

KALENTERI

AMERIKAN SUOMALAISALLE
TYÖVÄELLE

1915

FINNISH SOC. PUBLISHING COMPANY
PUBLISHERS PRINTERS
WALLACE AVE., FITCHBURG, MASS.

MERKKIVUOSIA

Vuosi 1915 vastaa vuotta 5375—76 juutalaisten ajan laskun mukaan, joka alkaa uuden vuoden (5676 maailman luomisesta) 23 p. syysk. 1915 ja kestää se vuosi 11 p:ään syysk. 1916. Muhamettilaiset laskevat aikansa siitä kun Muhamet muutti Mekasta Medinaan (v. 622 j. Kr.), 13 p. tammikuuta 1915 alkaa heidän 1333 vuotensa.

Vuosi 1915 on järjestyksessä 1960:s julianisen kalenterin 333:n gregorianisen ja 215:ta parannetun kalenterin voimaan saattamisesta, 545:n ruudin keksimisestä, 475:s kirjapainotaidon keksimisestä, 433:n Amerikan löydöstä, 306:s kaukoputken, 257:s heilurikellon ja 217:sta höyrykoneen keksinnöstä sekä 78:s sähkömagnettisen sanomalaitoksen toimeensaattamisesta lukien.

TÄRKEIMMÄT LAILLISET JUHLAPÄIVÄT YHDYSVALLOISSA JA ERI VALTIOISSA

1 p. Tammikuuta uudenvuoden päivä kaikissa muissa valtioissa, paitsi Massassa ja Kansasissa.

12 p. Helmikuuta Lincolnin syntymäpäivä useimmissa pohjoisissa valtioissa.

22 p. Helmikuuta Washingtonin syntymäpäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

19 p. Huhtikuuta patrioottien päivä Mainen ja Massan valtioissa.

30 p. Toukokuuta hautainkukituspäivä kaikissa pohjoisissa valtioissa.

4 p. Heinäkuuta Yhdysvaltain itsenäisyyden julistuksen muistopäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

6 p. Syyskuuta Työnpäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

12 p. Lokakuuta Columbuksen päivä useissa Yhdysvaltain valtioissa.

Kiitospäivän julistaa Yhdysvaltain presidentti vietettäväksi kunakin vuotena, tavallisemmin Marraskuun viimeiseksi torstaiksi. Kiitospäivää vietetään kaikissa valtioissa.

25 p. Joulukuuta Joulupäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

Tammikuu

1 P. Uusivuosi	1. 1881 Blanqui, ranskalainen vallankumousmies kuollut. 1907 Amerikan Työmies alkoi ilmestymään 3 kertaa viikossa. 1863 Lincoln antaa julistuksen orjien vapauttamisesta.
2 L. Aapeli, Set	2. 1865 henkiorjuus poistetaan Amerikassa.
3 S. Eenokki	4. 1894 työv. yhd. "Saima" perustettu, joka on ensimmäisiä suomalaisia työv. yhd. Amerikassa.
4 M. Root	6. 1910 Balkanin valtioiden sosialistinen liitto perustettu.
5 T. Lea	12. 1893 Englannin riippumaton työväenpuolue perustettu.
6 K. Lopplainen	19. 1888 Amerikan S. K. R. V.-seura perustettu Republicissa, Mich. 1865 Proudhon, ranskalainen anarkisti, kuoli.
7 T. Aukusti	22. 1905 "Verisunnuntai" Pietarissa.
8 P. Gunnar	24. 1899 Englannin Ammatit yhdistysten Keskusjärjestö perustettu. 1911 12 jaapanilaista sosialistia mestattu.
9 L. Veikko	26. 1907 Raivaaja alkaa ilmestymään 3 kertaa viikossa.
10 S. Sigurd	31. 1905 Raivaaja, alkaa ilmestymään.
11 M. Osvald	
12 T. Toini	
13 K. Nuutti	
14 T. Feeliks	
15 P. Siviä	
16 L. Ilmari	
17 S. Anton	
18 M. Laura	
19 T. Heikki	
20 K. Fabian	
21 T. Aune	
22 P. Tiera	
23 L. Meri	
24 S. Kaukovalta	
25 M. Paavali	
26 T. Polykarpus	
27 K. Viljo	
28 T. Kaarlo	
29 P. Valtteri	
30 L. Gunilla	
31 S. Alli	

Helmikuu

- 1 M. Bertta
- 2 T. Kynttelpäivä
- 3 K. Huugo
- 4 T. Ansgarius
- 5 P. Armi
- 6 L. Dorotea

-
- 7 S. Rikhard
 - 8 M. Laina
 - 9 T. Naïma
 - 10 K. Ellina
 - 11 T. Eufrosyne
 - 12 P. Elma
 - 13 L. Sulo

-
- 14 S. Valentin
 - 15 M. Sipri
 - 16 T. Julia
 - 17 K. Väinö
 - 18 T. Rusko
 - 19 P. Kauppo
 - 20 L. Hulda

-
- 21 S. Keijo
 - 22 M. Tuulikki
 - 23 T. Terttullianus
 - 24 K. Matti
 - 25 T. Viktoria
 - 26 P. Nestor
 - 27 L. Torsti

-
- 28 S. Onni

1. 1908 Portugalin vallankumous.

8. 1904 Venäläis-Japanilainen sota alkaa.

12. 1809 Abraham Lincoln syntynyt. 1809 syntyi Charles Darwin, kehitysopin esittäjä.

15. 1899 Valtiokaappaus Suomessa (Helmikuun julistuskirja).

17. 1600 Katolinen kirkko poltattaa vapaa-ajattelijan Giordano Brunon.

21. 1910 yleinen rautatie-lakko Philadelphiassa.

22. 1840 syntyi August Bebel, sosialistinen valtiomies.

24. 1848 Helmikuun vallankumous alkaa Ranskassa.

26. 1908 "tosisuomalaiset" Minnesotassa päättävät panona toimeen kokouksia, vaikuttaakseen kokousten päätöksillä Yhdysvaltain hallitukseen, että se ryhtyisi toimenpiteisiin suomalaisia sosialisteja vastaan ja että työntantajat erottaisivat sosialistit työpaikoista.

Maaliskuu

<p>1 M. Alpo
2 T. Fanny
3 K. Kauke
4 T. Adrian
5 P. Laila
6 L. Ruudolf</p> <hr/> <p>7 S. Perpetua
8 M. Vilppu
9 T. Edwin
10 K. Aura
11 T. Kalervo
12 P. Gregorius
13 L. Ernesti</p> <hr/> <p>14 S. Matilda
15 M. Risto
16 T. Herbert
17 K. Kertru
18 T. Edward
19 P. Jooseppi
20 L. Jaakkima</p> <hr/> <p>21 S. Pentti
22 M. Vihtori
23 T. Akseli
24 K. Gabriel
25 T. Maarian ilm.
26 P. Immanuel
27 L. Soini</p> <hr/> <p>28 S. Armas
29 M. Jonas
30 T. Usko
31 K. Irma</p>	3. 1861 henkiorjuus poistettu Venäjällä. 4. 1908 oikeusjuttu suomalaisia kaivosmiehiä vastaan Rocklandissa, Mich., lakon johdosta, jossa lakossa sheriffit ampuivat kaksi miestä kuoliaaksi. 14. 1883 Karl Marx kuoli. 15. 1907 Suomen ensimmäiset aduskuntavaalit. 16. 1907 talonpoikaiskapina Rumanianssa. 17. 1858 Robert Owen, utopistinen sosialisti ja ihmisystävä, kuollut. 18. 1848 vallankumous Viennissä. 25. 1809 Porvoon valtiopäivät avataan. 1890 Amerikan "Suomisynodi" perustettu Calumetissa. 24. 1834 William Morris kuollut. 28. 1871 julistettiin Pariisissa kommuni. 29. 1826 William Liebnicht syntyi.

Huhtikuu

- 1 T. Harald
- 2 P. Pellervo
- 3 L. Ferdinand

- 4 S. Ambrosius
- 5 M. Irene
- 6 T. Vilho
- 7 K. Allan
- 8 T. Suoma
- 9 P. Otto
- 10 L. Heseckiel

- 11 S. Verna
- 12 M. Julius
- 13 T. Tellervo
- 14 K. Tiburtius
- 15 T. Linda
- 16 P. Jalo
- 17 L. Elias

- 18 S. Valdemar
- 19 M. Bernhard
- 20 T. Amalla
- 21 K. Anselm
- 22 T. Allna
- 23 P. Yrjö
- 24 L. Albert

- 25 S. Markus
- 26 M. Teresia
- 27 T. Engelbrekt
- 28 K. Tuure
- 29 T. Tyko
- 30 P. Mirjam

1. 1884 Saksan sos. demokraattisen puolueen pää-äänenkannattaja Vorwärts perustettu.

5. 1910 Milwaukeen kaupunki joutui sosialistisen hallinnon käsiin.

6. 1906 Ensimmäiset duunan vaalit Venäjällä.

6. 1907 Roosevelt sanoo sosialisteja epäkelloisiksi kansalaisiksi.

11. 1825 syntyi Ferdinand Lassalle, tiedemies, kirjallija ja agitaattori, Saksassa.

14. 1902 suurlakko Belgiassa alkaa.

17. 1905 yleinen rautatie-lakko Italiassa.

20. 1904 yleinen rautatie-lakko Unkarissa.

25. 1905 yhdistynyt sosialistipuolue Ranskassa perustettu.

29. 1899 lakko Coloradossa Coeur d'Alenessa; Bunker Hill-yhtiön sulimo räjäytetään ilmaan.

Toukokuu

1 L. Vappu	1. 23:s kansainvälinen köyhällistön mielenosotuspäivä.
2 S. Vuokko	5. Karl Marx, kansainvälisen sosialismin "tieteellinen perustaja", syntynyt.
3 M. Ristinpäivä	9. 1877 "Internationalen" kongressi Genevessä alkaa. — 1906 suurlakko Italiassa.
4 T. Roosa	10. 1906 Venäjän ensimmäinen eduskunta kokoontuu.
5 K. Jenny	11. 1894 alkaa kuuluisa Pullmanin lakko Chicagossa.
6 T. Aleksandra	14. 1771 Robert Owen syntynyt. — 1900 "Sointula" eli "Kalevan kansa" perustetaan
7 P. Helmi	17. 1789 "Kolmas sääty" julistaa itsensä kansalliskoukukseksi Ranskassa.
8 L. Aake	19. 1825 Saint Simon, ranskalainen utopistinen sosialisti, syntynyt.
9 S. Timo	22. 1907 Suomen ensimmäinen kansaneduskunta kokoontuu.
10 M. Alno	23. 1863 Yleinen Saksalainen Työväenyhdistys perustettu — sos. dem. puolueen edelläkävijä.
11 T. Osmo	28. 1871 Pariisin kommunaarien viimeinen taistelu ja joukkoteurastus erällä Pariisin hautausmaalla.
12 K. Lotta	
13 T. Floora	
14 P. Eedit	
15 L. Sofia;	
16 S. Ester	
17 M. Rebekka	
18 T. Erkki	
19 K. Emilla	
20 T. Karoliina	
21 P. Konstantin	
22 L. Hemminki	
23 S. Lyyli	
24 M. Alarik	
25 T. Urpo	
26 K. Wilhelmiina	
27 T. Ihalempi	
28 P. Alma	
29 L. Oiva	
30 S. Basillus	
31 M. Helka	

Kesäkuu

- 1 T. Nikodemus
- 2 K. Venla
- 3 T. Orvokki
- 4 P. Tolvo
- 5 L. Bonifasius

- 6 S. Kustaa
- 7 M. Roobert
- 8 T. Salomo
- 9 K. Ensio
- 10 T. Seppo
- 11 P. Impli
- 12 L. Esko

- 13 S. Eedla
- 14 M. Eelis
- 15 T. Vieno
- 16 K. Justiina
- 17 T. Urho
- 18 P. Tapio
- 19 L. Siiri

- 20 S. Into
- 21 M. Ahti
- 22 T. Paullina
- 23 K. Aatto
- 24 T. Johannes
- 25 P. Uuno
- 26 L. Jeremias

- 27 S. Elviira
- 28 M. Leo
- 29 T. Pietari
- 30 K. Päiviö

2. 1882 Guiseeppe Garibaldi, italialainen vapauden sankari, kuollut.

5. 1908 Englannin kalvos-työläiset päättivät liittyä itsenäiseen työväenpuolueeseen.

7. 1905 Norja purkaa liittonsa Ruotsin kanssa.

9. 1910 Venäjän duuma hyväksyy "yleisvaltakunnallisen lain" Suomea vastaan.

11. 1905 I. W. W.-liitto perustetaan Chicagossa pidetyssä konventsionissa.

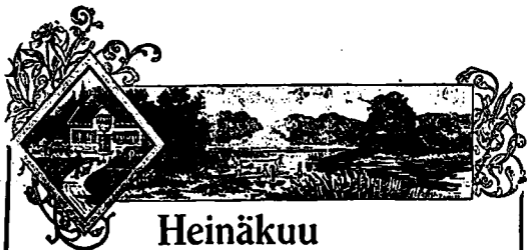
16. 1904 Eugene Shauman ampui Bobrikoffin, Suomen kenraalikuvernöörin.

17. 1775 Pohjois-Amerikan vapaussota alkaa.

22. 1848 Työväen kapina Pariisissa, tuhansia työmiehiä tapetaan.

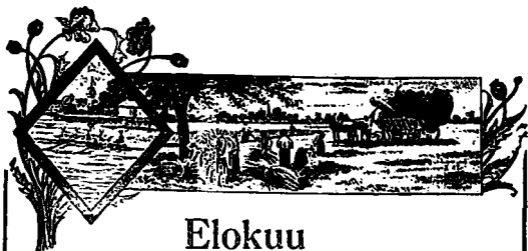
26. 1856 Max Stirner, kuuluisa anarkisti, kuoli.

28. 1712 J. J. Rousseau, ranskalainen kirjailija ja filosofi, syntynyt.

Heinäkuu

<p>1 T. Aaro
2 P. Linnea
3 L. Arvo</p> <hr/> <p>4 S. Uurikka
5 M. Unto
6 T. Esaias
7 K. Klaus
8 T. Turo
9 P. Ilta
10 L. Saima</p> <hr/> <p>11 S. Eleonora
12 M. Hermann
13 T. Joel
14 K. Aliisa
15 T. Rauni
16 P. Reino
17 L. Ossian</p> <hr/> <p>18 S. Fredrik
19 M. Saara
20 T. Margareetta
21 K. Johanna
22 T. Magdaleena
23 P. Olga
24 L. Kirsti</p> <hr/> <p>25 S. Jaakko
26 M. Martta
27 T. 7 Unkekoa
28 K. Haakon
29 T. Olavi
30 P. Eriikka
31 L. Helena</p>	1. 1876 Bakunin, venäläinen vallankumousmies, kuollut. 4. 1874 ensimmäinen yleinen sosialistipuolue Yhdysvalloissa perustettu. — 1776 annettiin Yhdysvaltain itsenäisyyden julistus. 14. 1789 Bastiljin vallotus Ranskassa. 1889 kansainvälinen sosialistikongressi alkaa Pariisissa. 15. 1809 Proudhon, ranskalainen anarkistinen teoreetikko, syntynyt. 17. 1877 alkoi yleislakko Amerikassa. 1899 Suomen työväenpuolue perustettu. 20. 1903 Työmies alkaa ilmestyä Worcesterissa, Mass. 23. 1913 Michiganin kuparikaivajain lakko alkaa. 27. 1914 Itävalta julistaa sodan Serbiaa vastaan. Yleiseuroalainen sota alkaa. 28. 1907 Haywood julistetaan syyttömäksi. 1908 Punasen lipun vaino Hancockissa alkaa. 29. 1901 American Socialist Party perustettu. 30. 1906 Viaporin kapina alkaa Suomessa. 1914 Jean Jaures murhattu.

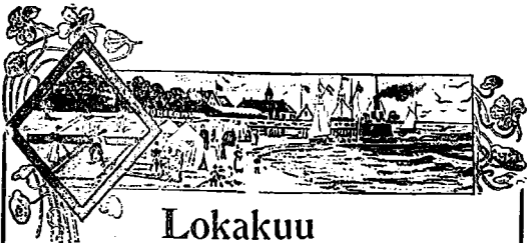
Elokuu

<p>1 S. Malre
2 M. Veli
3 T. Veera
4 K. Maria
5 T. Salme
6 P. Sikstus
7 L. Lahja</p> <hr/> <p>8 S. Sylvia
9 M. Natalia
10 T. Lauri
11 K. Susanna
12 T. Klaara
13 P. Alfonso
14 L. Onerva</p> <hr/> <p>15 S. Marjatta
16 M. Aulis
17 T. Vernerl
18 K. Lemmitty
19 T. Maunu
20 P. Samull
21 L. Sulho</p> <hr/> <p>22 S. Iivari
23 M. Auvo
24 T. Pärtyyli
25 K. Loviisa
26 T. Ilma
27 P. Toimi
28 L. Tauno</p> <hr/> <p>29 S. Iines
30 M. Eemeli
31 T. Arvl</p>	1. 1906 Amerikan Suomalaisen Sosialistijärjestön perustava kokous Hibbingissä. 5. 1895 Fredrich Engels, Marxin työtoveri, kuollut. 6. 1893 Kansainvälinen sosialistikongressi Zyrichissä. 7. 1896 Wilhelm Liebknecht kuollut. 14. 1904 kansainvälinen sosialistikongressi Amsterdammassa. 16. 1885 Belgian työväenpuolue perustettu. 19. 1875 saksalaiset sosialistipuolueet yhtyvät Gothassa 24. 1899 ensimmäinen suomalainen sosialistiosasto Yhlysvaltain sosialistipuolueeseen perustettu Rockportissa, Mass. 25. 1867 Marxin Pääomaniminen teos ilmestyy. 23-30. 1909 Amerikan suomalaisen sosialistijärjestön kokous Hancockissa, Mich. 26. 1896 kansainvälinen sosialistikongressi Lontoossa.

Syyskuu

1 K. Gottfrid	6. Työnpäivä, juhlapäivä kaikkialla Yhdysvalloissa. — 1901 Pres. McKinley murhattu Buffalossa, N. Y.
2 T. Toora	
3 P. Seraffina	3. 1859 Jean Jaures, ranskalainen sosialistijohtaja, syntynyt. 1783 Yhdysvaltain itsenäisyys kansainvälisesti tunnustetaan.
4 L. Mooses	4. 1870 kolmas, ja Ranskan nykyinen, tasavalta perustetaan.
5 S. Mainio	17. 1787 Yhdysvaltain nykyinen perustuslaki hyväksyttiin.
6 M. Sakari	21. 1792 Ranskan ensimmäinen tasavalta julistettiin.
7 T. Regina	23. 1900 kansainvälinen sosialistikongressi Pariisissa.
8 K. Talmi	27. 1825 ensimmäinen rautatie avattiin liikenteelle.
9 T. Eevert	28. 1864 kansainvälinen sosialistien liitto perustetaan Lontoossa.
10 P. Kaleva	29. 1902 Emile Zola, ranskalainen kirjailija, kuollut.
11 L. Valma	30. 1890 kumottiin sosialistilaki Saksassa.
12 S. Aleksanteri	
13 M. Jorma	
14 T. Ida	
15 K. Runo	
16 T. Miellikki	
17 P. Ellsabet	
18 L. Tyyne	
19 S. Fredriikka	
20 M. Augusta	
21 T. Matteus	
22 K. Mauri	
23 T. Tekla	
24 P. Alvar	
25 L. Kullervo	
26 S. Cyprianus	
27 M. Kaino	
28 T. Lennart	
29 K. Mikael	
30 T. Nyirikki	

Lokakuu

- 1 P. Valio
2 L. Ludvik

- 3 S. Hyväneuvo
4 M. Frans
5 T. Inkeri
6 K. Bruuno
7 T. Brigitta
8 P. Hilja
9 L. Iiona

- 10 S. Josefiina
11 M. Otso
12 T. Valfrid
13 K. Mielipälvä
14 T. Elsa
15 P. Helvi
16 L. Sirkka

- 17 S. Luukas
18 M. Aleksei
19 T. Uljas
20 K. Kasper
21 T. Birger
22 P. Irja
23 L. Severi

- 24 S. Aallotar
25 M. Hilda
26 T. Amanda
27 K. Hellä
28 T. Simo
29 P. Alfred
30 L. Kustaava

- 31 S. Artturi

2. 1881 yleinen sosialistikongressi Churissa, Sveitsissä.

3. 1896 William Morris, englantilainen utopistinen sosialisti ja taiteilija kuoli. — 1904 ensimmäinen Amerikan suomalaisten sosialistien edustajakokous Clevelandissa. Päätetään yhtyä sosialistipuolueeseen.

12. 1492 Columbus löytää Amerikan. — Kiinan vallankumous alkoi.

14. 1891 "Erfurtin ohjelma" laadittu Saksan puoluekokouksessa. — 1909 Francisco Ferrer, espanjalainen kappallinen teloitettiin.

16. 1854 Karl Kautsky, nykyajan etevä sosialistinen teoreetikko, syntynyt.

18. 1878 Sosialistilaki Saksassa säädetään.

26. 1905 suurlakko alkaa Venäjällä.

29. 1897 Henry George, amerikalainen sosialistinen taloustieteilijä, kuollut.

30. 1905 suurlakko julistetaan Suomessa.

Marraskuu

1 M. Pyhäin miest. p.	2. Yleiset vaalit Yhdysvalloissa.
2 T. Toplas	
3 K. Eriand	
4 T. Hertta	3. 1907 Pres. Roosevelt antaa terästrustille oikeuden rikkoa lakia. — 1914 Moyer London valittu kongressimieheksi.
5 P. Malakias	
6 L. Kustaa	
7 S. Eugen	4. 1839 Chartistien kapina Englannissa.
8 M. Aatos	
9 T. Teodor	
10 K. Martti Lutherus	5. 1855 Eugene V. Debs, Amerikan sos. puol. presidentin ehdokas vuodesta 1898 alkaen, syntynyt.
11 T. Martti	
12 P. Konrad	6. 1887 E. Pottier, "Internationalen" sepittäjä, kuollut.
13 L. Kristian	15. 1881 American Federation of Labor perustettu Pittsburgissa, Pa.
14 S. Oihonna	16. 1887 Chicagossa hirtetään 4 union miestä, jotka olivat syyttömät siihen rikokseen, josta heitä syytettiin, joka myöhemmin on tullut todetuksi.
15 M. Leopold	
16 T. Aarne	
17 K. Eino	
18 T. Maks	
19 P. Aili	
20 L. Jalmar!	
21 S. Hilma	29. Kiitospäivä, suom. sosialistit viettävät tavallisesti tämän päivän agitatsionin ja lehtien hyväksi.
22 M. Cecilia	
23 T. Klemetti	
24 K. Lempi	
25 T. Katri	
26 P. Dagmar	
27 L. Hilikka	
28 S. Steen	
29 M. Aimo	
30 T. Antti	

Joulukuu

1 K. Oskari	2. 1912 Yhdysvaltain kongressi kokoontuu. 1859 John Brown (orjuuden vastustaja) hirtetään Charlestownissa, Va.
2 T. Beata	3. 1831 ensimmäinen tehdastyöväen kapina Lyonissa, Ranskassa.
3 P. Vellamo	6. 1882 Louis Blanc, ranskalainen sosialisti, kuollut.
4 L. Aira	7. 1908 "Toverin" ensimmäinen numero ilmestyy.
5 S. Selma	9. 1842 P. Krapotkin, venäläinen anarkistinen teoreetikko, syntynyt.
6 M. Niilo	21. 1620 Amerikan "esisät" saapuneet "Mayflowerilla" Amerikan mantereelle.
7 T. Agaton	16. 1844 avattiin ensimmäinen osuuskauppa Rochdalessa, Englannissa.
8 K. Kyllikki	18. 1907 Yhdysvaltain yllioikeus kieltää lakonalaisten liikkeiden tuotteiden polkotauksen.
9 T. Anna	24. 1913. 80 lasta ja vanhempia surmataaan Calumetissa, Mich. kuparityöläisten lakon aikana.
10 P. Juudit	28. 1869 Knight of Labor perustettu Amerikassa, joka on A. F. of L.-liiton edelläkävijä.
11 L. Tanelli	
12 S. Tuovi	
13 M. Lucia	
14 T. Jouko	
15 K. Heimo	
16 T. Adele	
17 P. Raakel	
18 L. Aapo	
19 S. Nikolai	
20 M. Iisakki	
21 T. Tuomas	
22 K. Rafael	
23 T. Israel	
24 P. Aatami, Eeva	
25 L. Joulupäivä	
26 S. Tapani	
27 M. Johannes	
28 T. Viatt. lasten p.	
29 K. Rauha	
30 T. Taavetti	
31 P. Sylvester	

Tietoja postilähetyksistä

Postimaksut Yhdysvalloissa.

Kaikki postin kautta kulkevat lähetykset jaetaan neljään luokkaan ja otetaan lähetyksistä maksu postihallituksen laatiman luettelon mukaan. Tämän luokittelun alaisiksi kuuluvat myöskin Canada, Mexico, Tutuila, Porto Rico, Havaii, Philippiini saaret, Panama kanava-alue, Panaman tasavalta, Guam ja Shanghai kaupunki Kiinassa.

Ensi luokkaan kuuluvat suletut kirjeet, hallituksen ja kuva-postikortit eli kaikki sellaiset lähetykset, jotka ovat niin suletut ettei niitä voi tarkastaa, paitsi sellaiset suletut paketit, jotka kuuluvat neljänteen luokkaan.

Postimaksu kirjeistä on 2 senttiä ouncelta eli sen osalta.

Postikortin maksu on 1 sentti ja vastauspostikortin, joka on kaksiosainen, 2 senttiä. Postikorttiin saa myöskin kirjoittaa osotteen puolelle, pystysuoran viivan vasemmalle puolelle.

Yksityisistä eli kuvapostikorteista on sama maksu kuin hallituksen postikorteista, mutta niiden pitää olla joksikin yhtä paksua paperia kuin hallituksen kortit eikä suurempia kuin 3 ja yhdeksän kuudestoista osaa tuumaa leveitä ja 5 ja yhdeksän kuudestoista osa tuumaa pitkiä eli pienempiä kuin 4 tuumaa pitkiä ja 2¼ tuumaa leveitä. Yksityiset postikortit saavat olla mitä väriä tahansa, kunhan vaan osote ja postimerkki ovat selvästi nähtävissä.

Postikortit, joissa on jonkinlaista kiillejauhetta, täytyy sulkea koteloon, muuten niitä ei lähetetä.

Jos tahtoo että kirje viedään heti osotetulle henkilölle kun se saapuu paikkakunnalle, on siihen kiinnitettävä paitsi tavallista postimerkkiä, myöskin erikois-postimerkki (Special stamp), joka maksaa 10 senttiä. Saman arvosta muitakin postimerkkejä kyllä kelpaa, mutta silloin pitää kirjoittaa kirjeen päälle "Special delivery". Tällaisia pikälähetyksiä ei kuitenkaan kanneta kauemmaksi kuin sinne, mihin postinkantajien matka päättyy. Jos siis tällainen kirje on osotettu sellaiselle paikkakunnalle, johon posti viedään hevosella eli muilla ajopeleillä, ei sitä lähdetä erikseen viemään, vaikka siinä onkin erikoismerkki.

Jokaisessa lähetyksessä täytyy olla vähintään yksi täysimaksu postimerkeissä lähetykseen kiinnitettynä, muuten se ei lähde menemään. Puuttuva postimaksu peritään vastaanottajalta.

Postissa ei saa lähettää painavampaa lähetystä kuin 4 paunaa, paitsi jos se on yksi kirja.

Yksityisissä postikortteissa täytyy olla olkeassa kulmassa viivattu pitkulainen nelikulmio postimerkkiä varten ja sisässä sanat: "Place postage stamp here". Pystysuoran jakoviivan oikealla puolella kortin alasyrjässä pitää olla lause: "This space for the address."

Täysi kirjemaksu otetaan myöskin koneella kirjotetuista eli muuten valmistetuista koptioista. Mutta jos niitä lähetetään vähintään 20 ja ovat ne osotetut eri henkilöille eikä kotelot ole sulettu, jolloin ne lasketaan kolmanteen luokkaan kuuluviksi, on maksu yksi sentti kahdelta ounceilta eli sen osalta.

Ensiluokkaan kuuluvat lähetykset palautetaan lähettäjälle takasin, jos vastaanottajaa ei ole löytynyt, ja jos kuoreen eli käärepaperiin on painettu pyyntö siitä.

Postikortteja ei palauteta lähettäjälle, vaikka osotettua henkilöä ei ole löytynytäkään.

Maksetut kirjeet lähetetään vapaasti toisesta postikonttorista toiseen, vaikka kuinka monta kertaa, siksi kuin vastaanottaja löytyy. Niihin ei tarvitse lisätä muuta kuin uusi osote ja pyhkiä entinen pois.

Toinen luokka. Toisen luokan postimaksu on 1 sentti paunalta eli sen osalta. Tähän luokkaan kuuluu sanomalehdet, kuukausijulkaisut ja sellaiset aikakausjulkaisut, jotka ilmestyvät vähintään neljä kertaa vuodessa. Eri yhdistyksetkin, joiden jäsenmäärä on vähintään 1,000 henkilöä, voivat lähettää julkaisujaan tässä luokassa jos se tapahtuu vähintään neljä kertaa vuodessa.

Nämä maksut koskevat ainoastaan kustantajia eli julkaisijoita. Jos joku muu lähettää toisen luokan postilähetyksiä, maksaa ne yhden sentin joka neljältä ounceilta eli sen osalta.

Kolmas luokka. Kolmannen luokan postimaksu on 1 sentti kahdelta ounceilta eli sen osalta, ja täytyy postimerkit olla lähetyksiin kiinnitetty. Mutta pyytämällä erikoisluvan, voi maksun suorittaa yhtäaikaan rahassa postikonttoriin, jos vähintään 2,000 yhdenlaista lähetystä lähetetään.

Tähän luokkaan kuuluu painetut kirjat, lentolehdet, kiertokirjeet ynnä muut painotuotteet, korehtuurit ja korjatut korehtuurit, sekä käsikirjotukset, jos ne seuraavat korehtuureja, mutta muuten menee niistä ensi luokan maksu. Painavampaa lähetystä kuin 4 paunaa ei saa tässä luokassa lähettää, paitsi jos se on yksi kirja.

Lähetysten täytyy olla niin kääritty, että voidaan helposti tarkastaa, eikä niihin saa kirjottaa muuta kuin lä-

hettäjän ja vastaanottajan osotteet ja nimet sekä "book", "photo" eli "printed matter", merkiksi mitä lähetys sisältää.

Tämän luokan lähetyksien täytyy olla täysin maksettuja, eikä niitä lähetetä toisesta postikonttorista edelleen jos ei uusi maksu seuraa uutta osotetta.

Neljäs luokka. Tähän luokkaan kuuluu kaikki postissa luvalliset lähetykset, joita ei toisissa luokissa luetella ja pitää ne olla niin käärityt, että niitä on helppo tarkastaa, paitsi sellaiset kauppatavarat, jotka pilaantuisivat, jos ne eivät olisi hyvin suletut, kuten lääkepillirit, hienot saipuat, tupakka ym.

Maksu on yksi sentti ouncilta eli sen osilta, paitsi siemenistä, juurista ja kasveista eli niiden taimista, joista maksu on 1 sentti kahdelta ouncilta eli sen osalta ja täytyy se olla täysin maksettu ja postimerkit päällä, paitsi jos vähintään 2,000 lähetystä lähetetään yht'aikaa, jolloin maksun voi suorittaa rahassa postikonttoriin. Uusi maksu on suoritettava lähetysten edelleen lähettämisestä eli palauttamisesta.

Sellaiset lähetykset, jotka voivat vahingoittaa toisia lähetyksiä, kuten lastavarat, sokeri, neulat, kynät, naulat ym. täytyy olla ensin kirjekuoreen, paperilaatikkoon eli vaatteeseen sulettu ja sitten asetettu joko metalli eli kovapaiseen laatikkoon, jonka syrjät ei saa olla terävät.

Myrkyllisiä, räjähtäviä ja tulenarkoja tavaroita, eläviä eli kuolleita eläimiä, hyönteisiä, hedelmiä eli sellaisia kasviksia, jotka matkalla voivat pahentua, tahi mitään sellaista, joka levittää pahaa hajua, ei postissa kuleteta.

Ampuma-aseita kuletetaan, jos ne huomataan vaarattomiksi.

Väkijuomia ei saa postissa lähettää, mutta muita vaarattomia juoksevia aineita voi lähettää. Juoksevia aineita ei saa olla enemmän kuin 4 ouncea yhdessä pullossa ja pullo pitää olla metallisessa eli puisessa vettä pitävässä laatikossa ja niin pakattu ettei se säry.

Minkäänlaista epäsiiveellistä kirjallisuutta eli kuvia, jotka kiihottavat epäsiiveellisyteen, ei saa lähettää eikä mitään sellaista, jossa kehoitetaan arpojen ostoon eli muihin lotterin tapaisiin uhkapeleihin. Kaikki arpajaisia ja lottereita selostavat lähetykset on kielletty. Postikortit ja muut sellaiset lähetykset, joiden kääreissä eli ulkopuolella on sellaisia sanoja, kuvia, piirroksia eli ehtoja, jotka ovat sopimattomia ja voivat johtaa haureuteen ja muuhun irstaisuuteen eli ovat herjaavia, kunniaa loukkaavia, pilkkaavia eli uhkaavia ja silmiin pistävällä tarkotuksella teh-

ty, toisen henkilön maineen eli käytöksen hävälliseksi, ovat kielletyt.

Vakuutus. Kaikki kirjeet ja paketit voidaan sisäänkirjoittaa (register), jos säädettyyn postimaksuun lisätään 10 senttiä. Jokaisessa sisäänkirjotetussa lähetyksessä täytyy myöskin olla lähettäjän nimi ja osoite. Kuitti lähetyksen saapumisesta palautetaan lähettäjälle, jos hän sitä pyytää eli on lähetyksen päälle kirjottanut "Receipt desired".

Hävinneestä sisäänkirjotetusta (registreeratusta) lähetyksestä maksaa Yhdysvaltain hallitus sen arvon, mutta ei enempää kuin \$50.00 ja senkin vaan Yhdysvaltain rajojen sisällä. Jos lähetyksen on osoitettu ulkomaille, maksetaan siitä korkeintaan \$10.00.

Rahoja voidaan postin kautta lähettää ostamalla Post Money Ordereita, joita saadaan postikonttoreista ja maksavat ne:

\$ 2.50	eli vähempi	3 senttiä
2.51	aina \$ 5.00	asti	5 senttiä
5.01	.. 10.00	..	8 senttiä
10.01	.. 20.00	..	10 senttiä
20.01	.. 30.00	..	12 senttiä
30.01	.. 40.00	..	15 senttiä
40.01	.. 50.00	..	18 senttiä
50.01	.. 60.00	..	20 senttiä
60.01	.. 75.00	..	25 senttiä
75.01	.. 100.00	..	30 senttiä

Yhtä money orderia ei kirjoiteta suurempaa kuin \$100. Sitä ei tarvitse vakuuttaa, sillä jos se häviää, saa kuftilla toisen.

Postimaksut ulkomaille.

Kirjeet maksavat ulkomaille 5 senttiä ensimmäinen ounce ja kolme senttiä joka seuraava. Postikortit 2 senttiä kappale. Sanomalehdet 1 sentti 2 ouncea.

Kauppapaperit, kuten rahtikirjat, vakuutuskirjat, kaikenlaiset virkakirjeet ja käsikirjotukset julkaisuja varten 5 senttiä 10 ouncea eli sen alle. Siitä painavimmat 1 sentti joka kahdelta ounceilta.

Kauppatavaroiden mallit 2 senttiä 4 ouncea eli sen alle ja 1 sentti jokaiselta kahdelta ounceilta eli sen osalta, jos lähetyksen painaa yli 4 ouncea.

Painotuotteita saa olla yhdessä paketissa korkeintaan niin paljon, että se painaa 4 paunaa 6 ouncea. Salvado-

riin, Cubaan, Mexicoon ja Panamaan, saa lähettää painavammankin lähetyksen, jos se on yksi kirja.

Ulkomaille lähetetty paketti ei saa olla milteään puolelta pitempi kuin 18 tuumaa, paitsi painotuote, joka, jos on ympyräisellä rullalla, saa olla 30 tuumaa pitkä ja 4 tuumaa läpimitaten.

Ulkomaille voidaan myöskin lähettää rahaa money orderilla, mutta maksu on hiukan kalliimpi kuin kotimainen taksa.

AMERIKAN S. S. JÄRJESTÖN PUOLUELAITOKSET:

Kansallisyvirasto, Madison & Halsted streets, Chicago, Ill.

Länsipiirin piiritoimikunta, Box 99, Astoria, Ore.

Keskipiirin piiritoimikunta, Box 553, Superior, Wis.

Itäpiirin piiritoimikunta, Box 468, Fitchburg, Mass.

Työläisten Luottoyhdistys, Box 468, Fitchburg, Mass.

SANOMALEHDET:

Toveri, Box 99, Astoria, Ore.

Työmies, Box 553, Superior, Wis.

Raivaaja, Box 468, Fitchburg, Mass.

Säkeniä, Box 468, Fitchburg, Mass.

Toveritar, Box 99, Astoria, Ore.

Läpätossu, Box 553, Superior, Wis.

Pelto ja koti, Box 553, Superior, Wis.

CANADASSA

S. S. Järjestö, 27 Alburn ave., Toronto, Ont.

Työkansa, Box 320, Port Arthur, Ont.

Väkäleuka, Box 320, Port Arthur, Ont.

Jylisee sodan jumalat

Oli rauha.
Rakensi mies kotia,
peljäten sotia.
Rakensi, rakasti vaimoa, lastaan,
taisteli, vaaran tullessa vastaan.
Myös koditta kulkeissa maailman teitä
rakasti, tuki ja turvasi heitä.

Oli rauha.
Kauhuten sotia
siunasi vaimo kotia
ja rakasti miestään
sen kantaissa iestään;
ahersi, valvoi ja toivoi yhä,
ja tunne se oli lämmin ja pyhä.

Oli rauha.
Hoiteli äiti lastaan,
lämmitti-rakasta rintaansa vastaan,
jakeli sille hellyydet armaat,
kuiskutti sille toivonsa parhaat.
Toivonut ei sille onnea nurjaa,
toivonut ei sille elämätä kurjaa;
toivoi sen säästyvän paheiden tiestä.
— toki ei toivonut murhamiestä! —
toivoipa rauhan miestä ja kunnon,
toivoipa miestä toimen ja tunnon.

Oli rauha.
Ja perhe se illoin,

jos oli suru, tai ilo milloin,
 kiertyi pieneen lämpimään piiriin,
 ja tähdäten toivojen valkeaan viiriin
 kumpusi rinnoissa tunne:
 Jos menkösi kuinka ja kunne, —
 jos maailma murjoo
 ja myrsky jos pauhaa,
 niin täällä on ainiaan lohtua ja rauhaa!
 Tämä on linnamme, tänne ei yllä
 raatelut riidan ja vihan ja vainon;
 Siteet kun säilyy, niin kestämmekyllä
 elämän ankaran taistelun painon!

— — — — —

Oli rauha.
 Me näimme unta:

Idästä hamaan länteen asti
 levisi suurena, valtavasti
 tiedon mahtava valo
 kuin maailman palo.

Ja huuttiin suurella pauhinalla
 oikeuden voittoa kaikkialla:
 pois sortoa, vihaa ja penseyttä
 ja sijalle kansojen veljeyttä
 ja yksilön vapautta, onnea
 ja maailmanrauhaa.

Ja kohosi korkealle tiede,
 yleni jaloksi taide
 ja pakeni kurjuus ja orjuus aineen, —
 sai valistus voiton ja ihmisyyys maineen.

Ja me näimme unta:

Maaailman maista ja kansoista,
 jotka kilpasi tieteillä, taiteilla,
 rakentui mahtava rauhanvaltakunta,
 jota hallitsi vapaus ja ylevät aatteet.

Pois, pois oli sota ja veriset vaatteet,
 sai levätä panssarilaivat
 ja murha-aseet, levätä saivat,
 — ei, ne aatroiksi taottiin!
 Ja aika se selkeä jatkui niin.

Ei ollut kättä työhön turhaan,
 ei ollut ihmistä ihmisen murhaan;
 ne rauhassa eli ja asutti maita
 ja kohotti koteja onnekkaita.

Ja elämä, tuo ennen raskas ja kurja
 nyt ihmeen, ihanan nautinnon antoi
 ja sydän, tuo ennen raaka ja nurja
 nyt hyviä, kauniita tunteita kantoi.
 Ja kauneus kasvoi ja kaikkeen piirtyi
 ja perintö lapsille siirtyi, siirtyi...

Se oli unta.

— — — — —
 Jylisee sodan jumalat —
 maa järisee,
 maa, meret värisee,
 ihmissydämmet särkyneinä särisee.

Jylisee sodan jumalat —
 ulvoo hornan tulikitahallit.
 lentää, sinkoo surman leikkipallit.
 murtuu linnat ja vallit.

Jylisee sodan jumalat —
 Kaupungit sortuu raunioina, ruhkana,
 kodit on tuhkana,
 kotitanhuat kuolemanuhkana.

Jylisee sodan jumalat —
 savu taivasta lientää,
 tiet täynnä ihmisiä rientää
 kantapäillä kauhu,
 ympärillä valituksen, voivotuksen pauhu.

Jylisee sodan jumalat —
 valistus jo sortui,
 ihmisyyt jo myötiin,
 rauhanmies jo petettiin ja teuraaksi lyötiin.

Alammainen kuunteli vielä kuningastaan
 ja kansa nousi kansaa,
 veli veljeä vastaan.

Veressä kylpee nyt Europa, Aasia,
 barbarin rinnalla sivistynyt maailma,
 ei ole erotusta enää.

Raakuus ja tyhmyys on ääriä vailla,
 ihmiset riehuvat veripedon lailla,
 hävitystä, murhaa!
 — sivistys on turhaa.

Jylisee sodan jumalat —
 valtakuntien perustukset ruskaa,
 ihmisyyt itkee häpeän tuskaa ...

Jokohan toivo sammua saa,
 jokohan kaikki se nieli? ...

— — — — —
 Ei! Vielä on jälellä maa
 ja vielä nousevan työmiehen mieli!

Jylisee sodan jumalat —
rakentaa muureja jumalat rauhan.

Nousevi työmies keskeltä veren,
asettaa maailman riehuvan meren.
Valtakuntien horjutetut perustukset liittää,
rajat siirretyt jälleen sijallensa siirtää,
peruskiven maailmanrauhalle laskee
ja la'intaulut piirtää.

24-9-14.

Aku Päiviö.

Katsaus Yhdysvaltain S. S. Järjestön toimintaan v. 1914

Tämä vuosi on monessa suhteessa merkkivuosi S. S. Järjestön historiassa. Tänä syksynä on kulunut 10 vuotta Clevelandin edustajakokouksesta, jossa ensi kerran suunniteltiin järjestöemme perustamista. Olisi mielenkiintoista kirjoittaa katsaus koko tähän kymmenvuotiseen ajanjaksoon, mutta siihen ei ole nyt tilaisuutta. Täytyy jättää se siksi kun järjestöemme pääsee kymmenvuotiaaksi. Mutta muissakin suhteissa on tämä merkkivuosi. Tällä vuodella on tapahtunut niin paljo mitä merkillisimpiä tapahtumia, että ne tekevät sen vaiherikkaimmaksi vuodeksi järjestöemme olemassaolon aikana. Tämän kirjutuksen puitteissa voi vain lyhyen katsauksen luoda kuhunkin tapahtumaan.

Järjestöemme jäsenmäärä on kasvanut tällä vuodella huomattavammin kuin vielä koskaan ennen. Kun viime vuoden lopussa oli jäseniä järjestössä 12,651, oli jo tämän vuoden neljällä ensimmäisellä kuukaudella keskimäärin 15,525 jäsentä. Seuraavat numerot antavat parhaan kuvan järjestöemme kasvamisesta sen olemassaolo-aikana.

Vuosi	Täysin maks. jäs.	Osastoja
1907	2,928	133
1908	3,960	150
1909	5,384	160
1910	7,767	173
1911	9,193	217
1912	11,535	248
1913	12,651	260
1914*)	15,525	274

*) Neljänä ensimmäisenä kuukautena.

Kuten numerot osottavat, on järjestömme kaikkina vuosina säännöllisesti kasvanut, mutta tällä vuodella on kasvaminen ollut suurin, vaikka numerot jäsenmäärästä tältä vuodelta ovat vain neljältä ensimmäiseltä kuukaudelta. Sittemmin on kyllä erotettu muutamia osastoja ja yksityisiä jäseniä järjestöstä, mutta se ei muuta suhdetta huonommaksi, sillä uusia osastoja on perustettu erotettujen tilalle ja "punasella viikolla" syyskuun alussa saatiin järjestöömme uusia jäseniä huomattava määrä. Mm. Itäpiirissä lienee "punasella viikolla" yhtynyt lähemmäs tuhat jäsentä ja muuallakin lienee tulos ollut saman suuntainen. Jäsenmäärämme voidaan siis pitää lähellä 16,000 olevana.

Olisi mielenkiintoista julaista muutakin toimintaa tarkoin esittäviä numeroita, mutta tämän kirjoittajalla ei ole niitä käytettävissä muita kuin Itäpiiriä koskeva tällä vuodella kerätty tilasto, joka on liitteenä tämän kirjan lopussa.

Erikoisesti täytyy merkitä se ilahuttava ilmiö, joka on ollut tänä vuotena havaittavissa, että osastot ja niiden jäsenet ovat entistä suuremmalla innolla ottaneet osaa järjestömme asioiden käsittelyyn. Kaikkialla, lukuun ottamatta "radikaalien" toiminnan laimauttamia osastoja, on osastojen toiminta näyttänyt vilkastuneen ja toiminnan tulokset parantuneen. Taloudellisen toiminnan ohella ovat jäsenet kaikkialla kiinnittäneet entistä enemmän huomiotaan kansalaisoikeuksien hankkimiseen ja sen kautta vaaleihin osanottoon. Tämän kautta myös on jouduttu läheisempään vuorovaikutukseen toiskielisten tovereittemme kanssa. Ja vaikka työolot ovat olleet entistä ahtaamat, niin sittenkin ovat järjestömme jäsenet tänä vuotena kyenneet tekemään suurempia uhrauksia kuin monina muina vuosina. On kannettu monia ylimääräisiä verotuksia, jotka muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta on maksettu täsmällisesti. Niiden lisäksi kerättiin järjestömme välityksellä Kuparisaarella käy-

dyn lakkotaistelun avustamiseksi \$20,703.12, joka vie voiton kaikista ennen toimitetuista keräyksistä järjestössämme. Samoin ovat osastomme ja yksityiset toverimme aivan auliilla kädellä avustaneet sanomalehtiliikkeitämme. Tuntuvimman avustuksen alaiseksi on joutunut Työmies. Sangen monet osastot kautta maan ovat ostaneet sen osakkeita, keränneet vapaehtoisia lahjoja ja vielä on kannettu ylimääräinen 25c. verotus koko järjestömme jäsenistöltä. Raivaajaa ja Toveria ovat avustaneet niiden omien piirien osastot. Vaikeista oloista huolimatta on lehtien tilaajamäärä vuoden kuluessa kasvanut, lukuunottamatta Työmiestä, jonka tilaajamäärä hetkellisesti hiukan aleni "radikaalien" toiminnan johdosta.

Järjestömme toiminta kuitenkin edistyksestä huolimatta, ei ole päässyt niin järjestelmälliseksi kuin suotavaa olisi. Syynä siihen on osittain toimintamme laajuus ja lyhytikäisyys, sekä järjestötoimintaa tarkoin määrittelevien sääntöjen puute. Niiden puutteessa ei ole voitu kylliksi hyvin kontrolloerata järjestömme toimintaa, ettei siihen olisi päässyt kaikenkarvaiset hajotusmestarit omia meininkejään punomaan. Agitatio ei ole ollut samanmukaista kaikkialla, vaan on eri piireissä harjotettu aivan vastakkaistakin agitatioa. Tällaiset ilmiöt ovat joukkoliikkeessä tavallisia alkuaikoina. Mutta niistä täytyy päästä pois, jos mielitään rakentaa toimintaamme yhä suurempia tuloksia tuottavaksi. Siinä suhteessa ovat Länsi- ja Itäpiiri tehneet merkittävää työtä tämän vuoden ajalla. Varsinkin Itäpiirissä on uurastettu toiminnan järjestelmälliseksi saamiseksi ja on siinä päästy huomattavasti toisia piirejä edelle. Tästä järjestelmällisemmästä toiminnasta on ollut seurauksena mm. se ilmiö, että Itäpiirin jäsenet, tänä vuotena toimitetuissa yleisäänestyksissä, ovat ratkaisevasti vaikuttaneet äänestysten tuloksiin. Samoin tästä seikasta johtuu sekin, että Itäpiirin toverit ovat kyenneet kohottamaan lehtensä, Raivaajan, sille vakavaraiselle pohjalle, jolla seisoo

en se on vuorostaan kyennyt varsin merkittäville summalla auttamaan Työmiestä. Sitä vastoin Keskipiirissä ja osittain Länsipiirissäkin on vallinnut toiminnassa mitä täydellisin järjestelmällisyyden puute, jollei puhu hajotustyön järjestelmällisestä tekemisestä. Seurauksena siitä on ollutkin sarja tapahtumia, jotka ovat järkyttäneet koko järjestömme toimintaa ja olemassaoloa.

Nämä, tällä vuodella järjestömme toiminnassa ilmenevät tapahtumat kietoutuvat tavalla taikka toisella toisiinsa, muodostaen siten yhtenäisen sarjan, jota voisi nimittää "radikaalien" temmellykseksi. Siksi pä niihin katsauksen luominen vaatii jonkunmoisen selostuksen tekemistä koko "radikalismista". Mutta ymmärtääkseen tällä vuodella ilmenneitä tapahtumia täytyy tuntea ne tapahtumat edellisiltä vuosilta, joista juurensa johtavat tämän vuoden ilmiöt. Siksi pä lyhyt historiikki ensin.

Jo Hibbingin kokouksen aikana v. 1906 oli havaittavissa sellaisia mielipiteitä, jotka hyvällä syyllä voi yhdistää nykyisiin "radikaalisiin periaatteisiin". Sellainen ilmeni mm. Hibbingin kokouksen siinä päätöksessä, jolla I. W. W. liitto julistettiin ainoaksi oikeaksi taloudelliseksi järjestöksi. Sitten sai tämä sama "aate" virikettä kun tähän maahan saapui mm. Leo Laukki. Silloin virisi suuntaväittely, jossa tosin oli K. L. Haataja ja eräät toiset suuna, mutta Laukki oli säkkinä. Tässä väittelyssä törmäsivät enemmän tai vähemmän selvät syndikalistiset käsitykset sosialidemokraattisia käsityksiä vastaan, laukkilaisten edustaessa edellisiä. Jonkun aikaa väittelyn kestänyt tuli näennäinen rauhan aika. Sanon näennäinen, sillä samalla aikaa varustauduttiin laukkilaisten taholta uuteen rynnäkköön. Laukkilaiset olivat edellisessä rynnäkössä huomanneet, että heidän täytyy varustautua paremmin, jos mielivät vallata syndikalististen oppiensä alaisiksi koko järjestön. Varustautumista suoritettiin Työväen Opistolla. Allekirjoit-

tanut kulkiessaan luentomatalla v. 1911 tuli huomamaan Minnesotassa parissakin eri tapauksessa tämän valmistelun laatua. Eräs T. O. silloinen oppilas ja nykyinen "Sosialistin" toimittaja joutui kerskumaan, että nyt kun ruvetaan valtaamaan järjestöä, niin se myös varmasti vallataan. Suunnitelma oli sellainen, että lähetetään Opistolta kaikkiin järjestön lehtiin, piirien ja järjestön puhujiksi, ym. toimiin "omat" miehet. Tässä tarkoituksessa annettiin Opistolla jonkun aikaa olleille sangen hyvät suositukset heidän hakieksaan toimittajien ym. toimitsijoiden paikkoja. Ja sillä toiminnalla saatiinkin lehtiimme laukkilaisen suunnan edustajia. Kun Laukki itse meni Työmieheen, niin piti sitte ryntäyksen aikaa. Näinä valmistautumisen aikoina oli Opistolle tullut opettajaksi toveri Sirola Suomesta. Hän ei aluksi omannut laukkilaisia "aatteita", mutta vähitellen ne häneenkin syöpyivät entisten revisionististen aatteiden peitteeksi. Ne aatteet syövytettiin Sirolaan hiljalleen selittämällä tämän maan työläisten erikoista taloudellista asemaa ja siitä johtuvana erikoisen menettelytavan tarvetta. Selitettiin valtiollisen toiminnan näissä oloissa olevan vähemmän merkityksellistä ja taloudellisen toiminnan astuvan kaikissa suhteissa etualalle. Tietysti I. W. W. oli se järjestö, joka tulee sysäämään syrjään kaikki muut, vieläpä sosialistipuolueenkin. Tämän kirjoittajalla oli kerran tilaisuus olla kuuntelijana eräässä tällaisessa agiteeraustilaisuudessa. Lopulta S. taipui ja hänestä tuli I. W. W. liiton ja syndikalististen oppien kannattaja ja levittäjä. Tämä vain tyypillisenä esimerkkinä siitä agitatsionityöstä, jota on tehty viimeisten vuosien kuluessa laukkiilaisten taholta.

Kun sitte Laukki pääsi Työmieheen, niin alkoi ryntäys suosittelemalla saboteesia, ynnä muita syndikalistisia taistelutapoja. Samoihin aikoihin kiersi Wm. Risto puhujana Itäpiirissä, selitellen samoja taistelutapoja. Asiaan tarttui kiinni Raivaaja, jolloin Laukin ym. "selittelyt" muuttuivat ilmitaisteluksi.

Tämä taistelu kuitenkin jäi keskeneräiseksi, kun Laukin täytyi perääntyä McNamaran oikeusjuttujen aikana. Sittemmin järjestömme edustajakokous Smithvillessä tuomitsi Laukin ja hänen ascenkantajiensa touhut, jonka perästä Laukki luopui Työmiehen toimuksesta. Taas tuli näennäinen rauhan aika. Mutta todellisuudessa valmistauduttiin taaskin uuteen rynnäkköön.

Valmistautuminen tällöin aloitettiin toisesta päästä. Tähän asti oli yritetty valloittaa järjestöämme ylhäältäpäin, valloittamalla eri järjestöorganit. Nyt alettiin valloittamaan osastoja. Siinä tarkoituksessa tehtiin eri paikkakunnilla osastojen keskuudessa agitasionityötä. Minnesota oli jo aikaisemmin kaikessa hiljaisuudessa vallattu suurimmalta osaltaan. Samoin monet osastot Michiganissa. Työmieheen oli saatu suurimmalta osaltaan laukkilainen komennuskunta. Samoin oli eteläosassa Keskipiiriä Chicagon seudut vallattu. Puuttui vain Negauneen ja sen ympäristön valtaaminen. Negaunee pidettiin tärkeänä, kun se asemansa vuoksi oli tavallaan kuin Michiganin avain. Risto alotti sitte valtauksen. Hän Negauneen osaston vahtimestarina ollessaan kylvi syndikalismien siemeniä ehtimiseen. Kun kaikki eivät antautuneet Riston agitasionin alaiseksi, niin syntyi taistelu, jossa käytettiin Ristoa ja hänen kannattajiaan vastaan injuntioni-este-tuomiota. Tässä taistelussa joutui Risto joukkoineen häviölle ja Negaunee pysyi edelleenkin järjestömme periaatteille ja toiminnalle uskollisena. Tähän taisteluun ottivat osaa kaikki laukkilaisten syndikalistien parhaimmat voimat. Laukki itse pysyi syrjässä, ettei huomattaisi mikä todellisuudessa on kysymyksessä. Mutta hänen tilansa täyttivät hänen apulaisensa Aku Rissanen, Keskipiirin piiritoimikunta ja järjestömme viime vuotisen toimeenpanevan komitean jäsenet, tov. Tuhkasta lukuunottamatta. Kun vääristelykään ei auttanut, vaan Michiganin valtion puoluejäsent ratkaisivat jutun yleisäänestyksellä laukki-

laisten häviöksi, niin täytyi valtaamispyrkimykset suunnata toisaalle.

Samoihin aikoihin, kun edellä kerrottu tapahtui, lähetettiin Opistolta Toverin toimittajaksi J. Viita ja Länsipiirin organiseeraajiksi muutamia muita laukkilaiseen ryhmään kuuluvia, valtaamaan Länsipiiriä. Siellä syntyi kuitenkin sellainen taistelu, että Viidan täytyi lähteä Toverista. Mutta piiritoimikuntaan ja piirin organiseeraajiksi jäi muutamia laukkilaisia, jotka ovat sittemmin tehneet voitavansa "ryntäyksen" onnistumiseksi.

Itäpiiri oli saanut olla rauhassa siitä lähtien kun Risto erotettiin aikaisemmin piirin puhujan toimesta. Laukki kyllä kävi luentomatalla järjestön kokouksen jälkeen, mutta hän ei uskaltanut, ainakaan julkisesti, ajaa "aatteitaan". Mutta Itäpiirinkin valloittamista suunniteltiin. Sitä todistaa toveri Sirolan tekemä luentomatka, jonka hän teki Suomeen mennessään viime vuoden loppupuoliskolla. Matkallaan S. selosteli syndikalismin perusajatuksia, vaikka niin varovaisesti kiertäen ja kaartuen, että vähemmän asioihin perehtyneet eivät päässeet niistä täysin selville. Hän kulki ikäänkuin valmistuen maaperää hänen perästään tulevalle Työväen-Opiston asiamiehelle, joksi oli valittu Wm. Risto siitä huolimatta, vaikka hänet oli Ne-gauneessa erotettu sosialistipuolueesta. Riston matkan vahvisti viime vuotinen toimeenpaneva komitea: Tarkoituksena Riston matkalla Itäpiiriin oli saattaa Itäpiirikin samanlaisen sekasorron alaiseksi kuin Keski- ja osittain Länsipiirikin oli. Mutta Itäpiirin piiritoimikunta ryhtyi tarmokkaisesti toimenpiteisiin, jolloin Riston matka keskeytyi. Tästä syntyneessä taistelussa joutui Itäpiirin osastoista Ashtabula Harbo-
rin, Ashtabulan, Donoran, Nanty Glou'n ja Bronxin osastot erotetuksi Itäpiirijärjestyksestä, jonka erottamisen tällä vuodella piirikokous vahvisti ja myöhemmin erotettiin nämä osastot koko järjestöstämme. Sittemmin on Donoran osasto kuollut ja Ashtabula Harbo-

rin ja Ashtabulan osastot erotettu myös sosialistipuolueesta. Riston valtausyritys epäonnistui täydellisesti. Tässä jupakassa menettelivät viime vuotisen toimeenpanevan komitean jäsenet niin tahdittomasti, että viime vuoden lopulla toimitetuissa vaaleissa menettivät laukkilaiset kaikki jäsenensä toimeenpanevassa komiteassa. Samoin alkoi heidän tahditon menettelynsä tuottaa tuloksia muuallakin. Työmiehen vastaavaksi toimittajaksi valittiin toveri Severi Alanne, joka merkitsi sitä, että Työmieskin joutui pois laukkilaisten määräysvallan alta. Tämän tapahtuma-sarjan jatkoa ovat sitte olleet ne kirjavat tapahtumat, jotka ovat tällä vuodella seuranneet toinen toistaan.

Laukkilaiset huomasivat maan luisuvan heidän jalkainsa alta elleivät he joillakin erikoistoimenpiteillä saa asemaansa vahvistettua. Tähän asti he olivat syndikalismia ajaneet enemmän teoreettisesti. Samalla aikaa kun he selittelivät syndikalistisia periaatteita sosialismin periaatteiden sisällä tai sosialismin periaatteina, vetäen siinä mm. tuekseen tunnettua syndikalismin periaatteiden selvittelijää La Montea, "ansiokkaimpana" oppi-isänään, kuten toveri Sirola häntä nimitti, niin samalla aikaa he kuitenkin jossain määrin alistuivat julkisen järjestetyn toiminnan puitteisiin järjestöimme toiminnassa. Mutta vuoden alussa he menivät askeleen pitemmälle. He ottivat käytäntöön syndikalistien menettelytavatkin. Kun syndikalistit joutuvat ahtaalle "suurlakkopuuhissaan" tai muissa taloudellisissa taisteluissa, niin turvautuvat he salaiseen toimintaan ja saboteesiin. Niinpä laukkilaisetkin tekivät. He rupesivat pitämään salaisia kokouksia, joissa suunniteltiin salaisia keinoja järjestöimme toimeenpanevan komitean ja Työmiehen vastaavan toimittajan paikan valtaamiseksi. Nämä "maasiinakokoukset" kuitenkin tulivat ennenaikaisesti ilmi. Mutta se ei estänyt heitä suunnitelmiensa mukaisesti ryhtymästä toimiin. Kiireen kaupalla kutsuttiin kokoon Keskipiirin piirikokous, johon hankittiin minne-

sotalainen edustajien enemmistö vaalialueiden järjestelyn kautta. Tämä piirikokous sitte antoi siunauksensa laukkilaisten pyynnöille. Muutoin ei kokous kyennyt piirikokoukselle kuuluvia asioita järjestämään, kun kaikki aika (8 päivää) meni Työmiehen vastaavan toimittajan, toimeenpanevan komitean ja Negauneen osaston jäsenten sekä Lännen Kaivosmiehiliiton parjaamiseen. Täten kokous menetti kaiken asiallisuutensa ja arvonsa ja muuttui puoluesääntöjemme ja päätöksien vastaiseksi, rikokselliseksi rähi-näkokoukseksi. Erikoisesti tuli tämä rikollisuus ilmi sen kautta, kun kokous rupesi asiallisen arvostelun sivuttaen mitä törkeimmällä tavalla parjaamaan L. K. L. aikana, jolloin liiton jäsenet taistelivat sitkeätä lak-kotaistelua Kuparisaarella. Tämä menettely oli niin sosialistipuolueen kuin järjestömmekin päätösten vastaista "suhtautumista taloudellisiin järjestöihin". Täl-lä kokouksella kuitenkin hankki laukkilainen ryhmä itselleen Keskipiirin valtuudet hajotustyönsä tekemi-seen järjestössämme. He alottivat julkisen taistelun järjestömmen enemmistöä vastaan, selittäen olevansa "radikaaleja", jotka "puhdistavat järjestömmen ja ko-ko sosialistipuolueen pikkuporvarillisista aineksista".

Heidän taholtaan tehtiin esitys toimeenpanevan komitean tämän vuotisten jäsenten takasinkutsumiseksi toimestaan. Yleisäänestys toimitettiin, mutta sen tuloksena oli toimeenpanevan komitean jäsenten paikoil-laan pysyttäminen. Ja äänestyksen tulos oli muutoinkin murhaava laukkilaisille, sillä siihen ottivat osaa jäsenet suuremmassa määrässä kuin koskaan ennen on otettu ja sittekin oli kahdenkolmasosan enemmistö heitä vastaan. Seuraava hyökkäys tehtiin Työmiehen vastaavan toveri S. Alanteen takasinkutsumiseksi. Äänestys siinä kumosi laukkilaisten meiningit. Miltei yhtä suurella enemmistöllä kuin edellisessäkin vaalis-sa, päättivät Työmiehen osakkeenomistajat pitää Alanteen paikallaan. Tämän lisäksi rupesivat laukki-laiset vaatimaan Työmiehen kustannusyhtiön ylimää-

räisen kokouksen pitämistä luullen siellä paremmin voittavansa, kun Työmiehen osakkeiden enemmistö oli Keskipiirin osastoilla. Kokous päätettiinkin pitää toukok. 23 pnä.

Mutta tällävälän olivat järjestön enemmistön kannalla olevat osastot ostaneet huomattavia määriä osakkeita Työmiehestä ja monet osastot kääntäneet, laukkilaisten "radikaalisen" villityksen opastamina, laukkilaisille selkensä. Tämän lisäksi päätti Raivaajan johtokunta ostaa osakkeita Työmiehestä \$20.000 arvosta. Laukkilaiset varustautuivat omalta puoleltaan ylimääräistä kokousta varten niin hyvin kuin voivat. He kerskasivat heidän käytettävänä olevan kymmeniä tuhansia dollareita, mutta todellisuudessa heillä ei liene ollut paljon sen enempää kuin esim. Chicagon osaston edustajalla, jolle oli osaston puolesta pääretty antaa mukaan kaksi tuhatta dollaria, mutta rahat lienee jääneet saamatta. Itäpiirin osastot lähettivät kokoukseen viisi edustajaa. Näin varustettuna molemmin puolin alkoi tämä Työmiehen ja järjestömme historiassa huomattavin kokous.

Kokoukseen osanotto oli runsas ja mielet olivat jännittyneenä. Laukkilaiset huomattuaan olevansa vähemmistössä niin edustajien kuin osakkeidenkin lukumäärään nähden, alkoivat väittää tekosyillä kokousta laittomaksi. Tällä tempulla he luulivat väsyttävänsä osastot. Kun kokous olisi lykätty tuonnemmaksi, niin sitten mahdollisesti eivät olisi osastot enää voineet lähettää, varsinkaan idästä, edustajia, ja laukkilaiset olisivat päässeet isännöimään. Mutta kokous julistettiin lailliseksi. Edustajien valtakirjoja hyväksyttäessä väittivät laukkilaiset Raivaajan omistamia osakkeita laittomiksi. Mutta kokous 257 äänen enemmistöllä hyväksyi Raivaajan osakekaupan ja valtakirjan. Tässä äänestyksessä ei käytetty Raivaajan ääniä lainkaan, joten se oli osastojen ja yksityisten äänten tulos. Sitä vastoin laukkilaiset käyttivät tässä äänestyksessä puolelleen sellaisten osastojen ääniä, jotka jo silloin olivat

järjestömme enemmistön kannalla ja ovat sitä olleet jälkeenkimpäin. Tämän jälkeen lähtivät he kokouksesta syyttäen Raivaajan kaapanneen Työmiehen keskipiiriläisiltä. Kokouksesta lähtemisellään tekivät laukkilaiset suuren palveluksen, sillä senjälkeen kokous kykeni käsittelemään sille kuuluvat asiat maltillisesti ja perusteellisesti.

Kokous päätti puhdistaa Työmiehen liikkeen laukkilaisista, joita oli vielä silloin liikkeen palveluksessa. Tämän kautta tehtiin täydellinen ja selvä pesäero heidän kanssaan. Tähän pakottivat laukkilaiset itse kokouksen sillä ruokottomalla toiminnallaan, jota he harjoittivat kokouksen aikana ja jota he olivat harjoittaneet Työmiestä ja järjestömme enemmistöä vastaan koko kuluneen vuoden ajan.

Kuvaavana esimerkkinä heidän toiminnastaan sopinee mainita, että kokouksen aikana oli Laukki käynyt yllyttämässä erään porvarillisen lakimiehen pidättämään saatavastaan Työmiehen pankissa olevat varat. Tällä teolla pilattiin Työmiehen nimi pankissa ja heikkennettiin sen luottoa liikemiesten keskuudessa. Tätä samanlaista provokatsionia omaa lehteä kohtaan oli harjoitettu pitkin vuotta ja saatu sillä mm. Työmieheen rahojaan tallettaneet henkilöt sanomaan niitä ulos suuremmassa määrässä. Kun Kuparisaarella vallinneen lakkotaistelun vaikutuksesta oli Työmiehen liike muutoinkin joutunut ahtaalle taloudellisesti ja sitä olivat vielä kaivosyhtiöiden agentit antisosialistiliittonsa ja muiden kätyritöittensä kautta ruvenneet boikotteeraamaan, niin kehittyivät asiat sellaiseksi että Työmies omin apunsa ei pystynyt selviytymään pulasta. Tätä pulaa olivat laukkilaiset suurentaneet kaikenlaisilla valheellisilla jutuillaan ja vieläpä suoraan varastamallakin liikkeelle kuuluvia varoja. Kaikella tällä oli laukkiaisten tarkoituksena saada Työmies siihen asemaan, että sen täytyy pyytää heiltä apua ja suostua noudattamaan heidän määräyksiään.

Tällaisesta pulasta selviytyäkseen, kääntyivät Työ-

miehen virkailijat Raivaajan johtokunnan puoleen pyytäen Raivaajalta rahaa. Käsittäen sen vahingon, mikä järjestöllemme koituu, jos Työmies menee varakkoon, päätti Raivaajan johtokunta ryhtyä hankkimaan rahaa, mutta asetti samalla ehdoksi, että Raivaajan johtokunnan täytyy saada takeet etteivät varat joudu laukkilaisten käytettäväksi. Sellaisena takeena oli Työmiehen osakkeiden saanti. Tämä vaatimus sattui yhteen Työmiehen etujen kanssa Työmiehen johtokunnan piti laillistuttaa yhtiön osakepääoma \$100.000. Työmiehen edellisen vuosikokouksen päätöksen mukaisesti. Mutta se ei sitä kyennyt tekemään, kun Michiganin valtion lait määräävät, että täytyy olla myyty 50 prosenttia osakepääomasta ennenkuin voidaan osakepääomaa korottaa. Työmiehen pääoma oli ennen laillistettu vain \$15.000.00, mutta myyty oli yli \$25.000.00 edestä. Jos laillistuttamista ei olisi voinut toimittaa, niin kaikki yli \$15.000.00 osakkeet olisivat olleet tässäkin kokouksessa arvottomia. Kun Raivaaja suostui ostamaan osakkeita, niin pääsi johtokunta laillistuttamaan osakepääoman ja sai vielä tuiki tarpeellista rahaa. Ja sitä on Raivaajan johtokunta hankkinutkin lupauksensa mukaisesti, sillä nykyään on jo kiinnitetty Työmieheen Raivaajan taholta noin \$9.000.00. Osittain tämän kautta on Työmies päässyt selviytymään asioistaan hiukan vapaammalle. Täten tuli pelastettua Työmies siitä suden kuopasta, jonka sille laukkilaiset kaivoivat.

Mutta yhtä onnellisesti ei käynyt laukkilaisille. He Työmiehen ylimääräisestä kokouksesta lähdettyään perustivat oman lehtensä, nimeltään "Sosialisti". Peitteeksi hommalleen he ensimmäisessä numerossa julkaisivat "periaatteellisen" julistuksensa, jota he eivät ole sittemmin rahtuakaan seuranneet. Tämä lehti on ollut sosialistinen ainoastaan nimeltään ja sitäkin vain senvuoksi, että heidän hajotustyönsä tuottaisi paremmin tuloksia. Lehti on alentunut mitä alhaisemmaksi parhaajaksi ja aivan selvien anarkistitekojen

kannattajaksi, mm. asettumalla puolustamaan Buttesa tapahtuneita väkivaltaisuuksia, kuten murhayrityksen tekijää Lantalaa ja union kassakaapin ja talon räjäyttäjiä. Tällä lehdellään ovat laukkilaiset "radikaalit" vain jouduttaneet tapausten kehitystä ja toimintansa vararikkoa.

Työmiehen ylimääräisen kokouksen perästä pidettiin heti Työväen-Opiston vuosikokous, jossa laukkilaiset olivat vuorostaan enemmistönä. Tässä kokouksessa he luonnollisesti hyväksyivät Opiston johtokunnan rikksellisen menettelyn, sen ottaessa palvelukseen Wm. Riston asiamiehenä, vaikka hän ei ollut laillinen puolueen jäsen. Mutta kokous meni vielä pitemmällekin. Työväen-Opiston ja järjestömme välillä tehtiin viimeisessä järjestön edustajakokouksessa sellainen sopimus, että kun T. O. antaa järjestölle täydellisen kontrollivallan Opistoon nähden, niin järjestön jäsenet puolestaan sitoutuvat maksamaan Opiston avustamiseksi vuosittain 50 sentin jäsenkohtaisen verotuksen. Ja vaikka järjestön puolelta tätä sopimusta oli kirjaimellisesti noudatettu, niin T. O. johtokunta kielsi järjestön toimeenpanevalta komitealta kontrollivaltuuden. Järjestömme toimeenpaneva komitea lähetti viime keväänä tutkijakomitean ottamaan selvää, missä määrin on perää niissä syytöksissä, että Opistoa pidetään syndikalistisen koulukunnan oppipaikkana, josta suunnitellaan järjestövastainen agitatsioni. Tätä tutkijakomitealta kielsi Opiston johtokunta tutkimisoikeuden ja vuosikokous hyväksyi johtokunnan menettelyn. Mutta tähänkään eivät pysähtyneet laukkilaiset. He vielä enemmistöllään tekivät päätöksen, että entiseen Opiston ja järjestömme väliseen sopimukseen liitetään kohta, joka kokonaan tekee mahdottomaksi järjestön kontrollin Opistoon nähden. Seuraus tästä päätöksestä oli, että Opiston ja järjestömme välit menivät rikki.

Opiston vuosikokouksen jälkeen päättivät järjestön jäsenet yleisäänestyksellään lakkauttaa Opiston hy-

väksi kannetun veron maksamisen. Tämän jälkeen on Opisto joutunut tuuliajolle. Lukuvuosi 1914 syysnä lokakuun 1 p:nä ilmoitetaan alotetun 23 oppilaalla, vaikka siellä olisi tilaa toista sadalle oppilaalle.

Kesäkuukausien kuluessa toimitettiin järjestömme keskuudessa useampia yleisäänestyksiä. Eräällä niistä päätettiin kutsua takasin järjestön kielenkääntäjäsihteerinä useita vuosia toiminut J. W. Sarlund, kun hän antautui laukkilaisen ryhmän asian ajajaksi. Väliaikaiseksi kielenkääntäjäsihteeriksi valitsi toimeenpaneva komitea sittemmin toveri J. F. Mäen Valparaisosta.

Kun laukkilaisten villitys näytti kohoavan kohoamistaan kaikista toimeenpanevan komitean ja muiden järjestöorganien toimenpiteistä huolimatta, niin päätti järjestö yleisäänestyksellään erottaa järjestöstä kaikki laukkilaisen lehden "Sosialisti" perustajat ja ne s. s. osastot, jotka ovat ruvenneet mainitun lehden kannattajiksi. Tämän päätöksen perusteella on erotettu kaikkiaan 17 osastoa. Näiden lisäksi ovat jotkut osastot erottaneet muutamia yksityisiä jäseniään laukkilaisten puuhien kannattamisen ja niihin osanoton tähden. Näillä, sekä sillä toimenpiteellä, jolla toimeenpaneva komitea erotti Keskipiirin piiritoimikunnan jäsenet toimestaan ja määräsi Hancockin, Negaunee'n ja Ishpemingin osastot valitsemaan jäsenet uuteen väliaikaiseen Keskipiirin piiritoimikuntaan, on saatu jonkunlainen rauha järjestömme sisälle ja aluksi järkipäiväinen asioiden järjestäminen. Uusi piiritoimikunta ryhtyikin heti tarmolla asioihin kiinni valitsemalla useampia puhujia kiertämään piirissä ja tekemään valistustyötä. Sen tekeminen onkin ollut enemmän kuin tarpeellinen varsinkin Keskipiirissä, sillä koko sillä ajalla, jonka laukkilaiset ovat isännöineet, ei ole tullut kunnollisen vaali-, ym. agitatsionityön tekemisestä mitään. Puhujilta on mennyt aika laukkilaisen myllyn vääntämisessä ja siihen on upotettu kaikki piirin varat monien vuosien aikana.

Järjestömme rettelöt saivat huomiota osakseen myös Kansallistoimeenpanevan komitean taholta. Kokouksessa syyskuulla otti se asiamme käsiteltäväkseen ja asettui laukkilaista ryhmää tuomitsevalle kannalle, vaikkakaan ei voinut puolueemme peruslakien määräyksien vuoksi tehdä erikoisia, rettelöitsijöitä puolueesta pois sulkevia päätöksiä, kun peruslait antavat sen oikeuden kullekin valtiojärjestölle erikseen. Kansallistoimeenpaneva komitea kokouksessaan valitsi kolmihenkisen komitean, joka tulee järjestömme ylimääräiseen kokoukseen seuraamaan tämän riita-asian käsittelyä. Jos järjestömme ei pääse omin apuunsa eroon hajottavista laukkilaisista, ryhtyy Kansallistoimeenpaneva komitea edustajainsa antaman lausunnon mukaan sellaisiin toimenpiteisiin, joista seuraa syndikalistisista laukkilaisista eroon pääseminen.

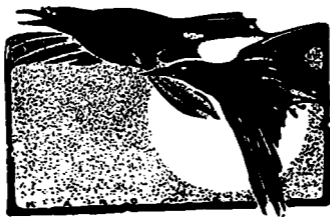
Toimintavuotemme viimeisenä ja tärkeimpänä tapahtumaan kai tulee olemaan järjestömme ylimääräinen kokous, joka kokoontuu Chicagossa marrask. 22 pnä. Kokouksella tulee olemaan sangen paljon tärkeitä kysymyksiä käsiteltävänä. Tärkeimpinä niistä nähtävästi ovat järjestössämme vallinneiden riitaisuuksien selvittäminen, järjestöllemme uusien sääntöjen laatiminen ja järjestön vastaisen suhtautumisen Työväen-Opistoon määrittäminen. Kuinka onnellisiin tuloksiin kokous pääsee, sen näyttää tulevaisuus. Toivoa sopii parasta.

Kuten edellisestä huomaan, on järjestömme toiminta ollut tällä vuodella ainaista taistelua, kokouksesta kokoukseen ja yleisäänestyksestä toiseen menoa. Vuosien varrella kokoontuneet erimielisyydet ja ennenkaikkea eri käsitykset työväen luokan luokkataistelusta, purkautuvat väkisin. Purkaus sattui nyt tapahtumaan. Vaikka se hetkiseksi onkin heikentänyt ja osittain lamaannuttanutkin toimintaamme, nousee järjestömme kuitenkin entistään taistelukykyisempänä tästä taistelusta. Puhdistuneena kaikista sosialidemokratialle vieraista aineista ja sosialidemokratian

periaatteiden ja menettelytapojen selvityksessä jäsenille, kykenee järjestöme ottamaan vastaisuudessa entistä tarmokkaammin osaa luokkataisteluumme. Tämä taistelu on pakottanut ja vastaisuudessa tulee vielä lisää pakottamaan maaseutuoloistakin tulleet työläiset huomaamaan, että köyhälistön taistelua ei suoriteta suurella äänellä ja yht'akkisilla yllätyksillä. Samoin he tulevat huomaamaan sen, että suurinta suuta pitävät ja vallankumousfraaseilla ratsastavat ovat olleetkin mukana toisissa tarkoituksissa ja että he, jos pääsevät määräämään asioistamme, johtavat järjestetyn sosialidemokraattisen joukkoliikkeen harhaan, taistelemaan tuulimyllyjä vastaan, vaikkapa heillä ei olisi-kaan mitään provokaattorisia tarkoituksia. Tämän huomattuaan tulevat sydämmestään työväenluokan luokkataistelulle uskolliset, vaikka mahdollisesti vielä laukkilaisten vallankumousfraasien ja persoonallisten tunnesyiden sokaisemat työläiset eroamaan syndikalistien joukosta. Ja silloin jää sille puolelle vain kourallinen joko selviä tai "epäselviä" syndikalisteja, joiden paikka ei voi koskaan olla sosialistipuolueessa.

Fitchburgissa, Mass., lokakuulla 1914.

Wilho Boman.

"AJATTELIJA"

Rodinin tunnetun veistoksen muunnos: Työn jättiläinen miettiväisenä katselee sodan raivotarten työtä. Hän nousee kohta ja voimakkailla käsivarsillaan palauttaa järjestyksen miellipuolisena raivoavassa kääpiömaailmassa.

Vallankumousmiehen katkismus

Otteita Bernhard Shaw'in mietelmistä

Kultaisia sääntöjä

Elä tee toiselle sitä, mitä toivot tehtävän itsellesi. Maku on erilainen.

Elä koskaan vastusta kiusausta; koe kaikki ja säilytä mikä hyvä on.

Elä rakasta lähimmäistäsi kuin itseäsi. Olisi hävytöntä, jos olisit itseesi tyytyväinen ja loukkaus jos olisit itseesi tyytymätön.

Kultainen sääntö on, ettei ole olemassakaan mitään kultaisia sääntöjä.

Epäjumalanpalvelusta

Valtiotaito on epäjumalanpalveluksen järjestämistä. Byrokratit ovat virkailijoita, aristokratit epäjumalan kuvia ja demokratit epäjumalanpalvelijoita.

Kansa ei voi ymmärtää byrokratiaa, se voi vaan palvella kansallisia epäjumalia. Raakalainen kumartelee puisia ja kivisiä epäjumalia, sivistynyt lihasta ja verestä tehtyjä.

Perustuslaillinen yksinvalta keksittiin yhdistämään puisen epäjumalan kuvan luonnottomuutta liha- ja veri-epäjumalan uskottavuuteen. Ellei puinen epäjumalan kuva kuule talonpojan rukousta, pieksää talonpoika sitä. Kun liha- ja veri-epäjumala ei tyydytä sivistynyttä ihmistä, katkaisee tämä siltä kaulan.

Se joka surmaa kuninkaan ja se joka uhraa henken-

sä kuninkaan puolesta, — molemmat ovat he epäjumalanpalvelijoita.

Kuninkaallisuus

Kuninkaat eivät synny: he ovat keinotekoisien mielihairauden tekemiä. Kun tällaisen tapahtuman kulku keskeytyy tärkeänä ikäkautena, kuten esim. Kaarle II:ssa, niin tulevat alamaiset henkisesti terveemmiksi, ja eivät silloin voi enää koskaan saada täydellisesti takaisin kuningas-uskiaan.

Hovi on hallitsijan renkitupa.

Kuninkaan alhaiset ajatukset hivelevät kansan enemmistöä.

Valtaistuimen kasvattama orjan-mieli on se hinta, jonka me maksamme sen tuottamasta valtiollisesta mukavuudesta.

Vapaus ja yhdenvertaisuus

Se, joka sekottaa valtiollisen vapauden personalliseen vapauteen ja valtiollisen yhdenvertaisuuden personalliseen yhdenvertaisuuteen, ei ole koskaan edes viittä minuttia vapautta ja yhdenvertaisuutta ajatellut.

Mikään ei voi olla ehdotonta: josta seuraa, ettei mikään voi olla vapaatakaan.

Vapaus on samaa kuin vastuunalaisuus: sen vuoksi useimmat ihmiset sitä inhoavat.

Herttua vaatii kopeasti, että hänen metsänvartijansa on samanarvoinen kuin kuninkaallinen tähtientutkija, mutta vaatii samalla, että molemmat tasa-arvoisesti hirtetään jos he hänet murhaavat.

Se mielipide, että everstin täytyy olla parempi ihminen kuin sotamies, on yhtä päätön kuin se mielipide, jonka mukaan viimeisen kiven rakennuksessa täytyy olla vahvemman kuin peruskiven.

Siellä missä yhdenvertaisuus tunnustetaan, siellä on myöskin käskynalaisuus.

Yhdenvertaisuus on kaiken yhteiskuntajärjestyksen perusehtona.

Esimiehen suhde alempaan estää kaikki hyvät tavat.

Kasvatus

Kun ihminen opettaa jotain, jota hän itse ei ymmärrä, toiselle, jolla ei ole minkään näköistä taipumusta siihen ja sitten antaa siitä taitotodistuksen, niin silloin on jälkimäinen suorittanut gentlemannin kasvatukseen vaadittavan tietomäärän.

Elä anna lapsillesi siveellistä ja uskonnollista kasvatusta ellet ole aivan varma siitä, että he eivät ota sitä liian vakavasti. Parempi on olla Henrik IV:n ja Neel Gwyn'en äiti kuin Robespierren ja kuningatar Maria Tudor'in äiti.

Avioliitto

Avioliitto on suosiossa siitä syystä, että se yhdistää suurimman määrän kiusausta suurimpaan määrään tilaisuutta.

Avioliitto on ainoa laillinen kontrahti, joka poistaa asianomaisten väliltä kaikki ne lait, jotka suojaavat sitä erityistä suhdetta, jota avioliitto tarkoittaa.

Avioliiton päätarkoitus on rodun säilyttäminen, kuten rukouskirjoissa sanotaan.

Avioliiton satunnainen tarkoitus on ihmisten lemmen tunteiden tyydyttäminen.

Keinotekoinen hedelmättömyys avioliitossa saattaa sille mahdolliseksi harjottaa satunnaista tarkotustaan laiminlyömällä päätarkoituksen.

Yhdeksännentoista vuosisadan vallankumouksellisin keksintö oli avioliiton keinotekoinen hedelmättömyys.

Jokainen avioliittojärjestelmä, joka pakottaa kansan enemmistöä naimattomuuteen, murretaan väkivaltaisesti sillä verukkeella, että se muka loukkaa siveellisyyttä.

Monivaimoisuus uudenaikaisissa demokratisissa oloissa, kuten mormonien seassa, hävitetään sentäh-

den, että sitä vastaan nousevat kaikki ne ala-arvoiset miehet, jotka sen kautta tulevat tuomituiksi aviottomuuteen; sillä äidin vaisto saa naisen mieluummin tyytymään kymmenenteen osaan ensiluokan miehestä, kuin kolmannen luokan koko mieheen. Monimiehisyyttä ei vielä sellaisissa olosuhteissa ole koetettu.

Julkinen aviottomuuden vähin määrä saadaan selville kun yhteiskunnan miesten lukumäärä jaetaan naisten lukumäärällä ja osamäärää pidetään sinä miesten tai vaimojen lukumääränä, joka on luvallista joka hengelle, on Englannissa (jossa osamäärä on 1) turvattu yksiavioisuuden perustamisella.

Nykyaikainen tunteellinen (senttimenttaali) nimitys yleisen naimattomuuden vähimmälle määrälle on puhkaus.

Avioliitto tai mikä muu lempi-yksiavioisuuden muoto tahansa on turmiollinen suurille valtioille, koska se estää valtiollisen eläimen, "ihmisen" tahallista, tarkoitettua synnyttämistä.

Rikos ja rangaistus

Mies, joka on kohonnut Eaton'in piiskapenkiltä tuomarin istuimelle, josta hän tuomitsee maantienryöväriin piiskattavaksi, on samallinen yhteiskunnan tuote, kuin maantienryövärikin, jota isänsä on pieksänyt ja äitinsä kolhinut, kunnes hän oli kasvanut kyllin suureksi ja vahvaksi kuristaakseen ja ryöstääkseen rikkaan porvarin, jonka rahoja hän himoitsi.

Vankeutta on yhtä vaikea jälleen hyvittää kuin kuolemaakin.

Rikolliset eivät kuole lain käden kautta, vaan lähimmäisen käden kautta.

Murhaaja Czolgosz teki presidentti Mac Kinleysta sankarin tappamalla hänet; Yhdysvallat tekivät samalla tavalla Czolgosz'ista sankarin.

Surma teloitustavalla on surman huonoin muoto, sillä se tapahtuu yhteiskunnan suostumuksella.

Teko opettaa, eikä se nimi, jonka me sille annamme.

Murha ja kuolemanrangaistus eivät ole vastakohtia, jotka kumoavat toisiaan, vaan samallaisuuksia, jotka synnyttävät samallaisuuksia.

Rikos on ainoastaan "t u k k u k a u p p a r i k o s l a i n" — vähittäismyynti-osasto.

Kun ihminen tahtoo surmata tiikerin, sanotaan sitä urheiluksi. Kun tiikeri tahtoo tappaa ihmisen, sanotaan sitä julmuudeksi. Erotus rikoksen ja oikeuden välillä ei ole suurempi.

Niin kauan kun meillä on vankiloita, on yhdentekevää, kuka meistä asustaa niiden kopeissa.

Vankilan levottomin mies on vankilan tirehtööri.

Mestattua rikollista ei tarvitse korvata, mutta on välttämätöntä korvata mestattu yhteiskuntajärjestelmä.

Arvonimet

Arvonimet osottavat meille keskinkertaisen, saattavat korkealla olevan hämilleen ja alhaallaoleva ne häväisee.

Suuret miehet kieltäytyvät vastaanottamasta arvonimiä, sillä he kadectivat niitä.

Kunnia

Ei löydy täydellisesti kunniallisia ihmisiä, mutta jokaisella oikealla ihmisellä on joku kunnian pääkohta ja muutamia sivukohtia.

Kunniaan ei voi uskoa ennen kuin on saavuttanut sen. Neuvon sinua pysymään puhtaana ja kirkkaana: olet itse se ikkuna, jonka läpi sinun täytyy katsoa maailmaa.

Sanasi ei koskaan voi merkitä niin paljon kuin antamasi velkakirja, sillä muistisi ei koskaan voi olla niin luotettava kuin kunniasi.

Omaisuus

Omaisuus on varkautta, sanoo Proudhon. Se on ainoa täydellinen totuus, mitä siitä asiasta on sanottu.

Palvelijat

Kun palvelijoita on kohdeltava inhimillisinä olentoina, ei kannata pitää heitä.

Suhde "isäntä ja palvelija" on ainoastaan sellaisille isännille edullinen, jotka eivät epäröi käyttää väärin käskyvaltaansa ja sellaisille palvelijoille, jotka eivät epäröi käyttää väärin heille osotettua luottamusta.

Täydellinen palvelija tuntee asemansa uhatuksi kun hänen isäntänsä tekee hänelle inhimillisiä tunnustuksia, ja kiirehtii vaihtamaan paikkaa.

Isäntä ja palvelija ovat kumpikin tyranneja, — mutta isännät riippuvampia asemastaan kuin palvelijat.

Omista nautinnoista on huvia, mutta ei niistä, joita jättää palvelijalleen.

Ihminen on ainoa eläin, joka laskee rikkautensa omien loistensa lukumäärän ja ahneuden mukaan.

Ylhäinen seurapiiri saa pitää ystäviä koirakopissa, mutta ei kyökissä.

Kamaripalvelijain täytyy, tehtyään isännistään hemmoteltuja lapsia, herättää näissä pelkoa, voidakseen elää heidän kanssaan.

Orjavaltiossa hallitsevat orjat, Mayfair'issa kaupapuotien omistajat.

Miten lapsia on lyötävä

Kun lyöt lasta, niin pidä huolta siitä, että lyöt sitä vihapäissäs, vaikkapa siten turmelisit sen koko elämän. Kylmäverisesti annettua iskua ei voi eikä saa antaa anteeksi.

Jos lyöt lasta huviksesi, niin myönnä se rehellisesti ja leiki leikkisi kaikkien sääntöjen mukaisesti, kuten ketunajaja, silloin saat verrattain vähän vahinkoa aikaan. Kukaan ketunajaja ei ole siinä määrin aasi, että väittäisi ajavansa takaa kettua, vierottaakseen sitä kanoja varastamasta tahi että hän itse kärsii eläimen kuolemasta enemmän kuin kettu. Muista, että lasta-

kin kurittaessa on valittava joko urheilijan menettelytapa tai aasin menettelytapa.

Uskonto

Varo ihmisiä, joiden jumala on taivaassa.

Ihmisen uskoa ei voi päättää mistään uskontunnustuksesta, vaan ainoastaan hänen tekojensa syitten nojalla.

Hyveet ja pahéet

Mikään laji hyvettä tai pahetta ei edellytä toisen hyveen tai paheen olemassaoloa jossain olennessa, yhdistäköönpä mielikuvitus ne kuinka läheisesti tahansa.

Hyve ei ole sitä, että pysyy erillään paheesta, vaan sitä, ettei halua pahetta.

Itsensä kieltäytyminen ei ole hyve, vaan ainoastaan roistomaisuuden pelkoa.

Tottelevaisuus on olevinaan alistumista, kuten poliisin pelko on olevinaan siivoutta.

Tottelemattomuus, harvinaisin ja rohkein hyveistä, ei useinkaan eroa huolimattomuudesta, joka on vetelin ja tavallisin kaikista paheista.

Pahe turmelee elämän. Köyhyys, tottelevaisuus ja naimattomuus ovat kirkollisia paheita.

Säästäväisyys on taito vetää elämästä niin paljon hyötyä kuin suinkin.

Rakkaus säästäväisyyteen on kaikkien hyveitten lähde.

Rehellisyys

Rakkaus rehellisyyteen on katsojan hyve, eikä toimivien henkilöiden hyve.

Kauneus ja onni, taide ja rikkaus

Onni ja kauneus ovat sivutuotteita.

Narrimaisuus on onnen ja kauneuden suoranainen seuraus.

Rikkaus ja taide ovat väärennettyjä reseptejä onnen ja kauneuden aikaansaamiseksi.

Se, joka toivoo elinkautista onnea kauniin naisen kanssa, on kuin juomari, joka toivoo nauttivansa viinin mausta pitemmän aikaa, pitämällä aina suunsa viiniä täynnä.

Sietämättömin tuska saadaan aikaan pitentämällä suurinta iloa.

Sen mielestä, jolla on hammastauti, ovat kaikki ne, joilla on terveet hampaat, onnellisia.

Rumassa ja onnettomassa maailmassa ei rikkainkaan mies voi hankkia itselleen muuta kuin rumuutta ja onnettomuutta.

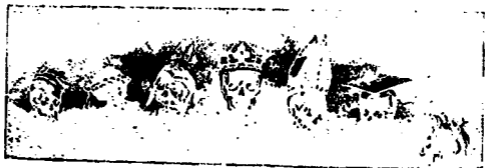
Tahtoessaan paeta rumuutta ja onnettomuutta rikas enentää niitä molempia. Jokainen uusi yardi Westendissa synnyttää uuden yardin Eastendissä.

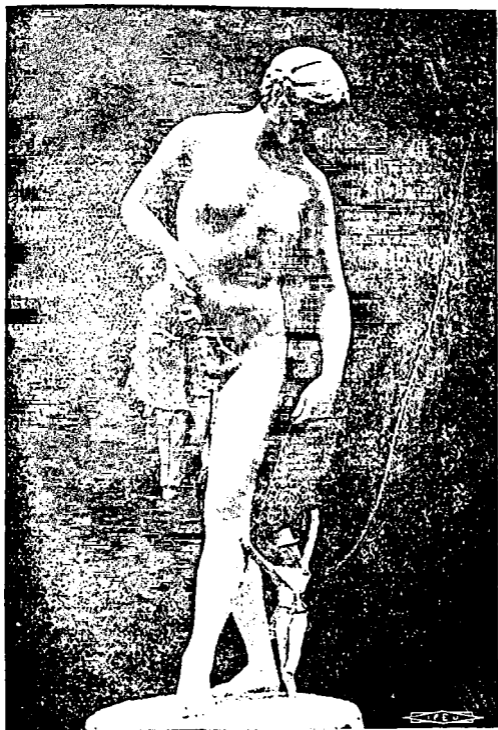
19:s vuosisata oli taiteitten uskon vuosisata. Tulokset ovat nähtävissä.

Kohtuullisuus

Kohtuullisuutta ei koskaan ylistetä sen itsensä vuoksi.

Kohtuullisen kunniallinen mies, jolla on kohtuullisen uskollinen vaimo, molemmat kohtuullisia juoppoja, kohtuullisen terveellisessä talossa: siinä keskisäädyn oikea läpileikkaus.

L. Lerolle

NAISEN VALTA

Vähäpuheinen edustaja

Hänen nimensä oli Vaittinen, sen Sydänkorven kuuluisan edustajan. Kaksi ensimmäistä istuntokautta hän oli Eduskunnan äänettömin mies. Ja oli siitä kuuluisa. Toiset toverit — enimmäkseen tottuneita puhujia — naureskelivät, että kaiketi hän siitä oli nimensäkin saanut, kun oli aina "vaiti."

Mutta ne, jotka olivat hänen kanssaan puheisiin päässeet, vakuuttivat että mies hartaasti koki ottaa selkoa asioista ja tahtoi olla kysymyksistä täysin perillä, ennenkuin äänensä antoi puoleen taikka toiseen. Oli omaan harkintaansa perustuvan vakaumuksen mies, sen maineen hän ennen pitkää saavutti. Ei ollut liukkaimmilla, makeimmillakaan puheilla käännyttävissä. Ainoastaan varmasti tuetut tosiasiat häneen tehosivat.

Niinpä sattui useampia kertoja, että hän äänesti vastoin ryhmänsä enemmistöä. Sosialistina Sydänkorpi oli hänet Eduskuntaan lähettänyt, ja puolueensa mukana hän sen istunnoissa uskollisesti äänesti, silloinkin kun hänen oma mielipiteensä oli ryhmäkokouksissa joutunut tappiolle. Mutta milt'ei kaikissa tällaisissa asioissa oli tapahtunut se ihme, että ennenkuin asia oli lukossa, ryhmä oli muuttanut kantaansa aikaa myöten, ja loppuratkaisussa Vaittinen sittenkin sai äänestää oman alkuperäisen vakaumuksensa mukaisesti.

Näin hänestä — vaikka hän yksityisissä jutteluissaan ei mitenkään pyrkinyt toisten mielipiteisiin vaikuttamaan — tietämättään ja tahtomattaan tuli luotettavin äänestys-opas monelle edustaja- ja puolueto-

verille, jotka — niin loistavia ja ahkeroita puhujakyyjä kuin useat heistä olivatkin, ja ehkä juuri siitä syystä — eivät ehtineet itse ottaa kaikesta täyttä selvää eikä muodostaa omaperäistä vakaumusta joka asiassa, mutta halusivat vähemmällä vaivalla, suoraa päätää "osata oikeaan."

Tästä seikasta se johtui, ettei ryhmän eikä muiden puolue-elimien taholta ryhdytty jyrkemmästi vastustamaan, vaikka siitä vähä muristiin, kun Sydänkorpi yhä edelleen lähetti edustajakseen noin kovin "nolon", s. o. hiljaisen ja vaatimattoman miehen. Ensimmäisen edustajakautensa alussa oli hänet summakaupalla pidetty johonkin vähemmän tärkeään valiokuntaan, mutta tuskin hän siellä oli suutansa avannut; ei ainakaan niin, että se olisi mieliin tarttunut. Toisenkin kerran hänet pantiin samaan valiokuntaan, sillä miehiä oli vähä ja valiokuntia paljo.

Silloin hän jo käytti muutamia puhevuoroja, lyhyviä ja suoraan asian ytimeen iskeviä — mutta ei minkään puolesta erittäin huomattavia. Se niistä vain kävi selvälle, ettei hän mykkä ollut eikä kuurokaan, vaan täydellisesti asiain tasalla. Mutta kun hän ei koskaan alottanut maailman luomisesta, ei synliinlankeemuksesta eikä vedenpaisumuksesta, ei raakalaisheimojen taloudellisista suhteista, ei feodaalijasta eikä edes käsityöläistuotannosta, hukkuivat hänen parhaimmatkin lausuntonsa vain asiain säännöllisen käsittelyn uomaan. Niitä ei muisteltu eikä niistä kiistetty jälestäpäin, niinkuin oikeitten voimapuhujain ponnekkaista ja tenhoavista esitelmistä.

Kolmannella istuntokaudella hänen äänettömyyden maineensa sai pahan kolauksen, kun hän köyhälistön tärkeimmässä elinkysymyksessä — työttömyyden lieventämisessä — pyysi puhevuoroa itse Eduskunnan istunnossa. Ei toki astunut puhujalavalle ei siis aikonut puhua kahta minuuttia enempiä — eikä puhunut täyteen sitäkään. Mitään erinomaista hänen launnessaan ei nytkään ollut, vain joku välttämättömän

tarpeellinen huomautus, joka häipyi asian säännölliseen kulkuun.

Tätä ensimmäistä lausuntoa ei kukaan huomannut ottaa Vaittisen "neitsytpuheeksi" — niin vaatimaton se oli —, mutta joka tapauksessa, jää oli murrettu, Vaittinen voittanut ujoutensa, saanut kuulla oman äänensä kaikuvan Eduskunnan avarassa salissa. Moni porvari-edustaja jo vastenmielisyydestä vavahti, että tuleeko tuostakin yksi suunsoittaja lisää sosialisteille.

Eikä sitä tiedä, mitä Vaittisesta vielä olisi voinut tulla, jos sitä istuntokautta olisi kestänyt pitemmältä. Ja jos Vaittinen ei olisi lopuksikin pitänyt varsinaista "neitsytpuhettaan" sen viimeisessä istunnossa.

Tämä istuntokausi loppui melkein alkuunsa. Yleisen mailmansodan lähenevä ukkonen iski sen hajalle.

Vallanpitäjät olivat laskeneet tarvitsevansa Eduskunnan suostumuksen — yksimielisen suostumuksen — sodanjulistusaikeellensa. He tiesivät, että sitä niin yksimielistä suostumusta oli vaikea saada kaikilta porvarillisilta edustajilta, saaticka sitte sosialisteilta, jotka aina kaikissa tilaisuuksissa olivat peittelemättä ilmaisseet inhonsa sotaa vastaan. Hallitus arvasi, että soraääni Eduskunn. oli sytyttänyt sotavastaisen palon kautta maan, ja se hyvin oivalsi että sellainen palo olisi arveluttavasti häirinnyt sen suunnitelmia, vieläpä mahdollisesti ne tykkänään tuhonnut.

Sentähden oli hallitus päättänyt ottaa väkisin, mitä ei saataisi suosiolla. Porvaripuolueet kyllä voitiin joko houkutuksilla vietellä tahi pakkokeinoilla peljättää antamaan suostumuksensa. Niistä voitiin olla varmat. Sosialistien suostumus taas — jos se olisi liian sitkeässä ottaa, niin voitiinhan ainakin niin vähälukuisen joukon kuin sosialistisen edustajaryhmän vastarinta masentaa — soraäänit vaientaa.

*

Jo varhaisesta aamusta oli Eduskuntatalo sankkojen sotilasosastojen saartamana. Kuularuiskut vallitsivat

sinne johtavia katuja, ettei niillä saanut muuta liikettä olla kuin Eduskunnan jäsenet päästettiin jalkasin kulkemaan, näytettyään korttinsa vartiopaikoissa. Eduskuntatalolla olivat eteiset ja käytävät sotaväkeä täynnä, pistimet kivääreihin kiinnitettynä ja luotipanokset patruunavyössä.

Vakavina, kalpeina kävivät edustajat saliin ja istuivat paikoillensa. Harvat rohkenivat edes hiljaa kuis kutella toisilleen. Paljo oli paikkoja tyhjänä, edustajia poissa, joitakuuta hyvinkin huomattuja. Oliko ne jo vangittu tahi vieläkin tehokkaammalla tavalla vaiennettu, vai olivatko paenneet maaseutukupunkeihin järjestämään vastarintaa? Ei kukaan tiennyt, tahi jos joku olisikin tiennyt, ei ilmaissut tietojansa.

Puheenjohtajan kellon soidessa istunnon alkamisen merkiksi, avataan salin etupuolella olevat molemmat kaksois-ovet selkiselälleen ja sisään marssii, kiväärin tanassa, plutoona kummastakin, tarkk'ampujia — valituinta, luotetuinta väkeä.

Sivuovesta saapuu koreapukuinen virkaherra, hallituksen edustaja. Häntä seuraa vielä koreapukuisempi, komeavartalainen, uljasryhtinen sotaväen päällikkö.

Virkaherra lukee hallituksen ehdotuksen sotaväen liikekannalle asettamisesta, maan julistamisesta sotaan, sodan julistamisesta naapurivaltakuntaa vastaan sekä tähän kaikkeen tarvittavain miehien ja miljoonien myöntämisestä. Ja juuri hänen lopetettuaan, ennenkuin yksikään edustaja oli ehtinyt avata suutaan pyytääksensä puhevuoroa, kuuluu sotilaskomentajan karski käsky tarkk'ampujilleen:

“Reilaan!”

Kääntyen Eduskuntaan hän samalla sotilasäänellä jatkaa:

“Minulle annetun armollisen käskyn mukaan tulee ensimmäinen kansanedustaja, joka nousee äskenluettuja Keisarillisia esityksiä vastustamaan, silmänräpäyksessä ammuttavaksi, tutkinnotta, tuomiotta.”

Tuo sentään oli odottamatonta. Vaikutus oli tyrmis-

tyttävä. Parhaimmiltakin, valmeimmiltakin puhujilta kieli herpaantui, kuin olisi tarttunut kitalakeen. Sillä hetkellä Vaittinen osottautui Eduskunnan puheliimaksi jäseneksi. Oikeastaan ainoaksi puhekykyiseksi. Silloin hän piti sen varsinaisen "neitsytpuheensa", joka samalla oli hänen "joutsenlaulusensa."

Ennenkuin toiset ehtivät tointua ensi hämmästyksensä, nähtiin Vaittinen kompuroivan puhujalavalle.

Vaittinen — Sydänkorven edustaja! Alle keskimitan, känsittynyt, raskaassa raadannassa näivettyntyt mies — ei edes ulkomuodoltaan minkään näköinen. Ja puku, niukuin naukuin mukiinmenevä.

Mutta hänen silmissään oli outo palo. Ehkä oli hänelläkin ollut kunnianhimonsa, kauan tukahutettu, joka nyt pääsi puhkeamaan. Taikka jotakin vielä jalompaa.

"Toverit!" hän alotti, puhuen ainoastaan sosialistien penkkiriville. Ääni oli arkipäiväisen matala, hiukan vaan värähteli. "Minä pyydän teiltä anteeksi, että näin työntäysin etunokkaan. Jos ainoastaan *ensimmäinen* ammutaan, niin minä ajattelin, jotta minkälainen kilpajuoksu tässä tuleekaan. Teillä olisi useammalla parempi oikeus tälle sijalle kuin minulla. Mutta teitä vielä tarvitaan muuhun ... Vastaan minä kyllä olen tuollaisia vaatimuksia, niinkuin kaikki kelpo toverit sen tiedätte, ehdottomasti, tinkimättömästi."

"Hyvä, hyvä!" kajahti sosialistiryhmästä, joka jo alkoi tointua.

Heistä olivat etummaisimmat jo pystyssä, yhtyäkseen vastalauseeseen, toiset olivat juuri nousemassa, takimmaisista useat vielä istuivat, ehkä aikoen jäädäkin istumaan — taikka aikoen nousta. Sitä ei voi koskaan kukaan varmuudella sanoa.

Sillä silloin se paukahti, ensimmäinen yhteislaukaus, silmänräpäystä myöhemmin toinen ja heti jälestä kolmas.

Ensi laukauksella kaatui Vaittinen ja ne, jotka olivat nousseet häntä kannattamaan. Ruudinsavun hälvetessä nähtiin, että sosialistiryhmästä ei ainoatakaan

ollut hengissä. Ei niistäkään, jotka vielä istuivat ja mahdollisesti olivat kahden vaiheella. Niin, etteipä sitä sosialistienkaan taholta kuulunut sora-ääniä siihen, mitä Vaittinen sai sanotuksi. Siinä vaan Vaittinen oli turhaa hätäillyt, kun oli luullut, että *ainoastaan* ensimmäinen ammutaan. Ei arvannut siinäkin piilevän pe-
tosta.

Ja porvariedustajat, kalman kalpeina, kauhistunein katsein, viimeisillä äänivaroillaan kähisivät: "Eläköön Keisari!"

Kaapro Jääskeläinen.

Nowportin, N. H., s. s. osaston talo

— Mehän palatsit teemme ja linnat,
meill' kotia sentään ei,
kun kaiken töittemme hinnat
riistäjät armotta vei.

Me nousemme sorron alta,
min sortaja meille loi.
Pois, pois tämä harvojen valta,
joka tuskia rintaan toi!

Työ yksin on elämän ehto,
se olkohon onnen tie!
Ja vapaus, elämän kehto,
se uusille urille vie!

*

Jo suortuvat varret köyrtyneet,
käy päivähän ihmiskunta,
jo kapinot mielet nöyrtyneet,
— tää oiskohan pelkkää unta?
Nyt kumoushengellä täyttyy maa,
orjat etsivät sortajaa.

Joka laaksolta, vuorelta ääni nyt soi, —
se on sankar'lapsien laulu. —
heitä yhteistoiminta aateloit,
se on kuin kaunis taulu.
Orjat uskovat: Meillekin aukee tie,
joka yhteisonneen vie!

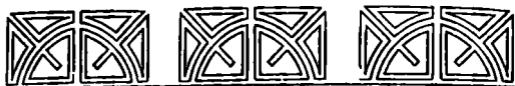
Mädät perukset sortuvat paikaltaan,
jo huojuu valtojen pylväät;
ja koston huudot täyttää maan,
ovat pelvon vallassa ylväät.
Oi terve nousevan aamun koi,
joka orjien päivän toi!

Mikael Rutanen.

L. D'Ambrosio

"KAUNIS OLET"

Itsetiedoton ja itsetietoinen köyhälistön liike

I

Sosialismin historia alkaa sanoilla:

“Uudemmallalla sosialidemokraattialla on historiallisesti kaksi juurta.”

Nuo “juuret” ovat yläluokkalaiskommunismi ja tasa-arvo kommunismi.

Voisimme myöskin sanoa sosialidemokraattisen liikkeen “juuriksi” yhteiskunnallistaloudellisen elämän ja itsetietoisien ajattelun — molemmat luonnollisen ja yhteiskunnallisen kehityksen tuloksia.

Ihmisten keskinäiset suhteet tuotannossa ja jaossa synnyttävät luokkaetutunteen. Köyhälistön luokkatunte synnyttää työväenliikkeen. Ja itsetietoinen ajattelu ja käytännöllinen köyhälistön liike jouduttuansa vuorovaikutukseen synnyttävät köyhälistön liikkeen teorian ja sopivien yhteiskunnallisten ehtojen vallitessa itsetietoisien luokkaliikkeen, sosialidemokraattian.

Kuinka pian ja missä määrin itsetietoisien ajattelun kehittämä teoria vaikuttaa köyhälistöjoukkoihin, se riippuu pääasiallisesti työläisten asemasta tuotannossa, heidän kansallishistoriallisesta kehityksestensä, joukkosivistysmäärästensä ja valtiollisista tilanteista.

II

Työläisten asema yhteiskunnallisessa tuotannossa synnyttää heissä määrätynlaisia tunteita, haluja ja pyrkimyksiä.

Mutta, jos nuo tuotannollisesta asemasta välittömästi johtuneet vaistomaiset tunteet ja hämärit halut ja pyrkimykset eivät joudu kosketuksiin itsetietoisien arvoitelevan ja suunnittelevan ajatuksen kanssa, ne voivat kehittyä taantumukselliseksi voimiksi ja kääntyä itsensä köyhälistöjoukkojen tuhoksi.

Nykyään ainoastaan pieni osa yhteiskunnallisesta tuotannosta vaatii työläisiltä työkykyisyysehtona vussin alimman määrän yleissivistystä. Yhteiskunnallinen tuotanto suurteollisuusmaissa on saavuttanut tason, jossa suurimmalta osalta varsinaisia suurteollisuustyöläisiä vaaditaan työkykyisyysehtona aivan mitätön määrä yleissivistystä. Sellaisen mahdollisuuden antaa suurteollisuuskoneiden yksinkertaistuminen — koneiden kehittyminen yhä yksinkertaisempaa liikettä ja yksinkertaisempaa huomioonottamista vaativiksi — ja voimaperäisemmän riistännän halusta johtuva mahdollisimman pitkälle sovitettu työnjako, joka työläisen työkykyisyysehtona tarvitsemaan sivistysmäärään nähden merkitsee samaa kuin koneiden yksinkertaistuminenkin. Koneiden ja työnjaon vaikutusta täydentää mahdollisimman tarkka peräänkatsominen, pikkupomojen lauma, jotka valvovat ja ohjaavat työstä sitä osaa, jossa jotain arvostelukykä ja itsenäistä ajattelua vaadittaisiin.

Edellä sanotusta johtuu, että maassa sellaisessa kuin Yhdysvallat, jossa ei ole esteenä omintakeista vuosisatoja kehittyneitä teollisuusköyhälistöä — teollisuuskehityksellä täällä kun ei ole takanansa mitään säännöllistä historiaa, vaan on se kulkenut kapitalistisen tuotannon ylimmille asteille epätasaisin hyppäyksiin lyhyessä ajassa — suurteollisuustyöläisinä käytetään alhaisella kehitysasteella olevien kansojen työläisiä ja kaikkien kansojen alhaisimmalla sivistysasteella olevia työläisiä. Yhdysvaltain suurteollisuustyöväestön varsinaisen voima onkin alemmalla kehitysasteella kuin yhdenkään muun suurkapitalistisen maan suurteollisuustyöväestö.

Nuo suurteollisuuden varsinaiset lihasvoimat, sivistyksestä kovin niukalle osalle jääneet työläiset, ovat hitaimmat tajuamaan itsetietoista luokka-agitatsionia, vaikka heissä luokkatunne hyvin usein ilmaantuu sangen voimakkaana. Suurteollisuudessa harjotettava voimaperäinen riistäminen edistää nopeasti heidän henkistä tylsymistänsä, kuolettaa arvostelevaa ja suunnitella vaivastaan — samaan aikaan kuin se nopeasti herättää sokeaa luokkavihaa. Senpätähden juuri heille on vaikeinta saada selväksi sitä erittäin tärkeätä seikkaa, että luokkataistelu voitokkaana esiintyäkseen vaatii muutakin kuin äkillisinä purkauksina ilmenevää luokkatunnetta.

III

Itsetietoisien ajattelun syntyminen ehtona on — luonnontieteellisten ehtojen lisäksi — joukkokokemus ja vapaa-aika, joka antaa tilaisuuden yhdistää ja arvioida joukkokokemukset ja luonnolliset ja yhteiskunnalliset ilmiöt.

Räikeä luonnollinen tai yhteiskunnallinen ristiriita synnyttää itsetietoisessa ajattelussa arvioimisen ja päättämisen, ristiriidan teoreettisen ratkaisun.

Mihin suuntaan itsetietoinen ajattelu luonnollisista ja yhteiskunnallisista ilmiöistä johtuu, sen määräävät pääasiallisesti luokkaedut — mutta poikkeustapauksessa itsetietoinen ajattelu voi mennä niistä ylikin, samoin kuin se voi mennä edelle aikansa tosiasioista ja keksiä elämänarvoja ja teoreettisia järjestelmiä, jotka eivät sovi aikansa ympäristöön — jäävät utopioiksi — mutta ovat suurimerkityksellisiä aineelliselle sekä henkisellemme kehitykselle.

Utopia yhtyessään köyhälistön liikkeeseen, avartaa sen käsityksiä ja on sille erinomaisena kiihottimena ylöspäin pyrkimisessä. Samalla se on yhtenä kiihottimena ja opastajana uusiin tutkimuksiin, joiden tuloksena voi olla oloihin sovitettu uusi teoria, jossa joko

kokonaan tai osaksi hyväksytään utopian perusajatus — jolloin utopian ydinajatus on tullut teoreettiseksi tosiasiaksi.

Todellisuudessa jokaisen neron ajatukset menevät enemmän tai vähemmän ajastansa edelle, erittäinkin yhteiskunnallisen elämän arvioimisessa. Useat ajattelijat jo vanhalla ajalla ovat keksineet sellaisia yhteiskuntaelämän muutoksia tarkottavia ehdotuksia, joiden toteutumisen edellytykset vasta nykyinen yhteiskunnallinen kehitys on synnyttänyt.

Köyhälistön liikettä hyödyttävän edellemenneen ajattelun — utopian — täytyy kuitenkin täyttää vissit ehdot. Utopia, jolta kokonaan puuttuu yhteys yhteiskunnallisen elämän kanssa, joka on vain pelkkä ajatusrakennelma, ei kelpaa köyhälistölle. Thomas Moren utopia on saanut köyhälistöltä niin lämpimän vastaanoton juuri sentähden, että sillä on paljon yhtymäkohtia todellisen yhteiskunnallisen elämän kanssa. — Niin paljon köyhälistö on "luonnostaan" materialistinen.

Nerokasta utopiaa oikeastaan ei synnykään, ellei sen tekijällä ole yhteiskunnallisen elämän ja käytännöllisen köyhälistön liikkeen tuntemusta. Moresta tuskin olisi tullut historiallisesti kuuluisaa sosialistista utopistia, ellei hän olisi ollut Lontoon kauppiasten — silloisten talouselämän valtioiden — lakimies ja sellaisena tullut tuntemaan yhteiskunnallistaloudellista elämää. Mutta toiselta puolen hänestä varmaankaan ei olisi kehittynyt "ensimmäistä tieteellistä sosialistia" ilman voimakasta aatteellista herätystä — jota vielä siihen aikaan etevimmissä oppineissa erikoisesti ylläpiti renessanssin vaikutus — ja ilman syvällistä aatteiden tuntemista. Ja todennäköistä on, että Moreen, kaikista ylimysmielisyydestänsä huolimatta, on tehnyt syvän vaikutuksen uuden ajan alkuun saakka vaikuttanut kereittiläiskommunistinen köyhälistön liike.

Siten yhteiskunnallisen elämän, käytännöllisen köyhälistön liikkeen ja itsetietoisen ajattelun vuorovaikutuksesta syntyvät ne ihailtavat nerot, jotka ovat niin

Sota 10,000 vuotta sitten

Sota nykyiin.

Missä suhteessa on ihmiskunta "sivistynyt" tämän ajan kuluessa?

paljon köyhälistön valistuksen hyväksi tehneet. Heitä ei ole paljon, mutta sitä jalompia he ovat. Köyhälistön asian palveleminen on aina ollut oppineillekin katkeria kärsimyksiä tuottava, ja sentähden neroista ainoastaan jaloimmilla on ollut voimaa antautua köyhälistön asiaa palvelemaan ja pysymään sille uskollisena kaikkien kiusausten ja kärsimysten uhallakin.

Köyhälistön valistuksen hinta on niin hirvittävän kallis. Thommaso Campanella (synt. 1568), italialainen oppinut ja todellinen nero, sai maksaa sen kaksikymmentä seitsemän vuotta kestäneellä vankeudella ja jesuiittain toimittamien räökkäyksien kärsimisillä. Thomas More sai maksaa hengellensä vakaumuksensa. Marx sai viettää elämänsä maanpaossa ja kurjuudessa ja Lassalle, tuo agitaattoriominaisuksiltaan kaikista suurin, uupui saksalaisen ylimystön ja porvariston vainosta siihen määrin, että melkein antoi vallakkilaisen aatelisroiston, Rackovitzin, itsensä teurastaa, — puhumattakaan sadoista pienemmistä neroista, jotka ovat vankeudella, räökkäyksien alaisiksi joutumisella ja henkensä antamisella saaneet maksaa köyhälistön valistukseksi tekemänsä työn.

IV.

Vaistomainen luokkatunne on se luokkatietoisuudelle muokattu maaperä, jonka yhteiskunnallistaloudellinen kehitys välittömästi synnyttää. Siihen yhtyy itsetietoinen aatteellinen liike ja tästä yhdyntästä ja vuoro-vaikutuksesta vasta syntyy järjestetty köyhälistöliike.

Morea, Saint Simonia ja Fourieria seuraavat Marx, Engels ja Lassalle. Ja teoreettisesti epäselviä ja käytännöllisesti äärimäisyyksissä vaihtelevia — keskiajan kerettiläiskommunistista ja Ranskan nälkäkapinaluontoista — köyhälistön liikkeitä seuraa sosialidemokraattinen köyhälistön liike, jonka tunnusmerkinä on laajempi teoreettinen selvyys ja viimeisiin mahdollisuuksiin saakka äärimäisyyksistä vapautuminen käytännöllisessä taistelussa.

Koska kuitenkin molemmat, luokkatunteesta sekä luokkatietoisuudesta johtuvat taistelut esiintyvät köyhälistön liikkeessä rinnan niin kauan kunnes köyhälistö on noussut valtaan, meidän on tehtävä tarkka erotus luokkatunteesta ja luokkatiedosta johtuvan taistelun välillä.

Luokkatunne on riistämisen välitön seuraus, ja siitä välittömästi johtuva taistelu on epätoivoisen vimmatua kamppailua, kuin pedon kynsiin joutuneen vapautteen pyrkivän riehuntaa, jolla ei ole muuta tarkotusta kuin elämänsä säilyttäminen.

Luokkatietoisuudesta johtuva taistelu on itsetietoinen taistelun vaaroista — sitä ei voi yhteiskunnallinen hirviö yllättää, koska se varustautuu sitä vastaan joka päivä. Se ei ole epätoivoinen taistelun päämäärästä, koska se laskee liikkeen voiman varmoille luonnollisille ja yhteiskunnallisille tekijöille. Sen taistelun tarkoitus on korkeampi kuin pelkkä elämän säilyttäminen — se tahtoo ei ainoastaan säilyttää, vaan myöskin jaloistaa yhteiskunnallisen sekä yksityisen elämän.

V.

Väärä on se laajalti vallitseva otaksuma, että olisi kokonaan käytännöllisen liikkeen vallassa muodostaa teoria ehdottomasti mieleiseksensä. Sitä se ei voi tehdä, koska käytännöllinen liike hyvinkin usein on enemmän tai vähemmän ristiriidassa luonnontieteellisten ja yhteiskuntatieteellisten tosiasian kanssa, joista teoria pitää lujasti kiinni.

Mutta samoin on teoriantakin laita. Se ei kykene läheskään ehdottomasti käytännöllistä liikettä hallitsemaan ja mukaiseksensa kehittämään. Käytännöllisessä joukkoliikkeessä perimätiedot ja taipumukset näyttävät huomattavan suurta osaa, ja perimätiedot ja taipumukset ovat aina vastavaikuttavia olevien olojen ja uusimpien teoriain antamille vaikutteille.

Köyhälistön liikkeessä perimätieto on näytelty var-

sin merkillistä osaa. Keskiaikana se vaikutti vallankumouksellisesti, mutta nyt se vaikuttaa taannuttavasti.

Keskiajan köyhälistön perimätietona oli heijastus kreikkalais-roomalaisen sivistyksen yhteydessä kehittyneistä kommunistisista aatteista — se oli aatteellisessa sekä käytännöllisessä suhteessa niiden osittaista uusiutumista, samoin kuin renessanssi oli itsensä kreikkalais-roomalaisen sivistyksen voimakkaimpien aatteiden uusiutumista — ja ne olivat korkeammalla barbaarien luoman muutaman vuosisadan vanhan sivistyksen synnyttämiä aatteita. Ja sentähden tuo perimätieto vaikutti vallankumouksellisesti.

Nykyisen köyhälistön perimätietona ovat vielä keskiajan lopulla ja uuden ajan alussa valtaan ja vallitseviksi päässeet alhaiset alistuvaisuuden ja paikkallaan pysyttämisen aatteet. Ja sentähden tuo perimätieto vaikuttaa taannuttavasti, vastaisesti nykyiselle itsetietoiselle köyhälistön liikkeelle, joka imee aatteellisen elinvoimansa uusimmista luonnontieteellisistä ja yhteiskuntatieteellisistä keksinnöistä ja teorioista.

VI.

Perinpohjin väärä on myöskin se hyvin laajalti valitseva käsitys, että jokaisen kapitalistisen maan köyhälistön on luonnonlain välttämättömyydellä kulettava yhteiskunnalliseen valtaan, tahtopa se tai ei. Ei ole olemassa mitään luonnontieteellistä eikä yhteiskuntatieteellistä lakia, joka ilman muuta määräisi jokaisen kapitalistisen maan köyhälistön valtaan nousemaan. — On olemassa ainoastaan sellainen luonnontieteellinen laki, että jos jonkun kansan köyhälistö ei kykene valtaan nousemaan, se kansa rappeutumisen kautta häviää elinvoimaisempien kansojen tieltä. Se onkin juuri tässä kun meitä kohtaa yksi sosialistisen liikkeen ydinkysymys.

Jos sosialistinen liike ei haluaisi — kuten muutamat sosialistisen liikkeen mukana kulkevat ryhmät todella

eivät haluakaan—kohottaa köyhälistön vallankumouksellista voimaa köyhälistön valistamisen ja välillisten yhteiskunnallisten parannusten kautta, kapitalistinen järjestelmä rappeuttaa köyhälistön vallankumoukseen kykenemättömäksi.

Syvälle rappeutunut köyhälistö rupeaa vastustamaan omaakin parastansa tarkottavia yhteiskunnallisia uudistuksia, — niin se on aina tehnyt ja tekee nytkin.

Jonkun maan kapitalistisen kehityksen korkeus ei ole mikään ehdoton todistus sen maan köyhälistön pikaisesta valtaan noususta. — Rooman vallan kohtalo osottaa, että kansa voi olla sisäisesti heikoin juuri silloin kun ollaan ulkonaisen loiston kukkuloilla. Ja Rooman esimerkki ei ole mikään luonnottomuus, joka ei voi enää koskaan uusiutua ihmiskunnan historiassa.

Roomalaisten kansallinen rappeutuneisuus pakotti heidät suorastaan elämänsä ehtona hankkimaan maahan barbaareja, joista kasvoi ei ainoastaan Rooman vallan, vaan myöskin roomalaisuuden ja sivistyksen kukistava voima. Samanlaatuinen "barbaarisen" mahdollisuuden uhka leviää nopeasti Yhdysvalloissa, ameriikkalaisuuden rappeutuneisuuden tähden. Yhä suuremmat joukot alhaisella sivistysasteella olevia kansalluuksia saapuu vuosittain Yhdysvaltoihin ja alkavat vaikuttamaan tämän maan yhteiskunnalliseen elämään. Noita joukkoja korkeammalla kehitysasteella olevasta ameriikkalaisesta köyhälistöstä, ja ainoastaan siitä, riippuu, tulevatko nykyajan barbaarit kokonaan kukistamaan ameriikkalaisuuden ja sivistyksen korkeammat pyrkimykset tässä maassa, samoin kuin germaanilaiset barbaarit ja kristityt barbaarit kukistivat roomalaisuuden ja vanhan ajan sivistyksen.

VII.

Estääksensä köyhälistön rappeutumasta vallankumoukseen kykenemättömäksi, siihen vaaditaan pikaisia välillisiä parannuksia ja ennen kaikkea vakavaa käsi-

tystä siitä, että rappeutuneisuus on jo pitkälle kehitty-
nyt, ja että vallankumoukseen kykenemättömiksi rap-
peutumisen mahdollisuus on olemassa, — vaaditaan an-
nettavaksi köyhälistön liikkeen aatteellisille ja sivistys-
tekijöille oikea arvo.

Aatteellisten tekijäin tarpeellisuus ja tärkeys köy-
hälistön liikkeessä esiintyy voimakkaasti kun alamme
vertailemaan esimerkiksi Saksan ja Englannin köyhä-
listöliikkeiden historiaa. Englannissa suurteollisuus
ja sitä seuraavat olot kehittyivät aikaisemmin kuin
Saksassa. Mutta kun Englanti aatteiden yleisyyteen
nähdessä on aina ollut aatteellisessa suhteessa köyhä-
maa, Englannin köyhälistön liike ei ole vielä lähes-
kään saksalaisen köyhälistöliikkeen rinnalla, ei liik-
keen sisäisessä enempi kuin sen ulkonaisessakaan voi-
massa.

Sivistysliikkeenä sosialistinen liike tosin ei voi vielä
olla ehdottomasti puhdasta proletaarisivistysliikettä—
puhdas proletaarisivistys kun syntyy vasta köyhäli-
stön valtaan noustua — mutta siitä huolimatta meidän
tulee käsittää sosialistinen liike myöskin valtavana
sivistysliikkeenä ja arvioida liikkeemme voimaa myös-
kin sivistysliikkeen kannalta. Meidän tulee olla sel-
västi ja vakavasti tietoisia köyhälistön joukkosivistyk-
sen tarpeesta vallankumouksen ehtona.

Porvaristo on tarvinnut ja tarvitsee sivistystä riis-
tämisen edistämiseksi, ja se hankkii sitä itsetietoisena
sen voimasta. Köyhälistö tarvitsee sivistystä riistä-
misen lopettamiseksi, ja sen on hankittava sitä itse-
tietoisena sen välttämättömyydestä.

M. Hahl.

H. Arnold

VIATTOMUUS

Politiikka kasvattaa

(Humoreski).

Kirjottanut N. A. Teffi.

Suomentanut venäjänkielestä E. Hyypeläin.

Eno aikoi tulla vierailemaan meidän luoksemme muutamiksi päiviksi ja ilmoitti tulostansa sähkösanomalla.

Menemme asemalle ottamaan vastaan. Katsellemme joka sivulle — oli kauan aikaa siitä, kun näimme hänet viimeksi, eikä ole niinkään helppoa taas tuntea.

Joku tulla työntäakse ulos vaunusta sivuttain. Hänen kasvoissaan on pelon ilme, kädessään on hänellä passi. Hän nyökäytti päätään meille.

— Eno! Tekö?

— Minä! Minä! — sanoo. — Mutta te, rakkaani, odottakaa, sillä — minä en ole vielä antanut tarkastaa itseäni.

Hän meni suoraan konduktöörin luo, me hänen perässään. — Olkaa hyvä, — sanoo hän konduktöörille, — sanokaa, missä minun tulee antaa tarkastaa itseäni täällä.

Konduktööri katsoa tuijotti hämmästyneenä, ei virka mitään. — Se on teidän asianne, — sanoo eno, — teidän asianne. Minä olen ehdottanut, tässä ovat todistajat.

Eno oli nähtävästi loukkaantunut. Me otimme häntä käsivarresta ja veimme ulos ovesta. — Kansa on tullut laiskaksi, — mörisi hän.

Toimme enon kotiin, kestitsemme häntä, juttelemme.

Hän sanoi heti meille tulleensa huvittelemaan. "On ikävä maalla, tulee vähän virkistystä."

Aloimme kysyä häneltä, miten siellä, muka teidän luonanne on, sanovat, että ...

— Loruja. Kaikki ovat jo kauan aikaa sitten palanneet rauhallisiin toimiinsa.

— Mutta olihan sanomalehdissä ...

Hän ei tahtonut vastatakaan. Pyysi minun soittamaan flyygelillä jonkun kirkkolaulun.

— En minä osaa.

— Se on tyhmästi. Tulee aina soittaa kirkkolauluja, että naapurit kuulisivat. Osta edes grammofooni.

Illan tullen eno hermostui aivan. Kun joku vain soitti ovikelloa, niin hän juoksee hakemaan passinsa ja käskää kaikkien nostamaan "kädet ylös!"

— Eno, te olette varmaan sairas?

— Ei, rakkaani, se on poliittisesta kasvatuksesta. Olen tullut taitavaksi ihmiseksi. Tiedän mitä milloinkin vaaditaan.

Eno pani maata ja tyynyn alle hän pani "Novoje Vremjan", ettei hän näkisi pahoja unia.

Aamulla hän pyysi minua saattamaan hänet säästöpankkiin.

— Ei saa pitää rahoja kotona. Jos minua ruvetaan ryöstämään kotonani — niin välttämättömästi tappavat. Mutta jos ryöstävät pankin kassaa, niin eivät tapa minua, vaan pankin virkamiehen.

Ymmärrättekö? Ah, te, tyhmyrit!

Me ajoimme pankkiin. Siellä seisoo oven luona poliisimies. Eno pelästyi.

— Rakkaani! — kuiskaa hän minulle. — Herran tähden, ole viattoman näköinen? Eihän se ole vaikeaa! No, minun tähteni, olenhan minä sinun sukulaisesi!

— Mitenkä minä voin? — ihmettelen. — Enhän ole mihinkään syypää.

Eno oli tuskissaan.

Sinä saatat minut turmioon, aivan turmioon! No, naura edes, lörpöttele jotakin!...

Me astuimme sisään. — Uh! — huokasi eno. — Päästiin siitä pulasta! Onhan Jumala armollinen. Viisas ihminen voi olla joka paikassa: sekä postissa että pankissa ja pääsee aina kuivana vedestä? Pitää vain olla varovainen.

Odottaessaan vuoroansa alkoi eno epäluonnollisen äänekkäästi kertoa itsestään hyvin kummallisia asioita.

— Nämä rahat, ystäväni, — sanoi hän minulle, — olen voittanut klupissa korttipelissä. Päivät ja yöt pelasin, minulla oli vielä enemmän, mutta minä join ne. Mutta nämä olkoon täällä vähän aikaa, sitten juon nämätkin, välttämättömästi juon ne kaikki.

— Oi, eno! — huudahdin minä. — Ettehän te ole koskaan ottanut kortteja käteennekään! Ja ettehän te koskaan juo mitään! ...

Hän nyhtäsi minua kauhistuneena hihastani ja kuiskasi korvaani: "Ole vaiti! Saatat minut turmioon! Heidän tähtensä minä niin puhun. Heidän tähtensä vain! Ajatelkoot, että minä olen kunnan ihminen."

Säästöpankista läksimme jalkasin kotiin. Tuo kävely ei ollut hauska. Eno huusi täyttä kurkkua, kertoen itsestään kaikkein kauheimpia kepposia. Ihmiset väistyivät pelästyneinä syrjään.

— Hyvä on, hyvä on! — kuiskasi hän minulle. — Minä en ole minä, ellemme pääse onnellisesti kotiin. Viisas ihminen voi kaikki. Hän käy pankissa ja kävelee kadulla ja kaikki sujuu onnellisesti, niinkuin hanhasta vesi*)

Astuessamme erään porttiurkkijan ohitse, alkoi eno hiljaan, tunteellisesti laulaa:

"Mä tahdon uskoa, että noitten silmäin loiste ..."

Olimme jo aivan lähellä kotoa kun tapahtui jotakin aivan odottamatonta. Meidän ohitsemme ajoi eräs kenraali, aivan tavallinen paksu kenraali punasella ta-

*) Venäläinen sananparsa.

kinreunustalla. Ja äkkiä eno vingahti kummallisesti ja silmänräpäyksessä kääntyyään selin kenraaliin, kohotti kätensä taivasta kohti. Tuo kuva oli pelottava ja suuremmoinen. Näytti siltä, että tuo yleväluontoinen harmaahapsinen vanhus selittämättömän innon valtaamana siunaa maata ...

Illalla eno tahtoi mennä konserttiin. Tarkkaan tutkittuaan huvitusohjelmia, valitsi hän erään hyväntekeväisyysseuran laulu- ja soitannollisiltaman.

Lähdettiin sinne.

Eräs laulaja alkoi laulaa korokkeella "Kevään heinäminen". Eno pelästy. "Mutta, ehkä tuo onkin joku vertauskuva! Minä menen tupakanpolttuhuoneeseen."

Laulu loppui. Alkoi runonlausunto. Eräs neiti esiintyi, alkoi lausua Apuchtinin runoa "Kirje". Eno tuli ensin iloiseksi. "Kas, tuohan on hauska! Sepä reipas tyttö! Ei itikkakaan voi pistää nokkaansa siihen." Hän kiitti ja kiitti, mutta äkkiä säpsähti, tarttui minun kätteni ja vei oven luo.

— Eno-kulta! Mikä teidän on?

— Vait! — sanoo, — vait! Kiireesti kotiin! Kotona sanon kaikki.

Kotona otti hän minulta konsertin pääsyliput, poltti ne ja heitti tuhan akkunasta ulos. Sitten hän alkoi pakata kapineensa. Me pyysimme ja houkuttelimme häntä jäämään, ei mikään auttanut.

— Sanokaa edes, eno, mikä teitä niin hermostutti?

— Älä ole olevinasi, — sanoo hän, — kuulithan itse, miten se neiti sanoi. Kuulit hyvin.

Töin tuskin saimme häntä kertomaan. Hän sulki kaikki ovet.

— Hän sanoi — kuiskasi eno, — "Muisto ahdistaa, kuin mestaaja, kuin rakas valtijas."

— Niin mitäpä siitä? — ihmettelen minä. — Sehän on Apuchtinin runo.

— Mitäkö siitä? — kuiskaa eno pelottavasti. — Mitäkö siitä? ... "Ahdistaa, kuin rakas valtijas ..."
Pykälä 121, kas mitä se on! Viisitoista vuotta pakko-työvankeutta, se on siitä! Menkää te, jos haluatte, mutta minä olen liian vanha sellaisiin kepposiin. Eikä minun terveyteni salli sitä.

Ja hän matkusti pois.

Astorian antimia

„Salon ruusu” New Yorkin s. s. näyttämöllä

Näyttämötaide ja työväen- luokka

Näyttämötaide on ollut aina tarkoitusperältään vallassa olevien luokkien taide. Jo syntyessään — kreikkalaisesta uhri-jumalanpalveluksesta — se oli pappien käytettävissä. Sen avulla lietsottiin uutta uskonnollista liekkiä ”jumalista poiskääntyneissä” kreikkalaisissa. Vähitellen lapsuusijässä oleva näyttämötaide pääsi vapautumaan papeista ja heidän suoranaisestä vaikutuksestaan — siirtyäkseen palvelemaan sen ajan ylimystöä. Siitä ajasta alkaen, halki vuosisatojen, on se uskollisesti palvellut aina kunakin aikana vallassa olevaa luokkaa, ryhmäkuntaa. Se on ollut ikäänkuin peili, joka on kuvastanut sen luokan elämää ja oloja mikä milloinkin on sitä pitänyt kädessään — ei suinkaan todellisina, vaan kaunisteltuina. On kyllä totta, että usein on ilmennyt taidehistoriassa tapauksia, jotka antavat jossakin määrin tukea vastakkaiselle

mielipiteelle, mutta ne ovat vain merkkejä uuden, voimakkaamman luokan valtaan kohoamisesta. Esi-merkkejä tällaisista tapauksista voisi luetella useitakin, mutta koska tarkoitukseni ei olekaan käydä tutkimaan näytelmätaiteen historiaa, jätän sen tekemättä sikäli kuin se koskee menneitä aikoja ja käyn tarkastelemaan hieman nykyaikaisia hommia tällä alalla.

Juuri äsken tulimme huomaamaan, että silloin kun joku luokka on niin voimistunut, tai valveutunut, että se alkaa — joskin hiljalleen — kohota yhteiskunnalliseen valtaan, siirtyy näytelmätaidekin — myös-

“Daniel Hjort” Gardnerin s. s. näyttämöllä

kin hiljalleen — sen käsiin. Tuoreena ja satutuvana esimerkkinä voi mainita sen tosiseikan, että vasta joku vuosi sitten on näyttämölle johtava ovi ollut edes hiukan raollaan meikäläisille taidekäsityksille ja niiden tuotteille. Sanoin “raollaan”, sillä vielä nytkin se aivan vähäinen määrä sosialidemokratisuutta, mikä joko kirjailijan tieteen tai vahingossa on sattunut pajahtamaan joihinkin kappaleisiin, sotketaan sellaiseksi puuroksi, että vasta pitkäaikaisten

tutkimusten perästä pääsee käsittämään, mitä kirjailija on oikein tarkoittanut. Tällaisia sotkemistilaisuuksia ja -keinoja on näyteltäessä lukemattomia. Milloin taas kirjailija on sattunut ikäänkuin ihmeen kautta kirjottamaan suuremmissa määrässä köyhälistön todellista elämää kuvaavan näytelmän ja oikeassa luokkahengessä, silloin sitä ei ole esitetty, tai on se esitetty väärin. Jos taas on päästy niin pitkälle, että esitys on vastannut edes jotenkin kirjailijan ajatuksia ja aatteita, on sen kaikkivaltiaat porvarilliset sanomalehtimiehet arvosteluillaan tuominneet pois

”Rosvot” Gardnerin s. s. näyttämöllä

näyttämöltä. (Proleuellisista arvosteluista puhuttaessa tulkoon mainituksi, että esim. Wienissä, yhdessä Euroopan suurimmassa ja parhaimmassa teatteri-kaupungissa ei ole, erään Wienin tunnetun kuninkaallisen teatterin johtajan sanojen mukaan, muuta kuin yksi ainoa lahjomattomissa oleva lehti, — ja se lehti on sosialidemokratinen ”Arbeiter Zeitung”.) — Aniharvoja poikkeuksia on olemassa. Sellaisena voimme mainita Hauptmannin kaikille tunnetun ”Kankurit” ja — josakin määrin — Hebbelin ”Judith ja Holofernes”. Ja kuinka kohdeltiin näitäkin, ikäänkuin erehdyksessä

näyttämölle päässeitä näytelmiä? "Kankurit" kielsi sensuuri ensin näyttelemästä, vaikka sittemmin täytyikin tämä kiello peruuttaa yleisen mielipiteen painostuksesta. "Judith ja Holofernes" kappaleessa taas sotkettiin näyteltäessä jo muutenkin kätkössä oleva joukkotahdon kuvaus ja verrattain selvä joukkopsykologia kaikellisilla keinoilla sellaiseksi, jollaisena se nykyäänkin esitetään: puhtaasti yksilöjen ihailuhymninä.

Suomalaisessa kirjallisuudessamme on tällaisia poikkeuksia vielä vähemmän. Minna Canth'kin, joka on tunnettu realistisimmaksi suomalaisista näytelmä-

"Tuukkalan tappelu" New Yorkin s. s. näyttämöllä

kirjailijoista, vaikkakin herätti yhteiskuntänäytelmilään niin suurta melua, oli näytelmissään puhtaasti porvarillinen, joskin aikaansa nähden, vapaamielinen. Niistä periaatteista, joita vaaditaan meikäläiseltä näytelmältä, ei hänen kappaleissaan ole nimeksikään. Vasta noin vuosi sitten ilmestyi ensimmäinen köyhälis-
tön vaatimuksia vastaava ja sen taidekäsityksien mukainen näytelmä, toveri Konrad Lehtimäen "Spartacus". Mutta tämäkään, epäilemättä ansiokas kappale, ei päässyt sellaisenaan yleisön nautittavaksi, vaan täytyi kirjailijan siinä tehdä erään teatterin johtajan määräämiä muutoksia, voidakseen saada sen esitetyksi

suuremmalle yleisölle ja saadakseen siten kappaleelleen ja siinä esiintyville aatteille edes jonkin verran huomiota. Näistä muutoksista huolimatta ei kappale sitenkään päässyt muuta kuin meikäläisten amatööriteattereiden ohjelmistoon. Ja nämä amatööriteatterit ovat toistaiseksi ainoat, joissa voi toivoa meikäläisen draaman menestyvän. Senpä vuoksi luomme silmäyksensä näihin sekä Suomessa että täällä Amerikassa toimiviin taidelaitoksiin.

Suomen amatööriteatterimme — työväenteatterit —

“Kylän heittiö” Gardnerin s. s. osaston näyttämöllä

ovat syntyneet ensi sijassa köyhälistön taidetarpeen tyydytykseksi. Mutta etteivät ne voi sitä olla puhtaasti, on selvää. Se taiteellinen ympäristö, josta Suomenkin työväenteatterit — niinkuin kaikkien muidenkin maiden — ovat syntyneet, on ollut porvarillinen, meikäläisille taidekäsityksille kokonaan vieras maaperä. Sentähden on luonnollista, että näissä teattereissamme on, missä enemmän, missä vähemmän vierasta hapata. Samoin on niihin melkein kaikkiin oltu pakoi-

tettuja ottamaan vieraasta leiristä johtajat ja usein parhaimmat näyttelijätkin. Vasta pitkäaikaisen työn ja tiukan tarkastuksen alaisena ovat nämä toimintahenkilöt tulleet ymmärtämään edes jossakin määrin niitä vaatimuksia, joita meikäläinen yleisö heille asettaa. Ja tällöin vasta alkaa heidän hedelmöittävä toimintansa näyttämörampin yli. Vasta toisessa sijassa on sikäläisillä työv. teattereilla rahan hankinta huolet. Ne ovat useimmissa tapauksissa taloudellisesti itsenäisiä, joskin paikkakuntansa puolueosaston tiukan kontrollin alaisia. Tästä johtuu se hyvä puoli, että ne voivat 1) tarjota hyvinkin harjoitettuja kappaleita ja 2) esittää sellaistaikin, joka poikkeaa väärään johdetuista taidevaatimuksista. Että johtaja, porvarillinenkaan, ei ole tilaisuudessa humbugiseraamaan ja tappelemaan yleisöä vastaan väärältä puolelta, on vältetty teatterin johtokunnilla, joilla on viimeinen sananvalta teatterin asioissa, ennen puolueosaston päätöksiä. Että näissäkin laitoksissa esitetään meidän kannaltamme katsoen mädäntynyttä, porvarillista taidetta, johtuu, paitsi ennen esitettyjä syitä, myöskin meikäläisten kappaleiden puutteesta.

Täällä Amerikassa on asia vähän toinen. Ensikkin näyttämömmä täällä ovat syntyneet rahan hankkimista varten. Ei tarvitse kovinkaan paljon ajatella, kun jo huomaa, etteivät tällaiselle perustalle syntyneet laitokset voi olla juuri nimeksikään taiteen palveluksessa. Syy on jotenkin selvä. Pelkästään rahapajana toimiva teatteri on pakoitettu vouhkoilemaan yleisön pienimmäkin makutuulen mukana. Tästä johtuu se ikävä seikka, että sen johdon on ensisijassa katsottava kappaleita kaikkivaltiaan dollarin suurennuslasin lävitse ja sitten vasta köyhälistön taidenäkökannalta. Tästä samasta raha-syystä johtuu myöskin se, että kappaleita ei voida kunnolleen harjoitella. Samaa kappaletta katsomaan ei näet riitä yleisöä useammaksi kuin korkeintaan kahdeksi kerraksi. Mutta tällaisella yleisön makukannan perässä juokse-

misella on suuri vaara, ja se on se, että melkein kaikki näyttämöillämme toimivat henkilöt lopulta tosiaankin luulevat — vähitellen olosuhteiden pakosta arvostelukyvyyttömiksi luisuttuaan — näiden heidän esittamiensä kappaleiden olevan juuri sitä parasta, mitä näytellä voi. Heiltä menee vähitellen se vaisto, joka sanoo jokaiselle meikäläiselle: tämä kappale on meidän vaatimuksiamme vastaava, meidän olojamme todellisina kuvaava, tai päinvastoin: tämä on nyt paljasta pötyä. Luokkarajoja sotkeva, joukkoja taannuttava. Tämän väärän luulon vaikutus ei rajoitu ainoastaan kappaleen väärinkäsitykseen, mutta se vai-

“Huonoja palmenia” Fitchburgin s. s. o:n näyttämöllä

kuttaa myöskin suuressa määrässä itse esitykseen, näyttelemiseen. Tästä johtuu taas vuorostaan se surkuteltava ilmiö, että jo kirjailijan liioittelemia luonteita yhä enemmän liioitellaan. Tätä tekoa puolustetaan sitten sillä, että yleisö “tykkää” sellaisesta. Lopuksi tässä yleisön “tykkäämisen” tavoittelussa mennään niin pitkälle, että jokainen näyttelijä esittää siten, että yleisö “tykkää” s. o. alkaa näytellessään liioitella aivan määräämättömästi. Mikä tästä on lopulta seurauksena? Se, että koko näytelmäseura muodostuu ennenpitkää remuavaksi, kaikille taidevaatimuksille “pitkät passit” antavaksi “tiiiatteriksi”,

sellaiseksi, joita ennen Suomessa nähtiin markkina-aikoina.

Onneksi nyt vielä ei olla varsin näin pitkällä. Mutta sinne tullaan lopulta, ellemmme tarmokkailla toimenpiteillä estä asioita tälle kannalle joutumasta. Asia on ensiksi otettava pohdittavaksi. Sitä ei saa väheksyä ajatuksilla sellaisilla, että: "se nyt on näytelmäseuralaisten asia", tai "emme me välitä, kunhan näytelmäseura tuo vain rahaa." Tällaiset ajatukset ja niiden mukaan toimiminen on väärää ja epäjohtomukaista. Ensiksikin se väite, että yleisö ei käy kat-

"Huonoja paimenia" Fitchburgin s.s.o:n näyttämöllä

somassa näytelmiä, jos niitä ruvettaisiin muuttamaan niin paljon kuin mahdollista edes jonkinlaisia taiteellisia vaatimuksia vastaavaksi, ei pidä paikkaansa. On hullua väittää, että meikäläinen yleisö, se, jonka vaatimuksena on kaikessa toiminnassaan todellisuus ja oikeus, ettei juuri se yleisö kannattaisi näitä vaatimuksia näytelmätaiteenkin suhteen. Mutta tällaisia parannuksia ei voi eikä saakaan panna toimeen yht'äkkiä. Näytelmäseurojen ja etenkin niiden johtajien tulisi vähitellen koettaa kasvattaa yleisöä hyvien kappaleiden esittämisen ja ennenkaikkea kunnollisen

näyttelemisen kautta. Ei pitäisi ottaa liian suuria ja vaikeita kappaleita. Pikemmin helppoja ja näytellä ne hyvin. Näyttelemisessä olisi varottava varsinkin liioittelemista. Siitä ei tulisi enempää yksityinen luonne kuin koko näytelmäkään kärsimään. Päinvastoin, sillä kuta luonnollisempaa on esitys, sitä paremman vaikutuksen se tekee katsojaan, sitä parempi yleisömenestys on kappaleella — aikaa voittain. Sen tulee yleisökin huomaamaan ja silloin se ei enää annakaan itselleen tarjota mitä hyvänsä ala-arvoista tavaraa taiteen nimessä.

Sama "veden viininä" tarjoaminen on huomatta-

"Helgolandin sankarit" Astorian s. s. o:n näyttämöllä

vissa aikamme porvarillisessakin näytelmätaiteessa. Heikäläisetkin koettavat sitä epäkohtaa korjata, mutta ne ainekset, jotka muodostavat heidän ryhmänsä, ovat liian kuluneita, liian pilalla, pystyäkseen tähän taiteensa puhdistustyöhön. Se on nousevan luokan, köyhälistöluokan tehtävä. Mitä pikemmin sen aloitamme, sitä pikemmin saamme nauttia tuloksista.

Lyhyesti siis: Pois liioittelemisen työvännäyttämöiltämme! Pois periaate: se mies, joka osaa kunnimmasti ilveillä tai kuka uskaltaa suurimpia kappaleita käydä repostelevaan! Ja sijaan luonnol-

lisuutta ja köyhälistöluokan taidevaatimuksia vastaava taiteellinen, tunnollinen ja tarmokas näyttämötyö! Täten kypsytetään meikäläisiä joukkoja vastaan ottamaan sille valtaan nousevana luokkana, kuuluva näyttämötaide tarpeittensa tyydyttämiseksi. Ja siitä vähitellen muodostuu, luokkamme voimien kasvaessa, köyhälistön oma taidehaara omine näytelmäkirjallisuuksineen ja näyttelemisineen.

Eero Boman.

Kostonvirsi

Te, joiden vain osana raskas on työ,
ja joiden on kirkkainkin päivä kuin yö,
te, jotka niukkoja saatte vain muruja
ja viljalti raskaita suruja,
nyt kostakaa!

Te, jotka palatsit luotte ja linnat,
te, joilta nuorena kuihtuvat rinnat,
te marttyyrit työpajain, julmien grottein,
te nouskaa jo vuoriksi ja jäntevin ottein
nyt kostakaa!

Te, joiden on laihat ja rääsyiset lapset
ja mierolla vanhukset harmaja-hapset,
te, joille on luvattu paljon ja hyvää,
mutt' annettu auliisti ei edes jyvää,
nyt kostakaa!

Te, joiden on tahto vain tallattu lokaan,
te, jotka tiellänne löydätte okaan,
te, joiden on ainoa "oikeus" kuolla
ja joista ei maailman mahtijat huolla.
nyt kostakaa!

Te, joiden ääni on voimaton, heikko,
te, joita vainoopi yhteinen peikko,
te, joiden elämän taival on tumma
ja joita on suuri ja suunnaton summa,
nyt kostakaa!

Teissäähän, vaikk' onpi osanne soima,
yksin on maailman mahti ja voima!
Siispä te puhukaa mahtavan kieltä
ja sysätkää syrjään sortajat tieltä!
Nyt kostakaa!

Antakaa ansion mukahan heille,
jotk' ovat niukasti mitanneet teille!
Käskökää työstänne eläjät työhön
ja kyltykää vihdoin jo pimeään yöhön!
Nyt Kostakaa!

Jussi Raitio.

Periaatteen mies

Kirj. A. Tchehov
(Suomennos)

Poliisitarkastaja Otshumjelov astuu kauppatorin yli yllään uusi virkapuku ja kädessään mytynen. Hänen jälessään marssii punatukkainen poliisi kantaen koria, joka on ääriään myöten täynnä takavarikkoon otettuja karviaismarjoja. Ympärillä on hiljaista... Torilla ei näy ainoatakaan sielua... Myymäläin ja juomalain avoimet ovet töröttävät alakuloisesti maailmaan kuin nälkäiset kidat; niitten edustalla ei ole edes kerjäläisiä.

— Vai tulet sinä tänne puremaan, kirottu peto! — kuulec Otshumjelov yhtäkkiä huudon. — Pojat, otta-kaa se kiinni! Ei pureminen ole nykyään luvallista! Ota kiinni! Kuuletkos!...

Kuuluu koiran vingahduksia. Otshumjelov katsoo sinne päin ja näkee koiran kolmella jalalla luukaten ja taakseen vilkkuen juoksevan kauppias Pitshuginin halkopihasta kadulle. Sen jälessä ryntää mies, jonka liivi on auki ja jonka yllä on tärkkelöity pumpulipaita. Hän juoksee etunojassa koira tavottaen, mutta kompastuu ja kaatuu pitkälleen maahan saaden koiran toisesta takajalasta kiinni. Kuuluu taaskin koiran vingahduksia ja huutoa: "Älkää päästäkö karkuun!"

Myymälöistä alkaa näkyä unisia naamoja ja pian ikäänkuin maasta kasvaen, kokoontuu halkopihan edustalle väkeä.

— Sitä epäjärjestystä, teidän ylhäisyytenne!.. — huomauttaa poliisi.

Otshumjelov kääntyy vasemmalle ja astuu väkijoukon luo. Hän näkee yllämainitun miehen seisovan aivan halkopihan portin luona ja oikea käsi kohotettuna näyttävän väkijoukolle veristä sormeaan. Hänen puolihumalaisilla kasvoillaan on ikäänkuin kirjotettuna: "Kyllä minä sinulle näytän... senkin rakki!" ja sormikin on kuin mikäkin voitonmerkki pystyssä. Otshumjelov tuntee miehen; hän on kultaseppä Hrjukin. Keskellä väkijoukkoa istuu etujalkojaan haarittaen ja koko ruumis vavisten tämän sekamelskan aiheuttaja — nuori kapeakuonoinen vinttikoirra keltaisine täplineen selässä. Sen vetisissä silmissä kuvastuu pelko ja kauhu.

— Mitäs täällä nyt? ... — kysyy Otshumjelov tunkeuduttuaan väkijoukon keskelle. — Mitä tämä on? Kuka täällä äsken huusi? ...

— Kun minä, teidän ylhäisyytenne, tulen ketään häiritsemättä tänne... — alkaa Hrjukin yskien kouransa — hakemaan puita Mitri Mitritshilta, niin yhtäkkiä karkaa tuo peto syyttä suotta minun sormeeni kiinni... Sentähden minä vaadin vahingonkorvausta, sillä työni on hyvin tarkkaa enkä minä voi ehkä kokonaiseen viikkoon liikuttaa tätä sormeani saatikka sitten sillä työtä tehdä... Eihän seiso missään laissaakaan, teidän ylhäisyytenne, että täytyy antaa koiran purra itseään... Jos noin vaan tässä jokainen näykkimään rupee, niin paras olisi pysyä poissa tästä maailmasta...

— Hm!.. Hyvä on... — sanoo Otshumjelov arasti rykäisten kurkkuaan ja liikutellen kulmakarvojaan.— Hyvä... Kuka on tämän koiran omistaja? Minä en jätä asiaa silleen. Kyllä minä opetan ihmisiä pitämään koiriaan kurissa! On aika vihdoin kiinnittää huomio sellaisiin herroihin, jotka eivät tahdo noudata määräyksiä! Kun he saavat kerran rakistaan maksaa aika sakon, niin sen minä sanon, että kyllä he sitten tietävät, mitä koirien ja muitten elukkain ympäri juoksenteleminen merkitsee! Näytänpä heille kun

näytänkin!... Jeldyrin, — kääntyy tarkastaja poliisin puoleen, — ota selvä, kenen tämä koira on ja tee pöytäkirja! Mutta koira on tapettava! Ja heti paikalla! Se on varmaankin raivohullu... Kenen on tämä koira, kysyn minä?

— Kenraali Shigalovinko? Hm!.. Jeldyrin, otappas paltto yltäni... On niin sietämättömän lämmin! Kai siitä kohta sataa... Mutta sitä en saata käsittää, — kääntyy Otshumjelov kultaseppä Hrjukinin puoleen, kuinka se on voinut sinua purra? Eihän se ylety edes sormeesi saakka? Noin pieni se on ja sinä olet tuollainen hongankolistaja! Luultavasti olet repinyt sormesi jossakin naulassa ja sitten on päähäsi pälkähtänyt panna syy koiran niskaan. Kyllä sinut tunetaan, lurjus!

— Teidän ylhäisyytenne, hän on aivan varmaan pitänyt sikaria tuossa koiran kuonon edessä ja usuttanut sitä, jolloin tämä, tietysti, on puraissut... Hassu mies, teidän ylhäisyytenne!

— Valehtelet, senkin irvihammas! Kun et ole nähnyt, niin älä tule tänne valehtelemaan! Hänen ylhäisyytensä on viisas herra ja ymmärtää, jos joku valehtelee tai puhuu omantuntensa mukaan, niinkuin Jumalan edessä... Jos minä valehtelen, niin tuomitkoon tuomari minua... Hänen laissaan seisoo, että me tähän maailman aikaan olemme kaikki tasa-arvoisia... Ja minulla itselläni on veli, joka on santarmi... jos sen tietää tahdotte...

— Älä siinä nyt enää!...

— Ei tuo sittenkään ole kenraalin koira... — huomauttaa poliisi syvämietteisesti. — Kenraalilla ei ole tuollaisia. Hänellä on enimmäkseen lintukoiria...

— Tiedätkö sen varmasti?

— Varmasti, teidän ylhäisyytenne...

— Niin, tiedänhän minäkin sen. Kenraalilla on kalliita rotukoiria, vaan tuo on — piru ties mikä! Noin ruma karvaltaan ja pahannäköinen... inhottava elukka... Kuka viitsiikin pitää tuollaista?!.. Kyllä se on

typerä! Joutuisipa tuollainen koira Pietariin tai Moskovaan, niin tiedätekö, kuinka sen kävisi? Siellä ei välitetä laista, vaan silmänräpäyksessä — henki pois! Sinä, Hrjukin, olet kärsinyt vahingon, sinun pitää siis vaatia korvausta... Täytyy opettaa heitä! On aika...

— Ehkä se sentäänkin on kenraalin koira... — apriko poliisi itsekseen, mutta äänekkäästi. — Eihän sen kuonoon ole kirjotettu... Äskettäin minä näin hänen pihallaan tuollaisen.

— Aivan varmaan se on kenraalin! — kuuluu ääni joukosta.

— Hm!.. Jeldyrin, paneppas palttoo ylleni... Tuuli on käynyt koleaksi... Viluttaa... Vie se, Jeldyrin, kenraalin luo ja kysy sieltä. Sano, että minä olen löytänyt sen ja lähetin... Ja sano, etteivät päästäisi kadulle. Se on ehkä hyvinkin kallis koira, ja jos jokainen sika alkaa sitä sikarilla kuonoon tökätä, niin ei kestä kauan, kuin menettää vainunsa. Koira on hento luontokappale... Ja sinä, lurjus, laske kätesi alas! Mitä näyttämistä tuossa tyhjässä sormessa on?! Itse olet syypää!...

— Kenraalin kokki menee tuolla... kysytään häneltä... Hei, Prohor! Tulehan tänne, hyvä mies! Katsoppas tuota koira... Onko se teidän?

— Kylläpä keksitkin! Eihän meillä ikinä ole tuollaisia ollut!

— Ei siinä ole mitään epäilemistäkään, — sanoi Otshumjelov. — Se on juuksukoira! Eipä kannata siis asiasta sen kauempaa keskustella... Kun minä sanon, että se on kulkukoira, niin se on kulkukoira... Otakaa se hengiltä, siinä kaikki!

— Ei se meidän ole, — jatkaa kokki Prohor. — Se on kenraalin veljen, joka saapui meille aivan äskettäin. Meidän kenraalimme ei pidä vinttikoirista, mutta hänen veljensä pitää niistä kovasti...

— Onko herra kenraalin veli saapunut kaupunkiin? Vladimir Ivanitsh? — kysyy Otshumjelov ja myötätuntoinen hymy leviää hänen kasvoilleen. — Hyvänen

aika, enhän minä sitä tiennytkään! Hän on kaiketikin saapunut vierailemaan?

— Vierailemaan...

— Hyvänen aika... Tuli kai ikävä herra veljeään... Ja minä kun en sitä tiennyt! Vai hänen koiransa tämä siis on? Sehän on hauska... Ota se, Jeldyrin, ... Se ei ole hullumman näköinen... Ja niin vikkellä... Yhtäkkiä oli puraissut tuota miestä sormeen! Ha-ha-ha?... No... miksikäs se noin vapisee? Rrr... Rr... Se taitaa olla vihainen, tuo pikku paholainen..

Kokki Prohor kutsui koiran luokseen ja poistuu sen kanssa halkopihan luota. Väkijoukko nauraa hohottaa Hrjukinille.

— Kyllä minä sinulle pian näytän! — uhkaa Otshumjelov häntä ja kääriytyneenä viittaansa jatkaa matkaa kaupattorin yli.

“Into” osuuskaupan liike West Fitchburgissa, Mass.

Ajan yössä

Vainon orhi maassa ravaa,
tuonen impi sylins' avaa,
kuolon kammo jäytää mieltä.

Taivas synkkä salamoipi,
petos, valhe ilkamoipi,
— jyrää Grotten huima ratas.

Kyyneleitä, verta, — verta,
vuotaa pitkin elonmerta;
— ken ei kestä, sortukohon!

Palkkapaimen orjanlasta
estää tiedon omenasta,
ett'ei nousis' Herran viha.

Helvettinsä suitsuu tulta,
saarnojansa ohjaa kulta,
siksi ollos, orja, nöyrä.

Täällä kidut, siellä palat,
mihin, orja, toivees valat,
mihin uskot, mihin luotat?

Hoippuu kurja ihmiskunta
ajan yössä, nähden unta,
sydämmissä veriarvet.

Mikael Rutanen.

Yhdysvaltain kongressi edustaa ainoastaan kapitalisteja

Muutammat ajatukset kiteytyvät ihmisten mieliin niin lujasti, että niitä on vaikea saada lähtemään. Amerikan työväestön mielessä on montakin tällaista kiteytynyttä ajatusta. Vaarallisin kaikista tämänsuuntaisista ajatuksista on ajatus, että Amerikan työväenluokalla ei ole suurtakaan toivoa asemansa parantamisesta. Jos heistä kenelle tahansa, joka nyt ei ole aivan tietämätön, puhuu poliittisesta kysymyksestä, ymmärtävät he sitä melkoisen hyvästi. He eivät kiellä, että täällä voisi olla asiat paremminkin kuin mitä ne nykyään ovat. He eivät väitä löytyvän mitään pätevää syytä, mikä olisi luonnollisena esteenä yleiselle hyvinvoinnille. Kukaan heistä ei kiellä maassa löytyvän miljoonia työttömiä. Kenelläkään heistä ei ole minkäänlaisia todistuksia siitä, että nyt työttöminä olevat miljoonat, jos saisivat työtä, eivät olisi koko maalle hyödyksi. Mutta tätä pitemmälle he eivät jaksakaan mennä. Pyydä heitä tekemään jotakin toiveittensa toteuttamiseksi ja silloin heidän halunsa on lopussa. Pyydä heitä tulemaan mukaan särkemään se, mikä on huonoa ja luomaan tilalle uutta ja parempaa, niin saat pian kuulla tuollaisten asioitten ei kuuluvan heille. Heidän mielestensä poliittinen pyörä pyörii hiljaa, eikä voi sen nopeammin pyöriä. He ovat syntyneet köyhiksi ja heidän osansa on kuolla köyhinä. He ainoastaan toivovat lastensa saavan iloita niistä hyvyyksistä, joita he itse eivät tule näkemään.

Henkilöt, jotka näin puhuvat ja ajattelevat, eivät ole aina oppimattomia. He ovat miehiä, jotka ovat oppineet mielipiteensä syvässä elämän koulussa. He eivät ole käyneet opistoissa, tuskin nähneet niitä muuta kuin ulkopuolelta. Mutta he ovat oppineet tehtaissa ja vuokralaiskodeissaan. He ovat oppineet ruokatavara- ja lihakaupoissa, sekä kivihiili- ja vaatekaupoissa. Mutta he ovat kaikkialla oppineet, että elämä on sellaisenaan elämää — mahdotonta muuttaa. He ovat oppineet olemaan välttämättömiä niille, jotka ovat heistä muutamia ostanee ja runsaasti palkinneet. Heille he ovat työskennelleet, heidän puolestansa taistelleet ja heitä äänestäneet. Tällainen on tosiasia, ja se on tosiasia, joka ei ole helposti autettavissa. Nämä ihmiset ovat tällaisia visseistä syistä. Maailmassa ei ole mitään ilman syytä. Meidän maapallommekin on visien syiden vaikutuksesta syntynyt ja maassa ei tapahdu mitään ilman syytä. Se puute, joka elää rikkauden keskellä, on itsessään tärkeä tosiasia, jonka syyt meidän on etsittävä. Meidän ja lastemme hyvinvointi huutaa meitä etsimään tämän tärkeän tosiasian syitä. Ihmisyys, se joka nyt elää ja se joka ei vielä ole syntynyt, huutaa meitä tutkimaan syitä.

Ihmiset haluavat vaistomaisesti uusia lakeja maalle. Näiden lakien he uskovat parantavan asemaa kokonaisuudessaan. Lakien laatijoita lähetetään kongressiin ja vaalipäivänä ollaan erittäin innostuneita. Sen jälestä kun kongressi alkaa istuntonsa, alkavat ihmiset odottamaan mitä siellä tehdään. Kongressi ei syle odottajien silmille. Parempi muuten olisi jos se sen tekisi, sillä silloin ihmiset oppisivat tietämään mikä porvarillinen kongressi todellisuudessa on. Mutta porvarilliset kongressimiehet ovat viisaita. He touhuavat kovasti ja antavat sanomalehdistönsä kirjottaa heliseviä kertomuksia kaikesta siitä hyvästä, mitä he tekevät. Sitten kun tällainen ei auta, kun tyytymättömyyttä alkaa ilmestymään, laaditaan ja hyväksytään joku viheliäinen lakitekele, jolla tukitaan tyytymättömien

suut ja kansa yhä odottaa. Mutta todellisuudessa porvarillinen kongressi, tekipä se mitä tahansa, ei milloinkaan tee mitään työväestön, laajimman kansajoukon hyväksi. Tällaista tietä joudutaan asemaan, jossa työväestön olotila muuttuu sietämättömäksi. Tämä kaikki tapahtuu maassa, joka on maailman rikkain, maassa, jossa tavaroita tuotetaan yli sen mitä voidaan — nykyisen menetelmän mukaan — kuluttaa, maassa, jossa voitaisiin tuottaa tavaroita paljoa enemmänkin, jos annettaisiin niillekin miljoonille työtä, jotka sitä tänäkin päivänä etsivät.

Muutamilla sanoilla sanottuna, Yhdysvaltain kongressi perinpohjaisesti ja järkähtämättä jättää työväestön tykkänään huomioon ottamatta. Miksi kongressi niin menettelee? Voisi luulla, että koko kongressin toiminta on pelkkää narripeliä. Näin ei kuitenkaan asia ole. Niin kauan kuin kongressi on ollut olemassa, on se ollut samanlainen kuin se on tänäpäivänä, se on ollut kokoonpantu samanlaisista ihmisistä kuin me näemme joka päivä, ei paremmista eikä huonommista. Oikeastaan kongressin menettelyn syynä eivät ole siellä olevat edustajat, vaan me kotona olevat ihmiset, jotka annamme sen siten menetellä. Kongressi jättää meidät huomioon ottamatta sentähden, että se ei edusta meitä eikä meidän luokkaamme. Yhdysvaltain kansasta suurin osa on työläisiä. Näiden työläisten työntuloksia riistävät muutamat harvat. Tästä johtuu taistelu, joka vasta on alussa, kansan ja muutamien riistäjien välille. Tämä on meidän poliittisen kysymyksemme ydin. Rikkaat haluavat pitää sen, jonka jo ovat ehtineet ryöstämään sekä ryöstää lisää. Köyhät, joskin vielä nykyaikana vähemmän luokkatietoisesti, haluavat lopettaa rosvouksen. Tässä taistelussa on porvarillinen kongressi aseena ryöstäjillä, joita se edustaa, ryöstettäviä vastaan. Jos tämä ei ole nykyään tärkeä kysymys Yhdysvaltain politiikassa, niin sitten täällä ei ole mitään tärkeää kysymystä.

Jos katsomme ketä on Yhdysvaltain kongressissa,

niin yhdellä silmäyksellä huomaamme siellä ei olevan yhtään sellaista, joka etujensa tähden voisi olla työväestön edustaja. Yhdysvaltain kongressin edustajahuoneessa oli v. 1914 435 jäsentä. Näistä oli 244 lakimiestä, 55 korkeapalkkaista konttorimiestä, 26 sanomalehden omistajaa, 17 tehtailijaa, 13 maakeinottelijaa, 10 kauppiasta ja 5 pankkiiria. Maan yksi suurimpia tuotantoaloja on maanviljelys, mutta maanviljelijöitä edustamassa on ainoastaan 25 miestä, jotka eivät itse ole tavallisia farmareita, vaan suurtilojen omistajia. Siis vähintään 370 kongressimiestä on sellaisia, joiden edut ovat suorastaan vastakkaiset työväenluokan eduille. Loput ovat sellaisia, joilla ei ole suurtakaan intressiä ajaa työväenluokan asiaa.

Senaatissa oli v. 1914 96 jäsentä. Heistä oli 55 lakimiestä, 20 korkeapalkkaista konttorimiestä, 6 sanomalehden omistajaa, 4 kauppiasta, 2 pankkiiria, 1 lääkäri ja 1 kirjailija. Siis Yhdysvaltain senaatissa on yli 80 sellaista jäsentä, jotka eivät edusta mitään teollisuustuotannon osaa. Tällaiset miehet ovat suorastaan kapitalistien renkejä ja työväestöstä he eivät vähääkään välitä. Näin ollen on enemmän kuin narrimaista luulla Yhdysvaltain kongressin edustavan työväestöä. Meidän luokkamme on vasta silloin edustettuna kun me itse lähetämme omia miehiämme ajamaan luokkamme asioita ja tarkasti valvomme heidän tehtäviään.

Yhdysvaltain työväenluokan asema, verrattuna maan yleiseen rikkauteen, on jokseenkin huono. Mutta tšekäläinen työväestö tätä asemaa tuntee heikosti, melkein pä vain vaistomaisesti. Se kuitenkin herää. Se oppii ymmärtämään täällä olevan kaksi luokkaa, jotka taistelevat keskenään vallasta. Se oppii tietämään sen historiallisen totuuden, että toisen luokan, päästäksensä valtaan, täytyy syöstä toinen luokka vallasta pois. Työväenluokan asema ei voi parantua niin kauan kuin tuotannon välikappaleet ovat yksityisten hallussa. Jos Yhdysvaltain kapitalistit eivät omistaisi suuria tuotantovälineitä ja kansallisia rikkauksia, eivät he voisi työ-

väenluokkaa rosvota. Tämä on sitä rosvoutta, jonka työväenluokan täytyy lopettaa. Kongressi on se paikka, jossa työväestön on rosvous lopetettava. Mutta sitä ei voida tehdä niin kauan kuin meillä on kongressi, joka jättää meidät tykkänään huomioonottamatta.

Useat ihmiset eivät voi käsittää, miksi kongressi jättää työväenluokan huomioon ottamatta. Tähän kysymykseen on tässä kirjoituksessa jo lyhyesti vastattu, selittämällä sen johtuvan siitä, että kongressimiesten ja heidän edustamansa luokan edut ovat tykkänään ja ehdottomasti vastakkaiset työväenluokan eduille. Selvitykseksi tehtäköön vielä muutamia lyhyitä kysymyksiä. Mitä te luulette kongressiissa olevien lakimiesten siellä tekevän? Luuletteko heidän ajavan siellä itsensä ulos työstä? Sitä he eivät tee, vaan päinvastoin toimivat niin että "loijarityö" mahdollisimman suuressa määrässä lisääntyisi. Luuletteko heidän toimivan niiden miesten etuja vastaan, joilta he saavat palkan? Jos tällaista luulette, luulette sitä, mitä kongressimiehet eivät ole milloikaan tehneet eivätkä tule milloinkaan tekemään. Itsensä säilyttämisen vaisto on voimakkain kaikista vaistoista. On välttämätöntä että se on voimakas, sillä muuten ihmissuku olisi jo aikoja sitten lakannut olemasta. Itsensä säilyttämisen vaisto ohjaa leijonaa yhtä hyvin kuin ihmistäkin. Mutta suurin kysymys ei ole se, miksi ihminen antautuu leijonan raadeltavaksi. Suurempi on kysymys, miksi ei ihminen lakkaa olemasta leijonan raadeltavana, miksi me emme tee loppua kongressissa olevien leijonain raatelusta. Tämä kysymys on meidän kysymyksemme. Molemmat, sekä kapitalistit että me, emme voi voittaa kongressissa. Toinen tulee olemaan syöjänä ja toinen syötävänä. Jos porvareilla on enemmän äänestäjiä kuin meillä, me emme tule voittamaan. Mutta heillä ei ole äänten enemmistöä, he nykyään hallitsevat meidän äänillämme. Silloin kuin me alamme itse käyttämään äänemme omaksi hyväksemme, meillä on kymmenen ääntä heidän yhtä vastaan.

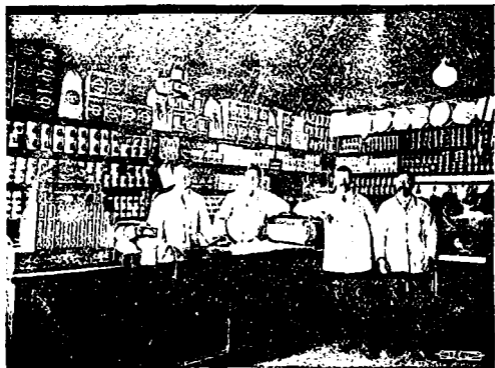
Se mitä sosialistit tulevat tekemään työväenluokan eduksi, saatuaan kongressin käsiinsä, ei voi tapahtua yhtenä kongressin istuntokautena. Tuossa ajassa ei voida siirtää rautateitä, kaivannoita ja muita suuria tuotantolaitoksia valtion huostaan. Mutta vaikkakaan me emme voi yhtenä eikä kahtena tai kolmenakaan istuntokautena suorittaa kaikkea sitä suurta tehtävää mikä meillä olisi, voimme me sen kuitenkin — ja ainoastaan me — suorittaa. Jos kongressi olisi nyt meidän hallussamme, ei ottaisi kovinkaan paljoa aikaa kuin me jo voisimme tuntuvasti huojentaa köyhälistöluokan asemaa. Tietystikään ei tule käymään siten, että me yhdellä kertaa saamme kongressin haltuumme, joten sellaisesta oletuksestakin on melkein tarpeetonta puhua. Mutta jos siten kävisi, on varmaa, että me voisimme nopeasti saada paljon hyvää aikaan. Lakien laadinta ei aina tarvitse olla vuosikausia venyvää. Tärkeissä kysymyksissä voidaan toimia nopeasti, sillä silloin on tehtävä selvänä edessä. Euroopan sodan alussa valmisti Yhdysvaltain kongressi erään lain muutamassa tunnissa. Tämä oli mahdollista sentähden, että asia oli, kapitalistien edun kannalta, niin selvä, ettei tarvittu pitkiä valmisteluja.

Vaikea on sanoa tänä vuotena tarkalleen mitä Yhdysvaltain työväenluokka tulee vuonna 1916 tekemään. Mutta se mitä se on ennen tehnyt, on jokaiselle selvänä. Se on äänestänyt kongressiin ja kaikkiin virka-paikkoihin miehiä, jotka eivät sitä edusta, vaan edustavat kapitalisteja. Sitäpaitsi se, että lähetetään kongressiin työläisiä tai niitä, jotka ovat työväestöä jollakin tavalla edustaneet, ei paljoakaan paranna asemaa. Sinne pitää lähettää luokkatietoisia työläisiä. Kerrotaan Jesuksella olleen juudaksensa. Työväenluokalla on joukottain juudaita, joista muutamat ovat nykyäänkin kongressissa union jäsenkortti taskussa. Jos me äänestämme tällaisia miehiä edustamaan itseämme, ei asemamme paljoakaan parane.

Jokaisen työväenluokan jäsenen on opittava ymmär-

tämään, että he eivät voi voittaa ilman, jos ei heidän luokkansa kokonaisuudessaan voita. Heidän on opittava ymmärtämään, että sosialistipuolue on heidän puolueensa. Meidän puolueemme ei ole työväenluokan vihollisten eikä petturien puolue. Meidän ohjelmassamme ei ole mitään sellaista, jolla tuettaisiin kenenkään yksilöllisiä erikoisetupyrkimyksiä. Yksi meidän miehemme kongressissa, Victor Berger, teki yhtenä kongressimiesaikanaan enemmän hyvää Amerikan kansalle kuin kaikki toiset kongressimiehet yhteensä. Äskeisissä vaaleissa New Yorkista valittu toverimme Meyer London tulee jatkamaan tätä työtä. Siksi Amerikan työväenluokan olisi jo opittava ymmärtämään, kenelle kongressin edustuspaikkoja on annettava.

Mukaellen J. V. K—to.

Norwoodin osuuskauppa "Turvan" liikehuoneusto

SODAN TUOKSEET

Reklamit

(Humoreski).

Kirjottanut N. A. Teffi.

Venäjänkielestä suomentanut E. Hyypeläin.

Oletteko huomanneet, miten uusia reklaameja laaditaan?

Päivä päivältä niiden nuotti tulee yhä vakavammaksi. Missä ennen ehdotettiin, siinä nyt vaaditaan. Missä ennen neuvottiin, siinä nyt käsketään.

Kirjotettiin näin:

“Pyydämme arvoisia ostajia kiinnittämään huomionsa meidän herkkusilliiimme.”

Mutta nyt:

“Ostakaa aina ja joka paikassa meidän silliä!”

Ja tuntuu siltä, että huomenna tulee olemaan näin:

“Hei, sinä! Joka aamu, heti kun saat silmäsi auki, juokse ostamaan meidän silliä!” ...

Tämä on tunteelliselle ja heikkoherroiselle ihmiselle myrkytys, sillä hän ei voi olla vastaanottamatta noita käskyjä, noita hoputuksia, joita sataa hänen yllensä joka askeleella.

Sanomalehdet, kyltit, ilmotukset kaduilla — kaikki nuo nyhtävät, huutavat, vaativat ja käskevät.

Kun heräätte aamulla huonosti nukuttuanne yöllä ja otatte käteenne sanomalehden, niin teidän turvaton ja selkenemätön sielunne saa ankaran käskyn:

“Ostakaa! Ostakaa! Ostakaa minuuttiakaan viivytelemättä Veljekset Sigajevien tiiliä!” Te ette tarvitse tiilejä. Mitä te tekisitte niillä pienessä, ahtaassa kortteerissanne? Teidät ajetaan ulos kadulle, jos te tuotte kaikenlaista romua huoneisiin. Tuon kaiken te

käsitätte, mutta te olette saanut käskyn — ja kyllä siinä tarvitaan henkistä voimaa ett'ei hypättäisi vuoteesta ja juoksisi ostamaan noita hirmuisia tallejä!

No, vihdoin te rauhoitutte ja lepäätte muutamia minuuttia aivan voimattomana, ja pyyhitte kylmän hien otsaltanne.

Avaatte silmänne:

“Vaatikaa aina meidän allekirjotuksemme punasella musteella: Berkenson & K:ni!”

Te nousette hermostuneesti ja huudatte pelästyneelle voimollenne:

— Berkenson & K:ni! Heti! Ja punasella musteella!

Mutta teidän silmänne lukevat:

“Ennenkuin elätte hetkeäkään kauemmin — koetta-
kaa meidän kukkahajuvetemme, kaksitoista tuhatta ha-
jua!”

Kaksitoistatuhatta hajua! Teidän väsynyt järkenne kauhistuu. Siihenhän menee kauhean paljon aikaa! Täytyy jättää kaikki asiat ja ottaa virkaero!

Teitä odottaa köyhyys ja turvaton vanhuus. Mutta velvollisuus ennen kaikkea! Ei saa elää kauemmin, ennenkuin koetatte kukkashajuveden kaksitoista tuhatta tuoksua!

Te olette jo kerran myöntänyt. Te olette antautunut Berkenson & K:nille ja nyt ette voi enää peräytyä.

Sigajew-veljekset hyökkäsivät teidän kimppuunne, jostakin sukelsi ylös eilinen herkkusilli ja “Ruokahalu” kahvi, jota tulee vaatia kaikilta nykyajan sivistyneiltä henkilöiltä, ja erityisen yksinkertaisesti tehdyt saksat, jotka ovat välttämättömät jokaisessa kunnollisessa perheessä ja lippulakki, jonka tulee tilata Varsovasta “viipymättä”, ja ohjauskirja balalaikan*) soitossa, jonka tulee ostaa vielä tänään kaikissa kirjakau-
poissa, sillä (oi, kauhistus!) varasto loppuu, ja lom-
pakko, jolla on leimasin, jota voi ostaa ainoastaan täl-
lä viikolla kahdellakymmenellä neljällä kopekalla,
mutta jos laiminlyötte ajan — niin ei koko teidän omai-

*) Balalaikka — venäläinen kolmikielinen kannel.

suutenne riitä tämän jokaiselle ajattelevalle ihmiselle välttämättömän esineen ostoon.

Te hyppäätte ja lennätte, kuin häikäntynyt, ulos. Jokainen minuutti on kallis!

Alotatte tiilistä ja lopetatte professori Bechterevin luona, joka, teidän omaistenne pyyntöihin suostuen, panna teidät isolaattoriin (eristyskoppiin). Sen seinät ovat pehmeällä huovalla peitetyt ja lyödessänne päähänne niihin, ette voi saattaa itsellenne vaarallisia vammoja.

Minulla on luja luonne ja minä taistelin kauan noita reklaamien vaarallisia viettelyksiä vastaan. Mutta kumminkin ne vaikuttivat surullisesti minun elämäni.

Asia oli näin:

Kerran eräänä aamuna minä heräsin kummallisessa, levottomassa mielentilassa. Tuntui ikäänkuin en olisi tehnyt jotakin hyvin tärkeää tehtävää, tahi unohtanut jotakin hyvin välttämätöntä.

Koetin muistaa sitä, — mutta en voinut.

Tuo levottomuus ei häviä, se kasvaa yhä, se värittää kaikki keskustelut, puheet, kaikki kirjat, koko päivän.

En voi tehdä mitään, en kuule mitään siitä, mitä minulle puhutaan. Koetan tuskallisesti johtaa mieleeni sitä, enkä voi muistaa. Kiireellinen työ ei ole tehty ja tuohon levottomuuteen liittyy tyytymättömyys itseni ja jonkunlainen epätoivo.

Tahtoisin purkaa paha mielentilaani johonkin ja minä sanon palvelustytölle: — Minä luulen, Glasha, että te olette unohtanut jotakin. Se on hyvin pahasti tehty. Te näette, ettei minulla ole aikaa ja tahallanne unohdatte.

Tiedänhän, ettei tahallansa voi unohtaa, että hän tietää, että minä sen kyllä tiedän. Paitsi sitä, minä olen pitkälläni sohvalla ja seuraan sormellani tapetin kuviota: tuo työ ei ole niin erittäin tärkeä ja sana "ei ole aikaa" kuuluu siinä tapauksessa jotenkin pahalta. Mutta sitä minä tahdonkin. Siitä minun on helpompi.

Päivä kuluu ikävästi, kaikki on vastenmielistä, kaikki on tarpeetonta, kaikki estää muistamista.

Kello viisi tuo epätoivo ajaa minut ulos kadulle ja pakottaa minut ostamaan aivan toisen värisiä tohveleita, kuin oli tarpeen.

Illalla menen teatteriin. On niin painavaa!

Kappale on vas.enmielinen ja tyhjänpäiväinen. Näyttelijät ovat tyhjäntoimittajia, jotka eivät tahdo tehdä työtä.

Tahtoisin mennä kauas pois, olla yksin korvessa ja jätettyäni pois kaiken maallisen ja katoavaisen, ainoastaan ajatella, ajatella — siksi kuin muistaisin tuota suurta, jonka olen unohtanut ja joka minua kiusaa!

Ja minä läksin pois.

Mutta päivä ei vielä ollut lopussa. Minä istuin pöydän ääreen ja kirjoitin koko joukon ilkeitä kirjeitä ja käskin lähettää ne heti.

Tuon kirjevaihdon seurauksia minä tunnen nytkin vielä ja, luultavasti, en voi saada niitä haihtumaan koko eliraikanani ...

Vuoteessani itkin katkerasti.

Yhtenä ainoana päivänä tuli koko elämäni hävitettyksi. Minun ystäväni ymmärsivät, kuinka paljon minä olen siveellisesti ylempi heitä, eivätkä koskaan anna minulle sitä anteeksi. Kaikki, joita kohtasin sinä suurena päivänä, saivat määrätyn, järkähtämättömän mielipiteen minusta. Mutta posti lennättää kaikkiin maailman ääriin minun pahoja, s. o. avomielisiä ja ylpeitä kirjeitani.

Minun elämäni on tyhjä ja minä olen yksin. Mutta se on yhdentekevä, kun vain muistaisin ...

Ah! Kun ainoastaan muistaisin tuota tärkeää, välttämätöntä, tarpeellista, ainoata! — Ja minä olin jo nukkumisillani kun äkkiä, ikäänkuin kultalanka lävisti ajatukseni tumman toivottomuuden. Minä muistin. Muistin sen, jonka olin unohtanut, jonka edestä olin

uhrannut kaikki, jonka jälessä olin valmis menemään, kuin johtavan tähden johtamana uuteen, ihanaan elämään. Se oli ilmoitus, jonka luin eilisessä lehdessä: "Älkää koskaan unohtako, että liinavaatteet "monopol" ovat kaikkein terveellisimmät — sillä niitä ei ole tarpeen pestä." Niin juuri.

Mä itken . . .

Mä itken, itken kuin hento nainen,
on sydämeni pakahtua suruun.
On arvoa nyt vailla elo mainen,
sen riemut ehtyivät jo viime muruun.

Mä itken, itken kuin hento nainen,
oon kadottanut kaikkeni mä varmaan.
On kylmä pyhättöni autuainen
ja synkkä, syksyinen on syli armaan.

Mä itken, itken kuin hento nainen
ja orpona mä maailmalle palaan.
On tunne povessa niin polttavainen,
mä miksi keneltäkään sitä salaan.

Mä itken, itken kuin hento nainen
ja astun raunioille onnen maisen.
Miss' ennen riemu, siinä kalvavainen
on tuska rintani nyt tulvivaisen.

Jussi Raitio.

Europän sotaraiwon ensimmäinen uhri
Jean Jaures.
Murhattu heinäk. 30 p. 1914.

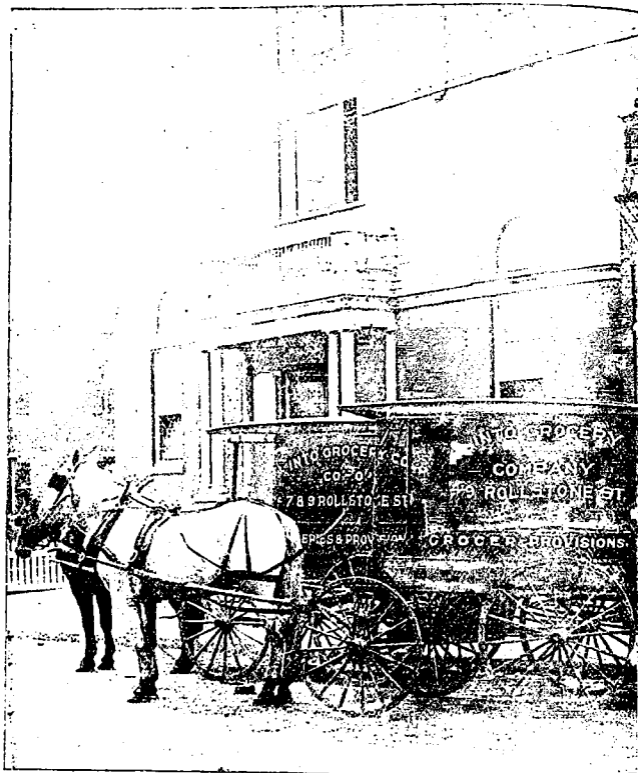
Työväen vappukulkue

Köyhälistön luokkataistelu vuonna 1914

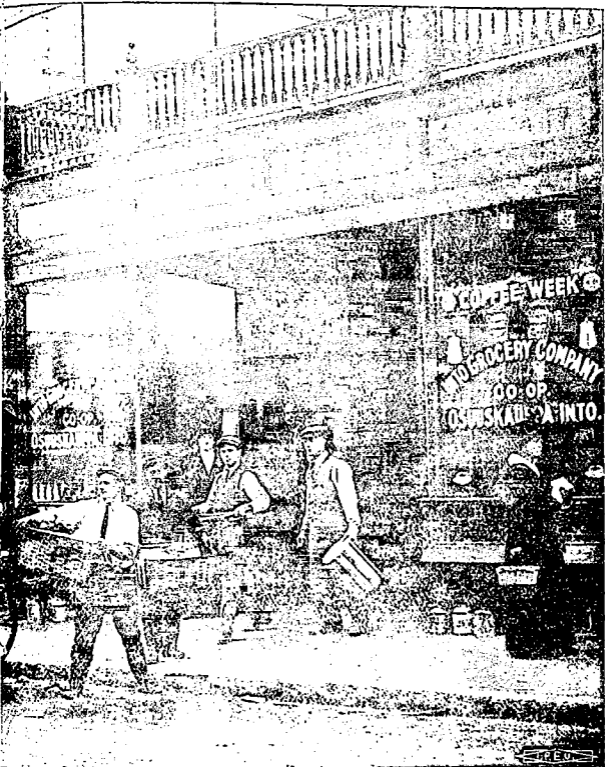
Vuosi 1914 on kansainvälisen köyhälistön luokkataistelun historiassa epäilemättä yksi tärkeimpiä ja merkellisimpiä vuosia. Tänä vuonnahan on luokkatietoisien köyhälistön parhaimman linnoituksen, työläisten kansainvälisen solidarisuuden päätuen, Internationalen perustamisesta kulunut viisikymmentä vuotta. Tänä samana vuonna täyttää myös tämän vanhan Internationalen uusinto, n. s. "Uusi Internationale" kaksikymmentäviisi vuotta.

Kaikilta maailman kolkilta varustautuivat köyhälistön edustajat jo matkalle, täyttämään tärkeätä tehtävänsä Wienin kongressissa... Silloin yht'äkkiä, odottamattoman nopeasti toteutuu se sosialistien jo kauan aavistama yhteiskunnallinen mullistus — maailmansota.

Maaillmansota, joka hetkeksi hurmaa luokkatiedottoman työväestön, häivyttää tieltään kansainvälisen luokkatietoisien työväestön varoitushuudot, pakoittaa

"Into" osuuskaupan liikehu

oncusto, Fitchburg, Mass.

eri maiden työväestön käymään aseksin toinen toisiaan vastaan.

Tuossa tuokiossa käy kansainväliselle köyhälistölle mahdottomaksi näyttää voimaansa kansainvälisessä kongressissa. Kongressia ei voida pitää. Luokkataistelu näyttää kokonaan mykistyvän tämän suuren historiallisen tapahtuman edessä.

Päivässä parissa tapahtuu suuria asioita. Ne näyttävät vaimentavan köyhälistön luokkataistelun. Tuntuu kuin köyhälistö unohtaisi luokkaristiriidat, kuin Internationale häipyisi unholaan.

Saksan sosialistit ryhtyvät valtiopäivillä kannattamaan keisarin sotaveroja, Ranskan jyrkät marxilaiset panevat miehiään ministeristöön hallituksen tueksi. Kansainvälisen sosialistitoimiston puheenjohtaja Emile Vandervelde astuu niinikään ministeristöön... Mitä merkitsee kaikki tämä? Internationalen kuolemaako, köyhälistön vallankumouksellisen hengen, luokkatunteen häviämistäkö?

*

Maaillmansota teki syvän vaikutuksen köyhälistön luokkataisteluun. Mutta ennenkuin ryhdymme katsastamaan, vaikuttaako se edistävasti vai taannuttavasti köyhälistön suuren asian, yhteiskunnallisen vapauden puolesta taistelemiseen, luokaamme lyhyt katseus niihin voittoihin, mitä köyhälistön luokkataistelun kautta saavutettiin tämän vuoden aikana, ennen tätä sotaa.

Vuosi 1914 alkoi työväenluokalle pahaenteisenä. Koko kapitalistinen maailma oli pulakauden turmiotatuottavissa merkeissä. Elintarpeiden hinnat olivat jatkuvan kohoamisen tilassa, työttömyys oli kaikkialla pysyväistä.

Vuoden alkupäivien vierissä eivät nämä ilmiöt suinkaan muuttuneet paremmiksi. Päinvastoin! Niiden työväenluokalle turmiotatuottavat ominaisuudet vain vahvistuivat, kärjistyivät yhä suuremmassa mää-

rässä. Raskaana taakkana laskeutui köyhälistön hartioille yhä kasvavan riistämisen, toimeentulon epävarmuuden, kurjuuden ja orjuuden ies.

Köyhälistön luokkataisteluun ei näillä ilmiöillä kuitenkaan ollut masentavaa eikä taannuttavaa vaikutusta. Työväenluokkaan kohdistuva sorto vahvisti kaikissa maissa luokkataistelun, kumouksen henkeä. Luokkavastakohdat astuivat yhä räikeimpinä esiin. Tämä herätti yhä uusia työläisjoukkoja tietoisuuteen. Uudet sankat parvet yhtyivät taistelevan köyhälistön riveihin.

Kaikissa maissa, joissa kapitalistinen järjestelmä levitti riistoa ja sortoa, on työväenjärjestöjen jäsenmäärä huomattavasti kasvanut. Taloudellisten järjestöjen toiminta on ollut tavattoman vilkasta. Työtaisteluja on ollut kaikkialla, niin suuria kuin pieniä. Useimmat työtaistelut voitettiin ainakin osittain. Järjestynyt työväestö kykeni valtaamaan hieman parempia palkkoja, lyhemmän työajan.

Yhä selvemmin on köyhälistö myös alkanut käsittää poliittisen toiminnan välttämättömyyden luokkataistelussa. Tänä vuonna onkin työväestö saavuttanut huomattavimmat voittonsa juuri poliittisella taistelukentällä.

Sosialistipuolueiden jäsenmäärä on vuoden varrella mennyt huimaavasti eteenpäin. Saksassa sivuutettiin jo miljoona. Samaa on huomattavissa kaikissa maissa. Toisissa suuremmassa määrässä, toisissa pienemässä, mutta missään ei ole menty taaksepäin.

Sosialistien saavuttama äänimäärä parlamentti- ja kunnallisvaaleissa kohosi hämmästyttävästi. Äänimäärän mukana tietenkin edustajalukukin. Vuoden varrella nousi kaikkien maiden parlamenteissa olevien sosialistiedustajien lukumäärä 784 :jään. Tämä on lähes viisitoista prosenttia parlamenttiedustajien kokonaismäärästä.

Huomattavin voitto saavutettiin Ranskassa. Sosialistiedustajien lukumäärä nousi 67 :stä 102 :teen. Ruot-

sisä, Belgiassa, Argentiinassa, ym. kohosi edustajamäärä tuntuvasti. Sosialistien saavuttama äänimäärä nousi kaikkiaan yli 12,000.000:an.

Kun ottaa huomioon, että kaikilla köyhälistöluokan jäsenillä ei ole valtiollista äänioikeutta, ei edes miehillä, puhumattakaan naisista, niin saa tästäkin jo jonkinlaisen käsityksen, miten mahtavaksi köyhälistön luokkataistelu-armeija on varttunut.

*

Vuoden varrella on köyhälistön luokkataistelu tuiementunut, luokkatietoisen köyhälistön rivit kasvaneet. Mutta kuten alussa huomautimme, aikaansai maailmansota köyhälistön taistelussa suuria yllätyksiä. Näennäisesti näyttää se sotkeneen luokkataistelukäsitteitä. Pikaisesti katsottuna tuntuu siltä kuin olisi se vaimentanut luokkataistelua, hajoittanut rivit. Onko todellisuudessa näin tapahtunut? Onko kansainvälisen köyhälistön solidarisuus, onko Internationale kuollut? Varmasti voi vastata, että pitkäaikaista tuha se ei kuitenkaan ole aikaansaanut, mahdollisesti hetki-

Varmasti voi nyt jo sanoa, että vaikka maailmansota olisikin vaikuttanut riveissämme hetkellistä taantumusta, niin lopulta se kuitenkin merkitsee taistelullemme suurta voittoa.

Sodan kauhut ja kärsimykset, hirvine seuralaisineen, on opettava yhä suuremmille työläisjoukoille luokkataistelun välttämättömyyden. Ne tulevat te-roittamaan köyhälistön mieliin entistä selvemmin nykyisen kapitalistisen järjestelmän mädännäisyyden. Luokkatiedottomat työläiset tulevat ymmärtämään minkälaiseksi helvetiksi tämä järjestelmä luo maailman. Tämä tulee entistä selvemmin osoittamaan välttämättömyyden lyödä murskaksi vanha yhteiskuntajärjestelmä ja rakentaa tilalle toinen parempi — sosialistinen yhteiskunta, jossa työläisetkin pääsevät ihmisiksi, eikä heidän tarvitse olla kanuunanruokana, maailmanmurjomina palkkaorjina.

Luottamuksella ja toivehikkaana voimmekin sen-
tähden yhtyä teoretikkomme Karl Kautskyn lausun-
toon, jonka hän lausui toista vuotta sitten kirjassaan
("Korkeat elinkustannukset"*), mutta joka tässäkin
tapauksessa pitää paikkansa: "Katsaus kahteen vii-
meiseen vuosikymmeneen osoittaa, että puolue ja am-
mattijärjestöt ovat tehneet velvollisuutensa. Siksi
voimme luottamuksella astua kapitalismin uuden ajan-
jakson meille asettamiin taisteluihin, jossa ajanjaksos-
sa ei mikään enää ehkäise luokkavastakohtien kärjistä-
mistä, jossa kapitaali voi lisätä rikkauksiaan aino-
astaan kansanjoukkojen lisääntyvän kurjuuden kus-
tannuksella ja nämä kansanjoukot ovat yhä enemmän
pakoitettuja, oman perikatonsa välttämiseksi, pyrki-
mään kapitaaliherruuden kukistamiseen".

Yrjö Halonen

Internationalen ensi edustajakokous Genevessä 1866

*) "Korkeat elinkustannukset" on ilmestynyt suo-
meksikin Raivaajan kustannuksella.

Utterimmat

H. Heino
New Yorkin näyttämö.

Kaunis tyttönen, eikö olekin? Eikä silti mikään Metropolitan ooperan laulajatar, onpa meidän omaa taiteilijajuurtamme, meidän, Amerikan suomalaisten sosialistien. Hänenlaisilleen omistettakoon muutama rivi.

Kalenterien ja kaikellaisien muitten juhlaulkaisujen toimittajat, työväenliikkeen historioitsijat ynnä muut sellaiset kynäniekat täyttävät julkaisujansa sivumäärittäin kirjoittamalla sanomalehtimiehistä, puhujista ja luennoitsijoista, agitaattoreista ja muista suurpolitiikassa riehuvista enemmän tahi vähemmän suurista suuruuksista.

Heidän suorittamansa työ saa kiitoksia ja tunnustuksia ja heidän nimensä mainitaan työväenliikkeen historioissa.

Mutta mitäpä, jos minä tässä virittäisin pienen laulun muutamien muitten liikkeemme raatajain kunniaksi. Sellaisten, jotka tavallisesti eivät saa mitään palkkaa työstään, saavatpa vain haukkumisia osak-

seen melkein yhtä paljon kuin nuo ensinmainitut, sellaisten, jotka saavat raa-hata itsensä melkein joka-ikisenä iltana osaston haalille raskaan päivätyönsä jälkeen, saavat virua tuntikausia kylmällä osaston näyttämöllä, kotiin palat-taan tuossa puoliyön kor-vissa istua tuntikausiapän-täten päähänsä rooleja, pit-kiä kuin nälkävuosi, nuk-kuu muutaman tunnin, sit-ten taas päivätyöhönsä teh-taaseen tahi katuojaa kai-vamaan ja työstä päästy-ään jälleen osaston haalille.

Ja kun näin on viikon pari lopultakin esittää työnsä tulokset yleisölle, joka mak-samastaan kvartista katsoo

Elma Lundgren
New Yorkin näyttämö.

kidutettu heitä, saavat he pyyhäksi oikeudekseen vir-nistellä jokaiselle lausu-misvirheelle, jokaiselle mielestensä epäonnistu-neelle liikkeelle, — ylei-sölle, joka vaatii, että työn kangistamat jäsenet siroesti esittäisivät milloin kreivi sitä tai tätä, mil-loin kuningatarta sen tahi tämän nimistä, ja lopuksi joku osaston kirjeenvaih-taja tahi ylevään taidear-vosteluun antautuva sa-nomalehden toimittaja heittää kylmän ryöpyn esiintyjäin niskoille hau-kuen koko heidän vaivaa

W. Supponen
New Yorkin näyttämö.

kysyvän esityksensä pata-
luhaksi.

Näyttelijöistämme pu-
hun ja kaikista niistä, jot-
ka kuuluvat näytelmäseu-
rojemme masiinaan, kulis-
simiehistä, puvustonhoita-
jista ym.

Tässä edellä on eräs kir-
joitus, jossa puhutaan näy-
telmätaiteestamme kriitilli-
sessä muodossa. Se kaik-
ki, mikä siinä on sanottu,
on varsin huomioon otetta-
vaa, mutta se ei estä minua
tässä kirjoituksessa vetä-
mästä esille asian toista
puolta, valoisaa puolta, joka siinä niinkään on ole-
massa. Ja näitä valoisia puolia onkin oikeastaan kak-
si, — toinen se, että näyt-
telijäseuramme sisältävät
itsessänsä joukon uutterim-
pia tovereitamme, joiden
työhön meidän osastojem-
me taloudellinen asema suu-
resti nojautuu, jotka hank-
kivat rahaa sekä suulliseen
että kirjalliseen agitatio-
niimme — ja toinen se, et-
tä kaikista puutteellisuuk-
sistansa huolimatta se tai-
de, mikä useilla näyttä-
möillämme on tarjonna, ei
ole niinkään huonoa, päin-
vastoin usein varsin hel-
posti kestäisi koetuksen hy-
vin monen ja etevänkin am-
mattinäyttämön rinnalla.

Helmi Lipponen
New Yorkin näyttämö.

Jussel Noro
New Yorkin näyttämö.

Martha Helminen
New Yorkin näyttämö.

Ilmeistä on, että suomalaisilla on suurta harrastusta ja taipumusta taiteeseen yleensä, mutta eritoten näyttämötaiteeseen. Minkä vuoksi niin on asiantilaita ja mihin muinaishistorialliseen kehitysvaiheeseen se perustuu, siitä väitelköööt viisaammat, minä tässä vaan todennan tosiasian, että niin on laita. Missä ikänään suomalaisia liittyy seuroiksi, sekä täällä että kotimaassa, siellä myös heti pannaan pystyyn jonkinlainen näytelmähom-

ma. Kerrassaan liikuttavia muistoja on minullakin niiltä ajoilta, jolloin Suomen salomailla suurlakon jälkeen syntyneissä työväenyhdistyksissä toiminnan ensi askeleita otettiin, harjoiteltiin näytelmiä ison tuvan nurkkaan laitetuilla lavitsoilla, ilman ohjausta ja opetusta panttiin pystyyn isompia ja pienempiä näytelmiä. Joka kehtasi nauraa välttämättä siellä esiintyville kömpelyyksille, hän saattoi tyhmyyttään sitä tehdä, mutta joka halusi nähdä jotakin pinnan altakin, ei voinut muuta kuin ihailia sitä väärentämättä antautumusta ja harrastusta, jolla nuo en-

Oskar Honkonen
New Yorkin näyttämö.

H. Jutila
New Yorkin näyttämö.

esitettävänä on joku varsinainen työväennäytelmä, joku Minna Canthin yhteiskunta-draamoja tahti vaikkapa ulkomaalaisiltakin lainattu, niin monessa tapauksessa tällainen katselija saa tehdä sen kokemuksen, että ammattinäyttämöiltäkään hän ei löydä sellaista todellista tulkintaa kun hän löytää jonkun kehittyneen työväen näytelmäseuran näyttämöltä.

Eikä siinä kaikki. Tunnettua on, että Suomessa, helsinkiläinen teatteri Kansan Näyttämö, joka kehittyi suoraan Helsingin työväenyhdistyksen näytelmäseurasta, vakituiseksi laitokseksi muodostuttuaan ja tuntuvaksi osaksi säilyttäen saman työläisnäyttelijäkunnan, joka siellä alussa oli, muodostui virkeimmäksi ja tositäiteellisimmäksi kaikis-

sikertalaiset antautuivat tehtäviinsä.

Mutta ensi askeleitten jälkeen seuraa toinen ja toisen jälkeen kolmas ja neljäs. Kokemusta kasaantuu, erehdykset korjaantuvat ja kun työväenyhdistys on kasvanut isoksi ja vara on valita näyttelijöitäkin, saa kriittillismielinenkin katselija huoletta mennä teatteriin varmasti tietäen saavansa natintorikkaan illan, jota eivät häiritse sanottavat kankeudet ja kömpelyydet. Ja jos

T. Wiltala
New Yorkin näyttämö.

ta Helsingin teattereista. Se mikä siitä puuttui hienoksi hiotussa tekniikassa, tuli hyvin korvatuksi esityksen hartaudella ja näytelmävaraston pirteydellä — uuden-aikaisinta ja realistisinta taidesuuntaa edustavat kappaleet löysivät ensin tiensä tälle näyttämölle, jonka toiminta ei ollut sidottu homehtuneitten ja laillisen järjestyksen loukkaamattomuutta pyhästi valvovien professorijohtokuntien vanhoillisuudella.

Jussi Puolakka
New Yorkin näytelmäseuran
johtaja.

Toinen vielä kuvaavampi esimerkki on Tampereen Työväen Teatteri, joka yhä pysyen amatööriteatterina ja sen näyttelijät edelleen työskennellen päivisin mikä tehtaalla, mikä rakennustelineillä, omalla voimallaan, valtioavuitta ja herrasyleisöitä kohotti itsensä sellaiselle asteelle, että Suomen tunnetuimmat kirjailijat ensin tarjosivat kappaleensa tässä teatterissa esitettäväksi.

Urho Hagelberg
New Yorkin näyttämö.

Mutta tällaisia saavutuksia voi mainita montakin täältä Amerikasta. Olen nähnyt esim. Astorian näyttämöllä esitettävän vaikeita kappaleita mitä erilaisimilta aloilta, — venäläisiä yhteiskunta näytelmiä, iloisia saksalaisia huvinäytelmiä, Suomen kirjallisuuden tuotteita, ja ilta useimmiten muodostui häiritsemättömäksi taide-nautinnoksi.

Sanni Nuorteva
Fitchburgin näyttämö.

teisiin nähden oli mallikelpoista. San Franciscossa ja Portlandissa olen nähnyt eheätä taidetta. Ja niin pitkin linjaa, ainakin sellaisilla näyttämöillä, missä on onnistuttu saamaan hyviä ja ennen kaikkea vakituisia näytelmäseurojen johtajia.

Tällaisia tuloksia ei saavuteta ilman ankaraa työtä. Ne illat ovat lukemattomat, jotka meidän kokoonnimmat näyttelijätoverimme ovat saaneet uhrata osastojen näytelmälavoilla ja vielä lukemattomammat ne yöt, joihin on rooleihin syvennytty. Kaikki kunnia niiden toveriemme uut-teruudelle, jotka säästä-

Fitchburgin näytelmäseuralla esitettiin viime vuonna Strindbergin kuuluisa kappale "Isä", joka on tavallista enemmän vaativa tekele. Sattui niin, että ei kauan sitä ennen näin saman kappaleen amerikalaisella ammattinäyttämöllä esitettynä ja empimättä täytyy sanoa, että suomalaisten esitys kaikissa suhteissa, lukuunottamatta näyttämöllepanon loisteliaisuutta, ehdottomasti vei voiton. New Yorkin näyttämön esityksiä en ole satunut näkemään kuin pari kertaa, mutta kummallakin kerralla näkemäni olosuh-

Nillo Terho
Fitchburgin näyttämö.

mättä itseään ovat tämän työn suorittaneet. Tietysti useimpia heistä kannustaa "oma etu" näyttelijäkunnan muodossa, mutta se "etu" taloudellisessa suhteessa on niin perin ohrainen ja vaivat muitten osastojen jäsenten vaivoihin nähden niin paljon suuremmat, että meillä sittenkin tässä kaikessa on edessämme kapale sitä uhrautuvaisuutta, joka muodossa tahti toisessa on vuosikymmenien varrella pystynyt rakentamaan maailmanjärjestömme mahtavan rakennuksen.

G. Tolska
New Yorkin näyttämö.

O. Laitinen
New Yorkin näyttämö.

Tietysti kunkin näytelmäseuran kehitys riippuu paljon siitä, saadaanko hyvä johtaja. Mutta tässä on huomattava, että mikäli meillä sellaisia on, ja niitä on montakin, niin ovat he melkein poikkeuksetta kaikki kasvaneet ja kehittyneet itse näissä näytelmäseuroissamme.

Tarkoituksemme oli saada tähän julkaisuun mahdollisimman täydellinen selostus kaikista Amerikan suomalaisista työväen teattereista. Kun kuitenkin ai-

noastaan pieni osa näytelmäseurojamme lähetti sitä varten tarvittavia aineksia, on täytynyt luopua alkuperäisestä aikomuksesta ja toimitukselle saapuneita kuvia julkaistessa tyytyä vain ylimalkaiseen ja varsin epätäydelliseen selostukseen.

Huomattavimpia näytelmäseurojamme lännestä itään laskien ovat: Astorian, Portlandin, San Franciscon, Berkeleyyn, Seattlen, Aberdeenin, Hoquiamin, Red Lodgen, ennen muinoin myös Butten, — keskivaltioissa Hancockin, Ishpemingin, Ironwoodin, Negauneeen, Minneapolisin, idässä Clevelandin, Ashtabula Harbo-

E. Pesonen
New Yorkin näyttämö.

N. Pesonen
New Yorkin näyttämö.

rin, Monessenin, Conneautin, Fitchburgin, Gardnerin, Maynardin, Quincyn, Worcesterin, Brooklynin, New Yorkin, Lanesvillen, Bostonin, Norwoodin, Detroitin. Canadassa Porth Arthurin ja Fort Williamin. Näitä johtajia onkin meillä kehittynyt tuntuva joukko ja useat varsin eteviä. Astoriassa Lembergin pariskunta, Rocy ja Lauri, eri aikoina johti seuraa suurella menestyksellä. Rocy Lemberg on nyttemmin siirtynyt Seattlen osaston näytelmäseuran johtajaksi, mut-

Port Arthur, Ont., näyttelyssä

ta aina hyvän huumorinsa säilyttänyt Lauri, on nähtävästi kadottanut tuon hyvän lahjansa koska antautui duluthilaisten surullisen hahmon ritarien palvelukseen ja kirjaimellisesti käsittäen katosi näyttämölle. Se oli epäilemättä suuri vahinko, sillä Lauri Lemberg kaikista rosoisuuksistaan huolimatta on yksi parhampia näytelmäseurojemme johtajia. Astoriassa ovat johtajat vaihdelleetkin tiheään ja ensimmäisestä johtajasta, Anni Mörkistä, alkaen, joka ny-

Quincy, Mass., näytelmäseura

kyään on Suomessa ammattinäyttelijänä, on siellä ollut johtajia Frank Niemi, Sanni Nuorteva ja nykyään A. Eloranta, entinen Tampereen Työväen Teatterin näyttelijä. San Franciscossa on näytelmäseura ollut useimmiten tov. Hopeavaaran johdettavana, joka ei ole mikään ammattijohtaja, mutta joka hyvin puolustaa paikkansa kaikkien muitten rinnalla. Entinen Kansan näyttämön näyttelijätär, rouva Pulkkanen on

johtanut Portlandin näytelmäseuraa siirryttyään sinne West Berkeleyyn näytelmäseuran johtajan toimesta. Ja unohtaa ei sovi Hoquiamin seppoa, Antti Mäkeä, joka heiluttaa johtajavaltikkaansa yhtä taitavasti kuin vasaraakin.

Keskivaltioitten näytelmäseurajohtajista meillä ei ole tarkkoja tietoja ja taitaa ollakin sillä tavalla, että keskipiirin yleinen järjestymättömyys on vaikuttanut

Lanesville, Mass., näytelmäseura

näyttämötoiminnankin alalla siten, että mitään vakituista ei ole saatu syntymään. Mutta sanomalehtiutisista päättäen, useat näytelmäseurat toimivat siellä kunnioitettavalla virkeydellä.

Idässä, osastojen toiminnan yleensä ollen verrattain virkeämmän, on myöskin tämä ala kehittynyt melko pitkälle. Fitchburgin näytelmäseuralla on käytettävänä iso joukko perin käteviä näyttelijöitä, jotka eivät aseta esteitä suurimpienkaan kappaleitten esit-

tämisen tielle. Siitä voi suuresti kiittää niitä johtajia, jotka aikojen varrella ovat tätä seuraa kasvattaneet. Fitchburgin ensimmäisiä johtajia oli Ville Erikson, joka nyttemmin on Tampereen Työväen Teatterin etevin miesnäyttelijä. (Taas yksi todistus siitä, että varastomme on riittänyt rikastuttamaan Suomenkin kulttuurielämää). Kaikkien rakastama Airolan Ville on ollut täällä parikin eri kertaa, äskettäin siirtyen takaisin Porth Arthuriin ja tänne saatiin Port Art-

/ Gardner, Mass., näytelmäseura

hurista mies, joka tunnustetusti on numero ensimmäinen näytelmäseurajohtajiemme joukossa, Felix Hyrske. Näitten välissä on Fitchburgissa ollut johtajina A. Tuulos, monella tavalla kuuluisaksi tullut Hattara ja ehkä joitakin muitakin. New Yorkin näyttämön johtajana toimii nykyään tov. Puolakka, joka itse on mainio näyttelijä ja pitää harjaantuneen seuranakin korkealla tasolla. Hattara myös toimi en-

nen muinoin sekä siellä että Brooklynissä. Brooklynin hyvien näytelmäjohtajien joukossa on mainittava R. Roitomaa ja nykyinen johtaja A. Karppinen.

Gardnerin näytelmäseuran johtajana on toiminut Jukka Kotiranta, joka hänelle sopivissa osissa on mainio näyttelijä ja johtajanakin menestyi hyvin, joskin häntä tuntevat toverit aina ihmettelevät, miten hänen kerrassaan rajaton hyväntahtoisuutensa, joka ei salli pahan sanomista pahimmalle vihamiehelleen-

Maynard, Mass., näytelmäseura

kään, tekee hänelle mahdolliseksi sen verran komentamista, johon jokaisen johtajan täytyy monipuolisesti pystyä. Vielä mainittakoon hyvien johtajiemme joukossa Antti Palen, joka johti samalla kertaa Worcesterin sekä näytelmäseuraa että soittokuntaa että lauluseuraa ja hyvin selvisi kaikesta. Nykyään on Worcesterissa johtajana Mannerheim, joka on toiminut Suomessakin työväen näytelmäseurojen johta-

Fitchburg, Mass., niyvelniiscura

jana. Quncyssä oli seuran johtajana rouva Siiri Orjatsalo, tunnetun suomalaisen näyttelijän vaimo. Ukoltaanko lie perinyt taitonsa vai muutenko sitä op-pnut, tahi syntynyt sen mukana, — hyvä näyttelijä hän on ja tervetullut kaikille näyttämöille.

Maynardin näytelmäseuran johtajana toimii hyvällä menestyksellä tov. Fonsell ja aika aijottain on siellä ollut johtajana tov. Paul Suorsa, joka sietää tulla mainituksi monipuolisuutensa vuoksi. Hän on

Boston, Allston, Mass., näytelmäseura

ei ainoastaan hyvä näyttelijä, mutta myöskin etevä musiikkimies ja näytelmän kirjoittajakin. Eräs hänen näytelmänsä, "Nouseva kosto", on ilmestynyt painettuna Raivaajan kustannuksella.

Moni hyvä näytelmäseuran johtaja ja näyttelijä on jäänyt tässä mainitsematta. Ja kokonaan mainitsematta nimeltään sekä ansioiltaan ovat jääneet ne lukemattomat toverit, joiden työ näyttämöllä on yhtä

rasittavaa, mutta paljon epäkiitollisempaa, — ne kaikki, jotka vaivojaan säästämättä ja palkkaa pyytämättä hääraävät puvustonhoitajina, kulissimiehinä, pilettien myyjinä, järjestysmiehinä, säestäjinä ja lukemattomissa muissa hommissa, jotka kaikki yhteensä tuottavat suuria tuloksia jokaisella paikkakunnalla. Niiden mainitsematta jättäminen on jäänyt yksinkertaisesti siitä syystä, että asianomaiset näytelmäseurat eivät ole lähettäneet meille heidän kuviaan ja esityksiään.

Mieltäkiinnittävää olisi laskea, kuinka paljon mei-

Astoria, Ore., näytelmäseura

dän näytelmäseuramme tuottavat vuosittain rahallisessa suhteessa. Summa ei ole kovinkaan pieni, päätäten siitä, että iosmmat näytelmäseurat ansaitsevat vuosittain osastolleen 3,000—4,000 dollaria. Kun näitä näytelmäseuroja on ainakin pari sataa, isompaa ja pienempää, niin ei ole liian rohkeata otaksua, että niiden toiminta yhteensä tuottaa osastoille lähemmäs satatuhatta dollaria vuodessa. Ja tämä summa, kustannuksia lukuunottamatta, antaa kymmeniä tuhansia dollareita sosialistiseen valistustyöhön.

Jopa siis sietääkin kerran koko järjestömme puolesta lausua kauniit kiitokset näille, toverijoukkomme uutterimmille.

Eenokki.

Siiri Orjatsalo
Fitchburgin näyttämö.

Edith Halonen
Fitchburgin näyttämö.

Köyhälistön Internationalen 50:n vuotisen muis- ton juhla

E. Vanderwelde
Kansainvälisen sihteeristön
puheenjohtaja.

Viimeksi kuuneen syyskuun 28 p:nä kului umpeen 50 vuotta köyhälistön Internationalen perustamisesta. Internationalen perustava kokous kokoontui Lontoossa mainittuna päivänä v. 1864. Kokouksessa oli läsnä Ranskan, Saksan, Englannin, Belgian ja Sevitsin työläisten edustajia. Kokouksessa esiintyi myöskin muutamia puolalaisia ja italialaisia.

Eri maiden työväenliikkeissä ilmenevät omituisuudet tulivat tietysti näkyville tässä kansainvälisessä kokouksessa. Mutta vaikka niissä olikin paljon toisillensa vierasta ja toistansa vastaan törmäävää, oli kaikilla sama pohja.

Valta-asemansa täydellisesti vallannut ja vakiinnuttanut kapitalismi kaikissa niissä maissa, joista edustajia oli Internationalen perustavassa kokouksessa, pakotti työväestöä kapinoimaan yhä mahtavammaksi

ja tyrannimaisemmaksi paisuvaa kapitalistista järjestelmää ja oloja vastaan. Kaivattiin työväestöä kansainvälisesti yhdistävää ohjelmaa ja toimintaa.

Elävimmän kuin muut käsittivät tämän K. Marxin johtamat saksalaiset sosialidemokratit. Saksassa oli jo juurrutettu kuuluisan Kommunistisen manifestin aatteita, julistettu järjestelmällistä luokkasotaa riistäjain ja riistettävain välillä, vakiinnutettu tietoa siitä, että työväenluokan tehtävä ei ole eikä voi olla tilapäistä, vaan suurta historiallista taistelua, kunnes kapitalismin ylivalta valtiossa ja yhteiskunnassa kukistetaan, kunnes työn tasavalta voitetaan työväenluokan järjestyneellä rynnäköllä. Saksalaiset valistuneet työläiset käsittivät elävämmin kuin muut, että "työväenluokka on se kallio, jolle tulevaisuuden tempeli rakennetaan". Ihme ja sattuma siis ei ole se, että marxilaisten aatteitten yleisemmät piirteet saavuttivat hyväksymisen ensimmäisessä työläismaailman kansainvälisessä edustajakokouksessa. Niissähän niin kourautuntuvalla tavalla tulkitaan kapitalististen olojen sisällitys ja yhteiskuntakehityksen kulkusuunta.

Internationalen perustamisajan englantilainen työväenliike eli "Trade Unioihin" liittyvien toiveitten innostuttamaa nuoruusaikaa. "Trade Uniossa" vallitsi vireä, valtiollisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia vaativa henki, sillä niiden täytyi elää taistelujen tuoksinassa. Porvarillinen vapaamielisyys ei mitenkään tahtonut tunnustaa työläisten yhteenliittymistä. Varhaisemman ajan hirmuvaltaiset palkkataistelujärjestöjen vainot kummittelivat vielä Internationalen perustamisaikanakin hallitsevan luokan päässä. "Trade Unioitten" täytyi käydä lakkotaisteluja astumalla ahtaitten työväenyhdistyksiä vastaan säädettyjen erikoislakien varpaille. Valtaluokka vaaniskeli yhdistysrahastoja ja toimihenkilöitä tuomittiin vankiloihin, mutta voitto voiton jälkeen vakuutti työläisille, että "Trades Unioita" on pidettävä yllä hinnalla millä tahansa ja ponnisteltava kaikkia esteitä vastaan.

Ranskan työväenliikkeessä vaikutti yhdellä taholla pikkuporvarillis-anarkistinen "proudhonilaisuus" ja toisella alituisten vallankumousliikkeitten ilmakehässä kehittynyt salaliittolais-vallankumouksellinen katsantotapa. Siihen sisältyi hataria sosialistisen yhteiskunnan perustamispyrkimyksiäkin.

Mutta katsomatta siihen, mille asteelle työväenliikkeet eri maissa olivat päässeet, ymmärryksessä suuren historiallisen tehtävänsä suhteen, oli selvää se, että "kaikkien maiden työläisten täytyy liittyä yhteen." Oli olemassa mahtava ja yhä valtavammaksi kasvava kapitalismi, jolta työväki ei voinut muuta odottaa kuin — iskuja.

"Huolimatta teollisuuden ja kaupan valtavasta edistymisestä vuosien 1848 ja 1864 välillä", lausutaan vanhan Internationalen sääntöjen johdannossa, "ei työväenluokan kurjuus ole vähentynyt, vaan kasvanut. Ei koneitten täydellistyminen, eikä tieteen käyttäminen teollisuuden ja maanviljelyksen tai kulkuneuvojen palveluksessa, eivät uudet siirtomaat eikä siirtolaisuus, ei uusien markkina-alain valtaaminen eikä vapaakauppa ole parantaneet työtätekevään kurjaa tilaa, päinvastoin luovat kaikki nämät edistykset nykyään vallitsevan yhteiskuntajärjestyksen pohjalla syvempiä vastakohtia yhteiskuntaan ja lisäävät luokkataistelua".

Tässä mainittujen näkyväin tosiasioitten suhteen oli Internationalen perustava kokous yksimielinen, niin kuin siinäkin, että taistelevan köyhälistön täytyy olla kansainvälisesti yhdistynyt, täytyy olla kansainvälinen yhdysside eri maitten järjestöjen välillä. Sellaiseksi valittiin pääneuvosto Lontooseen, johon tuli kuulua eri kansojen edustajia. Pääneuvoston tehtäväksi annettiin järjestää Internationalen toiminta sääntöperäiselle kannalle.

Näihin toimiin pääneuvosto ryhtyi innolla. Pian olikin erinomaisen taitavasti laadittu sääntöluon.

nos valmis. Sääntöluonnoksen laati Marx ja se hyväksyttiin.

Tämän kirjoituksen rajat eivät salli eikä ole tarpeellistakaan kuvailla vanhan Internationalen sisällä käytyä taistelua. Mainittakoon vaan, että vanha Internationale piti viisi kansainvälistä kongressia. Viidennessä ja viimeisessä kongressissa esitti Marx pääneuvosten siirrettäväksi New Yorkiin, kun oli käyty tuima taistelu anarkisteja vastaan ja tehty anarkistien kanssa selvä pesäero. Esitys hyväksyttiin pienellä enemmistöllä. Sanotaan Marxin lausuneen myöhemmin, että pääneuvoston Amerikkaan siirtämisen tarkoituksena oli vanhan Internationalen toiminnan lopettaminen, koska oli epävarmaa sen säilyttäminen historiallisen tarkoituksensa palveluksessa — anarkististen virtausten voittaessa alaa Europan työväenliikkeessä.

Vanha Internationale suoritti kuitenkin suuren aatteellisen tehtävän. Lennättämällä "punasta kummitusta", valtuokkien kauhun esinettä, ympäri Europan, herätettiin varsinaisissa työläispiireissäkin harrastusta käymään käsiksi oman asiansa ja kohtalonsa ratkaisemiseen, vaikka Internationalen varsinaisten osastojen jäsenet ja toimihenkilöt eivät olleetkaan työläisluokan pohjakerroksiin lukeutuvia.

Sanomalehdistö joutui Internationalen taholta taivasti viritettyihin ansoihin. Niiden raivo sosialismin "villihenkeä vastaan" merkitsi enemmän Internationalen voiman ja tulevaisuuden tunnustamista kuin työväenluokan liikkeen hävittämistä maailmasta, jota porvarillinen sanomalehdistö meluamisellaan tarkotti. Yhteiskunta-taloudellinen, valtiollinen ja filosofinen kirjallisuus joutui myöskin Internationalen aatteitten keskustelukentäksi. Aatteen vaikutus imeytyi monen parhaan Europan kaunokirjailijan tuotantoon ja kuvaamotaiteseeseenkin. Yliopistojen luentosalitkaan eivät jääneet osattomaksi Internationalen aatteitten vaikutuksesta. Viisaat professorit ryhtyivät kumoa-

maan kirjoissaan ja luennoissaan materialistista historian filosofiaa, ja kirkkojen saarnatuoleista saatiin kuulla äkäsellä sävyllä pidettyjä saarnoja ja kuvauksia yhteiskunnan rauhan häiritsemisestä, — antikristuksen maailmaan tulosta — joka hävittää perheen, uskonnon ja siveyden, sokaisee ihmiset käymään toistensa kimppuun, kansat kansoja vastaan j. n. e.

Porvarillisen hallitusvallan taholta tietysti vainottiin Internationalea kaikissa maissa. Toimivathan sen johtajina miehet, jotka kaiken aikaa olivat olleet

Ammattilyhdistysten talo Berliinissä

Europän porvarihallitusten jahtauksen esineenä, joita ajettiin takaa niinkuin villipetoja, joita vastassa, kun yhdestä maasta karkotettiin, oli toisessa karkotusmääräys valmiina — ilman armoa ja laupeutta, katsomatta vähääkään siihen, kuinka tämä soveltui kaikissa porvarillisissa vallankumouksissa voimassa pidettäväksi julistettuihin ja lakiperäisestikin vahvistettuihin valtiollisen vapauden periaatteisiin.

Kaikki mahdollinen paha julistettiin suoraa päätä

lähteneeksi Internationalesta ja sosialismin "villiopeista". Jos missä puhkesi työtaisteluita, teki poliisi parastaan löytääkseen Internationalen agitaattorin, ja jos löytyi, sitä iloa ei voi arvata mitä porvaristo sisimmässään tunsi kun oikeuslaitos rusikoi "vaarallista villitsijää."

Näin karttui Internationalelle kuuluisuutta. Ja vaikka Internationalen käytännöllinen merkitys työväen taisteluissa oli vähäinen, ei sen kuuluisaksi tuleamisen syinä suinkaan olleet pienet asiat. Terävänköisempi porvarillinen sanomalehdistökin käsitti, että hetken sensatsiooniasiana ei luokkataisteluliikettä voi pitää, vaan yhä vakiintuneemmaksi kehittyvänä kapitalistisen järjestelmän aiheuttamana työväenluokan työntäytymisenä valvomaan ja vartioimaan omia etujansa ja asemaansa.

Vanhan Internationalen koulusta lähteneitä olivat ne miehet, jotka myöhemmin Euroopan maiden työväenliikkeessä esiintyivät suurella menestyksellä, jotka juurruttivat luokkataistelukäsitykset työväestön laajoihin joukkoihin, jotka kouluttivat uutta voimaa kaikissa maissa ja kaikilla kielillä.

Vaikka Internationalen pääneuvosto lakkautettiin, ei se suinkaan ollut merkki siitä, että luokkataisteluliike lakkasi. Työväenluokan valtiolliset puolueet kehittyivät, ammattiyhdistyksiä perustettiin, osuuskuntia muodostui, sanomalehtiä julaistiin ja omaa työväenkirjallisuutta ilmestyi. Varsinainen työväenluokan sivistys elpyi, jota ei ennen oltu nähty. Vanha, opintieammattikunnan viisaus: "suutari pysyköön lestissänsä", sai kolauksen toisensa perästä, vaikka sitä porvarillisen sanomalehdistön taholta lakkamatta toistettiin, kun nähtiin, että työläinen nousee puhujalavalle, käy kynään käsiksi, kirjottaa sanomalehtiinsä, laatii lentokirjasia, ohjaa kokouksia, johtaa yhdistyksiä, tulee valituksi parlamenttiin ja julkisiin virkoihin.

Menneitten aikojen teräväpäinen orja taikka maa-

orja saattoi kohota edullisissa oloissa luokkansa yläpuolelle. Mutta hän kohosi kokonaan toisella tavalla. Hän sai kiittää siitä isäntäänsä, jota hän paveli; hän kohosikin isäntänsä palvelemista varten. Orjan taikka maaorjan kapuamiseen sivistyksen portaita ylös ei sisältynyt ilmausta kokonaisen orjaluokan nousemisesta, niinkuin luokkataistelujärjestöissä ja järjestötarkoituksia varten sivistyksen aarteita tavoittelevain palkkaorjain nousemisessa tapahtuu. Palkkatyöläis-

Kansainvällisen sihteeristön koti Brysselissä

köyhälistön sivistyspyrkimys tarkoittaa isäntäluokan valtaperusteiden horjuttamista.

Tätä tarkotusta varten kokosivat vanhan Internationalen miehet verrattomat tietoaarteet ja asevarastot.

Niinpä siis, kun kussakin maassa käytännöllinen työväenliike varttui, astui uusi Internationale virallisesti näyttämölle v. 1881 Pariisiin kokoontuneessa kansainvälisessä kongressissa suorittamaan kansainväli-

sen työväenliikkeen aatteellisia ja käytännöllisiä tehtäviä.

Uusi Internationale seisoo samoilla perusteilla kuin vanha — seisoo vanhan laskemalla peruspohjalla. Eroa niillä on ainoastaan siinä, että uusi Internationale edustaa miljoonia järjestyneitä työläisiä; vanha edusti näiden miljoonien ja yhä lisääntyvien miljoonien aatteita. Vanhan Internationalen muodosti työväenluokan käytännöllisistä tehtävistä vielä hyvän joukon epäselvä vähälukuinen jäsenistö (lukuunottamatta sen parhaita voimia); uuden muodostaa melkein kaikkien maapallolla löytyvien maiden työläisten valtiolliset ja taloudelliset järjestöt.

Uuden Internationalen voima ei yksin ole järjestöihin liittyneitten joukkojen paljoudessa, vaan siinäkin suhteessa, missä se on työläisiin ja siinä suhteessa, missä työläiset ovat yhteiskuntaan. Palkkatyöläisluokka on sorretussa asemassa, mutta siinä samassa sortajainsa asettamia ikeitä katkova ja katkomaan kutsuttu luokka. Eikä sillä ikeensä alta pois pääsemisen takeena yksin ole joukkojen paljous ja älyllinen vaurastuminen, vaan myöskin ja kaiken pohjana juuri se, että vallitsevat yhteiskuntataloudelliset olot vastaavat vapauteensa pyrkivän luokan harrastuksiin suosiollisesti, viittaavat tietä ulos orjuudesta, pakottavat työskentelemaan alituisesti orjuuttavia olosuhteita vastaan, vahvistavat vapauttansa tavoittelevien asemia ja heikontavat sortajain varustuksia ja vastustuskykyä.

Taloudellinen kehitys on jo melkein loppuunsa suorittanut erään vussin toimituksen, joka on sama kuin määräys, että riistäjäluokan täytyy hävitä. Riistäjäluokalla ei ole enää tuotantoa edistävää tehtävää. Se siirtyy yhä enemmän ja enemmän loiseläjäksi yhteiskuntapuussa. Hyödyttömän loiseläjän täytyy hävitä. Loisena eläminen jo itsestään rappeuttaa riistäjäluokkaa, — heikentää sen elinvoimaa, ja yhteiskuntaelimistön hyödylliset voimat karkottavat vähä kerral-

laan tarpeetonta ja vahingollista menemään matkaansa.

Tältä kannalta köyhälistön kansainvälinen liike on perustellut asemansa ja suunnitellut tehtävänsä. Käytännöllisiä voittoja katsellessa tulee vakuutetuksi siitä, että lopullinen voitto on yhtä varma kuin sekini, että kapitalismi kerran valtasi itsellensä valta-aseman maailmassa.

Köyhälistön Internationalen menestymisestä on jo olemassa käsin koeteltavia merkkejä. Ilman sosialistipuolueita, ilman järjestyneiden työväenliikkeen alituisia vaatimuksia, ilman lakkaamatonta vallitsevien olojen paljastamista ja arvostelua ei missään maassa olisi työväen tila niinkään siedettävä kuin se on. Jokainen pala työväenlainsäädäntöä, joka rajoittaa työpäivän pituutta, suojaa tapaturmilta, estää lapsityötä, määrää pitämään tehtaat ja työpaikat joltisessakin kunnossa terveyden suojelemista varten, asettaa valtion, kunnat ja työnantajat vastuunalaisiksi jossakin määrässä sairauden, työttömyyden ja vanhuuden kohdatessa, on voitettu sosialistipuolueitten ja työväenjärjestöjen toiminnalla.

Jokainen palkan korotus ja työläisten oikeutta ja ihmisarvoa suojaava sopimus on joukkotoiminnan tulostusta ja pysyy voimassa ainoastaan sen nojassa.

Kaikki valtiolliset ja yhteiskunnalliset oikeudet on työväenluokan täytynyt lunastaa yhteistoiminnallisilla taisteluilla: valtiollisen ja kunnallisen äänioikeuden laajennukset, yhdistymisoikeuden, puhevapauden — ja vieläpä oikeuden esittää painetussa sanassa ajatuksiensa ja paljastaa vallitsevia epäkohtia. Nämäkin oikeudet ovat olleet lujassa. Monen urhean luokkataistelijan veri ja henki on täytynyt uhrata taistelussa mitä luonnollisempien ihmisoikeuksien puolesta.

Kaikki ne varustukset, joita käytetään tämpäpäiväisten olojen korjaamisesta tarkottavissa taisteluissa, työväen kokoustalot, sanomalehdistö, rahastot, osuus-

Sosialdemokraattien puoluekokous Berliinissä vuonna 1892

kunnat j. n. e. ovat yhteistyön arvokkaita hedelmiä. Ne ovat vieläkin suuremmasta arvosta köyhälistön Internationalen ottaman suuren päämäärän toteuttamistaistelussa.

Kaikkien kapitalististen maiden parlamenteissa ja kunnallishallituksissa ovat järjestyneet työläiset edustettuina. Löytyy jo maita, joissa köyhälistön puolue kantaa maan suurimman puolueen arvoa ja vastuunalaisuutta.

Usein toistetaan se väite, että historia ei tunne toista liikettä, joka olisi raivannut itsellensä niin vaikuttavan aseman maailmassa niin lyhyessä ajassa kuin kansainvälinen työväenliike. Tämän väitteen allekirjottajina esiintyvät kaikki tunnollisemmat sosialismin vastustajatkin. Voitokas, valtavassa määrässä ihanteellinen, vaikka käytännöllinen, liike valtaa tunnollisen vastustajankin sydämessä parhaan hetken. Maailman maineeseen kohonnut vanha historian tutkija esittää aatteellisessa testamentissaan juhlallisesti: "tulevaisuus kuuluu sosialismille!" Porvarillinen kansantalouden professori, joka tekee työtä kumotakseen sosialismin, puhkeaa ylistämään sosialismin aatemaailman verratonta rikkautta. Vanha, jo kolme vuosikymmentä lumipäisenä kulkenut ylistetty darwinisti ryhtyy elämänsä viimeisenä työnä kirjoittamaan puolustusta sosialismille ja joutuu huudahtamaan: "semmoista pitää olla maailmassa, valtavaa liikettä ja oikeutta vaativaa ääntä!"

Tavalliset poroporvarit ennustavat entiseen tapansa, mutta leveämmällä ilolla, että köyhälistön Internationale on nyt kuollut. Europan sodan sanovat murskanneen sen.

Turha luulo!

Siinä, missä sosialismin viholliset näkevät Internationalen haudan, onkin ammolleen auennut hornan kita, joka uhkaa niellä kapitalismin.

F. J. S—ä.

“Ikävä taittovirhe”

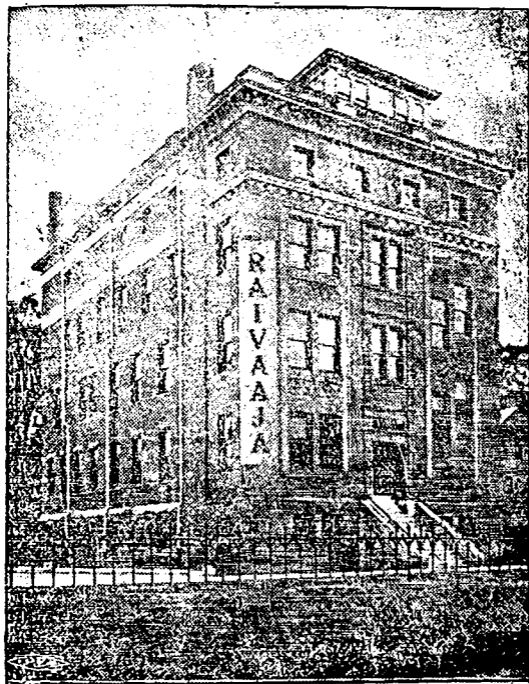
Kirjapainotyöläiset olivat hävinneet suuren, useita kuukausia kestäneen lakkonsa. Masentunein mielin astuivat ne heistä, jotka saivat armon päästä takaisin työpaikkoihinsa, “kastiensa” ääreen — työskentelemään yhdessä lakon aikana lakonrikkureiksi menneiden lurjusten kanssa. Vaikcalta se tuntui olla päivät pitkät sellaisen hylkiön seurassa, jonka kurja menettely aiheutti tappion sitkeässä taistelussa. Useimmat sentään jaksoivat äänettöminä, vain kasvoniilmeissä näkyvällä halveksumisella osottaa inhoansa pettureita kohtaan. Mutta kaikki eivät jaksaneet äänettömyydellä sivuuttaa lakonrikkureiden kurjaa tekoa. Työpaikkansa menettämisen uhallakin he siitä muistuttivat sopivissa tilaisuuksissa.

“Pohjan Leimun”, erään pikkukaupungin porvarilehden kirjapainossa työskenteli myöskin kaksi lakonrikkuria rehellisten työläisten ohella. Useamman kerran olivat rikkurit jo saaneet kuulla, mitä ovat miehiään. Antti Terä, eräs taitavampia latojia, muisti siitä alituiseen huomauttaa. Aluksi eivät rikkurit olleet tietääkseenkään näistä huomautuksista, mutta kun toiset latojat rupesivat niitä höystämään ivanaurulla, kävivät he konttorissa valittamassa, vaatien Terän erottamista. Mutta kun Terä oli kaikin puolin kunnollinen työläinen, pääsi hän muistutuksella, ettei jatkaisi “loukkaavaa puhetaapaansa”.

Jonkun aikaa koetti Terä malttaa mieltänsä. Mutta viha pettureita kohtaan oli häneen niin juurtunut, että

Ralvaajan koti 10 vuotta sitten
(Kaksi pientä huonetta yläkerroksessa)

Ralvaajan koti nykyään

pari viikkoa muistutuksen jälkeen unohti hän maltillisuutensa ja eräänä päivänä soimasi entistään ylepämmäksi käyneitä lakonrikkureita tavallista räikeämmin.

Siitä seurasi erottaminen.

— — —

Terä työskenteli nyt viimeistä päivää. Oli "Pohjan Leimun" ilmestymispäivä. Latominen oli jo lopetettu, taittaja oli parasta-aikaa lehteä taittamassa. Toiset työläiset olivat menneet päivälliselle. Terä kokoili latomossa olevia pikku-tavaroitaan. Hänet oli kutsuttu konttoriin saamaan lopputilinsä.

Taittaja oli hetkeksi poistunut. Äkkiä juolahti Terän mieleen sukkela tuuna.

"Pohjan Leimun" paikkakuntaosastoon oli hänen erottamisestaan pantu ilkeä uutinen, jonka muotoon kirjapainossa työskentelevät lakonrikkurit olivat suuresti vaikuttaneet. Mutta siellä oli myöskin toinen uutinen, jossa kaunein sanoin ylistettiin kaupungin kirkkoherraa, hänen täyttäessään 50 vuotta. Molempien uutisten viimeiset kappaleet olivat jokseenkin saman kokoiset.

Mitähän, jos ne vaihtaisi!

Nopeasti etsi Terä molemmat uutiset, teki vaihdoksen, meni sitten konttoriin, otti lopputilinsä ja lähti viimeisen kerran siitä työpaikasta.

— — —

Hieman jälkeen päivällisen saivat kaupungin porarit "Pohjan Leimun" luettavakseen. Jokaisen silmä tietysti ensiksi osui kunnioitetun kirkkoherran 50 vuotispäivän johdosta kirjoitettuun uutiseen, joka oli ensimmäisenä paikkakunnan osastossa. Tyytyväisyyden ilme kasvoilla sen lukemisen kaikki alottivat. Mutta viimeisen kappaleen lukeminen jäi kaikilta kesken.

— Mitä helv...!

— Hyvä jumala!

Miesväki kiroili, naiset siunailivat.

Utinen, joka hämmingin aiheutti, oli seuraava:

“— 50 vuotta täyttää tänään kaupunkimme kunnioitettu kirkkoherra Markus Svinsson. Päivänsankaria kävivät jo aikaisin aamulla laululla tervehtimässä N. M. K. ja N. N. K. yhdistysten lauluköörin. Illalla on pappilassa syntymäpäiväjuhla, jossa kaupunkimme virastojen ja yhdistysten edustajat tulevat lausumaan onnittelunsa kirkkoherra Svinsson'ille.

Muuten on hän meidän mielestämme joutavänpäiväinen suunsoittaja, jonka kanssa eivät kunnolliset ihmiset voi tulla toimeen. Sen vuoksi olisi toivottavaa, että hän mitä pikemmin poistuisi pois kokon paikakunnalta.”

Samalla palstalla oli alimmaisena uutinen:

“— Kunnoton työläinen. Latoja Antti Terä, joka muistutuksista huolimatta on hävyttömästi loukannut kirjapainossamme työskenteleviä kirjaltajalakon aikana otettuja työläisiä, sai tänään eron toimestaan kirjapainossamme.

Hänen työnsä on ollut kyllä vaikeata, mutta siveellisillä opetuksillansa on hän saanut osakseen kaikkien ymmärtäväisten kansalaisten kunnioituksen. Toivomme, että hän vielä kauan vaikuttaisi keskuudessamme.”

— — —

Pappi kuului saaneen lievän kuumeen, pastorska oli pyörtenyt. Kirjapainossa oli johtaja päästänyt suustaan kaikki osaamansa nimitykset jumalasta ja perkeleestä. Mutta Terä naureskeli “ikäväälle taittovirheelle” istuessaan junassa matkalla toiselle paikkakunnalle.

Jukka K—ranta.

Ylhäällä ja sivulla: "Sotivia suffragetteja vangitaan. —
Alhaalla: Naisten äänioikeuskokous, joka alottaa taistelujen sarjan.

Naisten äänioikeusliike Eng- lannissa*)

Taistelua naisten äänioikeuden puolesta on käyty pitkiä aikoja Englannissa. Sosialistipuolueet ovat vaatineet alituisesti äänioikeusolojen uudistamista yleisesti ja äänioikeuden ulottamista naisille erikoisesti.

Laajempaa ulkopuolisten huomiota kuitenkin on puoleensa vetänyt "sotaisten" äänioikeusnaisten toimeenpanema ja järjestämä agitatsioni. Tämän agitatsionin osaksi langennut huomio ei kuitenkaan ole merkki siitä, että heidän vaatimuksensa olisi perinpohjaisin ja "radikalinen". Heidän alkuperäinen uudistusvaatimuksensa päinvastoin on siihen määrään pintapuolinen, että vapaamielisyyttä näyttelevän liberaalipuolueen edustajain taholta on päästy sanomaan, että Englannin äänioikeusoloissa kaivataan enemmän demokraattiseen suuntaan menevää uudistusta mitä "pankhurstilaiset" esittävät ja vaativat.

Pankhurstilaisessa, naisille äänioikeutta vaativassa liikkeessä esiintyy pääasiassa yläluokan naisia. Heidän taholtaan aloitettiin yleinen agiteeraus keväällä v. 1908. Agitatsionin järjestäminen johtui hallitsevan liberaalipuolueen maklakoiivasta esiintymisestä. Hallituspuolue syötti äänioikeuden vaatijoita imelillä lupauksilla, mutta tositoimessa viivytteli äänioikeusreformin esille ottamista.

*) N. s. "sotaisten" äänioikeusnaisten liikettä koskevat asiatiedot tähän kirjoitukseen ovat otetut eräästä Emmeline Pankhurstin kirjoituksesta.

Pääsiäisen aikana v. 1908 tapahtui pääministerin vaihdos. Pääministeriksi valittiin Mr Asquith, joka parlamentissa olonsa aikana oli tullut tunnetuksi naisten äänioikeuden vastustajana. Kun hallituksen etumiehiksi valittiin julkinen naisten äänioikeuden vastustaja, merkitsi se sitä, että oli turha odottaa liberaalipuolueelta äänioikeusreformin toteuttamista. Siksi äänioikeusnaisten ensitehtäväksi luonnostaan lankei tuottaa hallituspuolueelle niin paljon vaikeuksia

“Innon” osuuskaupan palveluskunta.

ja vastuksia kuin heidän vallassaan oli. Oli parasta siis iskeä niin lähelle kuin suinkin uutta pääministeriä. Kun Asquithin tilalle parlamenttiin ryhdyttiin valitsemaan jäsentä ja kun samaan aikaan toimitettiin muutamia muitakin edustajavaaleja, suuntasivat äänioikeusnaiset tulen liberaalipuolueen ehdokkaita vastaan, mutta erikoisesti Mr Winston Churchillä kohti. Seurauksena tästä oli, että mainittu liberaalipuolueen

ehdokas hävisi vaaleissa. Yleisesti tunnustettiin, että häviö aiheutui äänioikeusnaisten vasta-agitatsionista. Liberaalinen sanomalehti, Lontoossa ilmestyvä Daily News kehotti hallituspuoluetta täyttämään äänioikeusnaisten vaatimuksen ja siten pysäyttämään epäsuotuisan tilanteen pahemmaksi kehittymisen.

Liebrali puolueen parlamenttietehdokkaat ja poliitikoitsijat ryhtyivät taaskin silaamaan sanojansa soke-rikermalla ja sorvaamaan esityksiänsä tähän tapaan: "Kukaan ei voi olla niin sokea, että ei näkisi edessä olevaa välttämättömyyttä. Tulevissa yleisissä vaaleissa täytyy naisten äänioikeusvaatimuksen voittaa, jos ei parlamentti jo ennen täyty tätä vaatimusta".

Tehtiinpä jo parlamentin alahuoneessa lainsäädäntöalote vaaditun äänioikeuden myöntämiseksi, joka ensimmäisessä lukemisessa sai puolellensa suuren enemmistön. Pääministerikin selitteli, että hallitukselle ei pitäisi olemassa olemassa olevaa antaa hyväksymistään naisten äänioikeuslaille, jos parlamentin enemmistö sen säätää demokraattisten periaatteitten mukaiseksi ja jos Englannin naisten ja myöskin tulevien vaalien kannatus lankeaa sen hyväksi.

Myöhemmin ilmaantui kuitenkin verukkeita ja viivyttelyä. Yksi hallituksen jäsenistä, nimittäin sisäasiain sihteeri, astui näyttämölle selittämään äänioikeusnaisille, että heidän täytyy tuntuvalta tavalla näyttää toteen, että Englannin naiset vaativat äänioikeutta. Jokaisen tärkeän uudistuksen täytyy ensin käydä vakuuttavan ja vakaumusta synnyttävän julkisen keskustelun kiirastulen lävitse. Tämän tapahtuttua seuraa käytännöllinen taistelu sen puolesta mikä on kieltämättömästi oikeuden mukaista. Miehet voittivat äänioikeuden Englannissa sitkeitten ponnistelujen perästä; — naisten täytyy kulkea voittoon samaa tietä.

Äänioikeusnaiset ryhtyivät näyttämään hallitukselle ja parlamentille, että ilman pitempiä akademisia väit-

telyjä on asia jo selvä kuin päivä ja yleinen mielipide valmis ottamaan vastaan vaaditun uudistuksen.

Sunnuntaiksi, 21:si p:väksi kesäkuuta v. 1908, puuhattiin suuri mielenosotuskokous Lontoon Hyde Parkiin, antamaan painoa äänioikeusvaatimukselle. Kokousvalmisteluissa nähtiin paljon vaivaa, ja yksin ilmoittamiskustannuksiin kului \$5,000. Suuria ilmoituksia aseteltiin julkisille ilmoituspaikoille, ei yksin Lontoossa, mutta myöskin kaikissa huomatuimmissa kaupungeissa ympäri maata. Ilmotustauluissa oli

“Innon” West Fitchburgin osuuskaupan sisusta.

painettuna huomiota herättävien naisten kuvat, jotka esiintyivät puhujina sekä ohjeita Lontoon ulkopuolelta tuleville. Lontoossa teki työtä monta viikkoa joltinenkin naisarmeija; jakoi ilmoituksia katukäytävillä ja kulki talosta taloon viemässä kokousviestiä. Muutamaa päivää ennen kokouksen pitämistä liikkui Lontoon lävitse virtaavalla Thames joella keskikoinen höyryalus, pantsaroituna ilmoituksilla Hyde Parkin kokouksesta. Alus purjehti eräänä aamupäivänä vihollisen linnotuksen (parlamenttitalon) edustalle, joka

sijaitsee aivan joen rannalla, juuri kun edustajat olivat mies- ja naisystäviensä seurassa parlamenttitalon ravintolassa haukkaamassa murkinaa. — Jokainen jätti ateriansa ja riensi katsomaan äänioikeusnaisten valmistamaa yllättävää hyökkäystä. Äänioikeusnaisten kenraalistaapi näyttäytyi ja antoi parlamentti-edustajille ja kabinetin jäsenille haasteen saapua seuraamaan suurta valtiollista mielenosotusta Hyde Parkiin, sillä merkillepantavalla loppuhuomautuksella, että lainsäätäjä- ja hallitusvallan esiintyminen ei ole vaaranalaista, koska toivottovasti Lontoon poliisivoima silloin on sijoitettuna Hyde Parkin seutuville.

Jotkut parlamenttiedustajat, paha peläten, hälytivät poliisilaivan liikkeelle karkottamaan vihollista, mutta kun se ehti paikalle, oli äänioikeusnaisten "risteilijä" jo mennyt menojojansa.

Näin valmistetulla mielenosotuksella oli edeltäpäin arvaamaton menestys. Niin valtavaa kansanpaljoutta ei oltu ennen nähty missään valtiollisessa mielenosotuskokouksessa Lontoossa. Puheita pidettiin kahdeltakymmeneltä puhujalavalta noin 250,000 kuulijalle. Pitkän matkan päähän kuului lopussa esitetty kolmikertainen yhteishuuto: "Äänioikeus naisille!"

Lontoon sanomalehdet lausuiivat julki hämmästyksensä. Kuuluisissa Gladstonen järjestämissä kansankokouksissakaan ei ollut enempää kuin noin 72,000 ihmistä.

Tämän mainion mielenosotuskokouksen hyväksymä päätöslausunto esitettiin hallitukselle. Odotettiin, että parlamentti ja hallitus vastaavat merkitsevällä tavalla painavasti julkilausuttuun joukkotahtoon. Kun merkkiäkään ei näkynyt vihollisen antautumisesta, kaivoivat äänioikeusnaiset esille Englannin historiasta opetuksen seuraavan askeleen ottamista varten. Joku aikaisemman englantilaisen kansanliikkeen johtaja oli lausunut, että hallitus ja parlamentti ei kuule kansan ääntä ellei kansa täytä hallitustaloa ja lakipajaa ym-

päröiviä katuja ja toreja ratkaisevalla hetkellä. Äänioikeusnaiset kutsuivat kansaa parlamenttitorille. Ryn-täys piti tehtämän heinäkuun 30 p:nä. Järjestysval-lan taholta annettiin yleisölle tiedoksi, että parlament-titorille ei saa kokoontua ja että parlamenttitaloon tunkentuminen on luvaton yritys. Ottamatta annet-tua varotusta huomioon, järjestivät äänioikeusnaiset parlamenttitorille hallitusvastaista mielenosotusta. Pääministerille lähettämässään kirjeessä pyysi rouva Pankhurst pääministerin olemaan parlamenttitalolla tavattavissa k:lo ½ 4 j. p. p. mainittuna päivänä.

“Innon” osuuskaupan johtokunta

N. k. “naisten parlamentin” valitsema lähetystö läh-ti yllämainittuna aikana “miesten parlamenttiin” ta-vottamaan “miesten hallituksen” päämiestä. Lähetys-tö kertoo raportissaan, että vaikka parlamenttitori oli piiritystilassa, ei vastusta tehty ennenkun parlamen-tin portaita ylös noustessa.

Siinä astui poliisipäällikkö tielle ja kysyi lähetystön johtajalta:

“Oletteko te rouva Pankhurst?”

“Olen”, vastasi puhuteltu.

“Minulle annetun määräyksen nojalla kiellän teiltä pääsyn parlamenttitaloon”, ilmoitti poliisipäällikkö.

Poliisipäällikkö antoi lähetystön johtajalle takasin hänen pääministerille lähettämänsä kirjeen. Muuta vastausta ei annettu. Mutta vastaamistapa jo sellaisenaan puhui selvää kieltä.

“Naisten parlamentti” jäi odottamaan iltaa. Kansaa oli kutsuttu koolle, kuten jo edellä mainittiin. Sitä kokoontui noin 100,000 paikkeille. Ihmispaljous liikkui poliisin estelyistä huolimatta ja seiso, vaikka poliisi komensi liikkumaan. Ilmassa oli sähköä, pidettiin puheitakin ja lopuksi sukeusi tappelu tuliverisempien äänioikeusnaisten ja poliisin välillä. Joukko parlamenttiedustajia ja hallituserroja katseli tappelun kulkua ja kehitystä. Muutamia naisia vangittiin. Pari naista yltyivät pommittamaan kivillä lasiakkunaa, joka särkyi. Se oli naisten äänioikeusliikkeessä ensimmäinen akkunaa särkemistapaus. Akkunansärkiäjät poliisi myöskin vangitsi.

Rouva Pankhurst kertoo, että hän riensi seuraavana aamuna poliisiasemalle tapaamaan akkunaa särkemisen johdosta vangittuja ja antoi tunnustuksensa heidän menettelylleen, ottamalla asian siltä kannalta, että englantilainen mies, joka tahtoo todistaa poliittisen vakaumuksensa kunniallisuuden, särkee akkunoi- ta, ja tähän katsoen täytyy naisella olla sama oikeus vannon valtiollisen vakaumuksensa kunniallisuuden puolesta.

Tämän jälkeen suunnattiin järjestysvallan tarmokas huolenpito naisten äänioikeusliikkeeseen. Missä vaan heidän puhujansa julkisesti esiintyivät, teki poliisi häiriötä ja merkitytti pikakirjureilla puhujain puheet muistiin. Oikeusjutut tulivat päiväjärjestykseen.

Erytisemmin pantakoon tässä merkille oikeusjuttu, joka sukeutui äänioikeusliikkeen johtajia vastaan. Syytöskirjelmässä sanottiin, että äänioikeusliikkeen johtajat ovat yrittäneet provoseerata yleisöä harjot-

tamaan väkivaltaa. Tässä oikeusjutussa joutuivat muutamat kabinetin jäsenet vaikeaan asemaan. Ne heistä, jotka, kuten edellä mainittiin, olivat olleet silminnäkijöinä heinäkuun 30 p:n kahakassa ja käyneet kuulemassa muutamissa muissa julkisissa kokouksissa pidettyjä puheita, kutsuttiin todistamaan. Syytetyt kutsuivat heidät todistajikseen. Ollessaan todistajalavalla joutuivat he yksi toisensa jälkeen pahaan puolaan. Tuomarin täytyi sekaantua ja pelastaa ylhäiset hallitusherrat joutumasta pusertavaan pihtiin ja naurun alaiseksi.

Oikeuden käynnissä kävi puolittaisesti selville se, että hallitus oli antanut ohjeita ja määräyksiä poliisille äänioikeusnaisten ahdistamista varten — sellaisia-kin määräyksiä ja ohjeita, joiden käytäntöön panemista poliisi piti virka-arvonsa loukkauksena. Tämä olikin oikeudenkäynnissä se arka kohta, jossa tuomarin täytyi asiattomasti sekaantua pelastamaan hallituksen jäseniä joutumasta äänioikeusnaisia varten viritettyihin ansoihin.

Oikeudelle pitämässään puheissa kunnostivat syyteenalaiset äänioikeusnaiset itsensä mainiolla tavalla.

”Meitä ei syytetä tämän oikeuden edessä”, huudahti rouva Pankhurst puolustuspuheensa lopussa, ”sentähden, että me olemme lakien rikkojia, vaan siitä syystä että me vaadimme oikeutta päästä laatimaan lakeja”.

Oikeus paiskasi kolmelle syytetylle muutamia kausia vankilarangaistusta.

*

”Sotaisten” äänioikeusnaisten liike Englannissa on vähä kerrallaan luisunut alaspäin. Vuoden 1908 aikana harjoitettu agitatsioni ja siitä johtuneet selkkaukset jättävät kauniin vaikutuksen äänioikeusnaisten hyväksi. Myöhemmin sitävastoin, varsinkin kolmen viimeisen vuoden aikana heidän käyttämänsä menettelytapa: väkivallan harjoittaminen, jossa ilmenee enemmän pikkumaisuutta ja joutavaa ”kuumaa il-

maa” kuin mitään muuta, on alentanut “sotaisten” äänioikeusnaisten liikkeen arvoa.

Pahin kuitenkin kaikista on se, että Englannin hallitseva luokka ja sen hallitus saa perin tarpeellisen äänioikeusreformin vastustamisessa tukea “sotaisten” äänioikeusnaisten tahdittomasta menettelystä.

Muistettakoon tässä vielä yksi opettava seikka: Kun porvariluokkaan kuuluvat ryhtyvät ajamaan jotakin asiaa, missä heidän täytyy asettua sitkeään vastakymteen hallitusvallan kanssa, luisuvat he hyvin nopeasti väkivaltakeinoihin — jo siinä, missä ei vielä läheskään kaikki muut keinot ole tulleet käytetyksi ja missä väkivalta enemmän hävittää kuin hyödyttää asiaa.

Väkivalta on joskus välttämätön suuren asian voittoon viemisessä, mutta pikkumaisella väkivallalla ei mitään voiteta.

Referoinut Simo.

Sitä uutta odotellessa

Soi huuto nyt ympäri maailman,
joka ilmojen ääret huhuu,
ja se täyttävi maan sekä taivahan.
Näin ääni se meelle puhuu:
Pois pankaa arvojen astehet,
pois yksilön orjuusaattehet!
Kukin olkoon herrana itsensä,
sillä siksipä hän on luotu.
Kukin kuningas olkoon mielensä,
ei muut' ole kelleen suotu.
Yli kaiken olkohon vapaus;
hyvän ompi se kruunaus!

Näin huutaa ääni ja maailma
on niinkuni kuoleamalla:
perustukset järkkyy, rauniona
on kaikki ja kauhun alla,
väkevänkin voimat herpoutuu,
kysymyksiä täynnä on kunkin suu.
Mut kova on vastine, ankara,
ja se julma on korvan kuululta;
jos kellä on korvat, on kuuleva
näin elämänlakien suulta:
**Jos uutta luomisen työtä ei
voi mailma kestää, niin sen vei
perikatohon puuttuva perustus,
siis oma sen heikkous.**

Ei muuta sen täytyne kestääkään
kuin painoa raskautensa,

ja turhaan eipä se pelkääkään,
 se kun tuntee heikkoutensa.
 Siks kuolemanpelkoa päällä on maan,
 varmuutta ja selkoa vaaditaan.
 Ja yllä sen uhkaa tuleva: uus',
 ja sillä on vahva mahti,
 jota vastaan turha on urhokkuus
 ja elämän sokea vahti,
 mikä kantaa nimeä itsekkyyys
 tai tietämättömyys.

Ja kohta se kaikki jo tapahtuu
 ja pian se uusi ehtii.
 Elonpuu pian murtuu, murskautuu
 tai — uusia silmuja lehtii.
 Paras meidän täällä on tarkastaa,
 tulevalle tanhuat tasottaa
 ja estää tuhmien taisteluun
 sitä vastahan ryhtymästä, —
 näät, sehän se estävi elämänpuun
 ihan ehjänä kestävästä!
 Tienraivaajia me olemme,
 sen tulevan eestä me seisomme
 ja vuotamme, koska se hetki lyö,
 jona elämän loppuu yö!

Kössi Kaatra.

Työväen pankki

Työväestien luottoyhdistyksen III-
kehuoneisto

Suomalaisen Sos. Kustannusyh-
distyksen talossa, Fitchburgissa, Mass.

Kuinka monta sanomalehtikirjoitusta, alustusta, ponsilauseetta onkaan suomalaisen järjestön elinaikana kirjoitettu oman työväenpankin perustamisesta. Asiaa on käsitelty edustajakokouksissa ja pantu pöydälle lepäämään, — järjestöllä sellaisenaan on ollut niin paljon muita puuhia ja tarpeita, ettei katsottu mahdolliseksi kiinnittää huomiota tähän kysymykseen.

Mutta kysymys sillä ei kuollut, sillä se oli varsin tähellinen kysymys. Järjestömme eri osat tekevät rahallista liikettä satojen tuhansien dollarien edestä vuodessa ja lehtiliikkeemme samoin, osuuskauppojen ja muitten osuusliikkeitten liikevaihto edustanee hyvin monta sataa tuhatta dollaria sekin — yhteensä kerääntynee iso joukko toista miljoonaa dollaria, jotka suoranaisesti tai välillisesti kulkevat meidän järjestömme laitosten kautta. Tosin näissä laitoksissa liikkuva raha edustaa enimmäkseen kädestä suuhun elämistä, menot melkein yhtä suuret kuin tulotkin, niin että rahat eivät jouda kovin kauvan olemaan kunkin laitoksen takana, vaan nopeasti siirtyvät elämisen välineet omistavan luokan kirstun pohjille.

Mutta siinä ohella kukin näistä laittoksista käyttää porvarillisia pankkeja hyvin paljon sellaisissakin tapauksissa, jolloin työväen oma laitos voisi yhtä hyvin palvella tarvetta. Ja kaiken tämän lisäksi on paljon suomalaisia työläisiä, jotka säilyttävät muutamat säästösatasensa yleisissä pankeissa, — yhteensä koko maassa miljooneja dollareita.

Pankin tarve kävi välttämättömäksi eräästä toises-takin syystä. Kun lehtiliikkeemme vielä olivat taloudellisesti hyvin heikolla pohjalla, täytyi niiden turvautua rahojen lainaamiseen puoluetovereilta. Tällaisia "toverilainoja" kertyi jokaiseen liikkeeseen useita tuhansia dollareita. Ensin alussa saatiin rahaa vain kaikista hartaimmilta puoluetovereilta, jotka katsoivat velvollisuudekseen kannattaa liikettä lainoilla, vaikka pintapuolisesti katsoen tällainen laina jonkun mielestä olikin epävarma. Mutta kun lainat maksettiin säännöllisesti määräaikana takaisin, ja liikkeitten liikeasema muutenkin varmentui, alkoivat työläiset yleensä pitää tapanaan tuoda säästöjensä puoluelehtiliikkeisiin säilytettäväksi, pyytämättäkin. Näin tehdessään he aivan oikein myönsivät, että laajan työväenjärjestön kontrolloeraama liike ei voi koskaan mennä kumoon, jonka vuoksi rahat siinä ovat varmemmin tallella kuin jossakin porvarillisessa pankissa, joita vähän väliä on mennyt nurin vieden mennessään kymmeniä tuhansia dollareita työläisten säästöjä.

Tällaisia "toverilainoja" alkoi liikkeisiimme kertyä huomattavia summia. Etenkin Raivaajan liikkeelle tuli näitä rahoja niin paljon, että aika ajoittain täytyi kieltäytyä niistä vastaanottamasta, kun liike ei tarvinnut niitä omiin liiketarpeisiinsa eikä voinut niitä edullisesti mihinkään sijoittaa. Tämä asiantila teki oman pankin tarpeen yhä välttämättömämmäksi. Ja niin se sitten syntyi eräänä kauniina päivänä, syntyi synnytystuskitta ja suuritta pauhaamisitta, syntyi

luonnollisena kehitysvaiheena järjestöimme vakava-
varaisimman liikkeen, Raivaajan, helmasta.

Raivaajan taloudenhoitaja teki asiasta esityksen viime Itäpiirin piirikokoukselle ja Raivaajan yhtiökokoukselle. Edellinen antoi asialle siveellisen kannatuksensa, jälkimäinen velvoitti johtokunnan ryhtymään kaikkiin käytännöllisiin toimenpiteisiin asian johdosta. Siinä ei tarvittukaan suuria erikoistoimenpiteitä. Raivaajan talossa on monta sopukkaa ja yhteen niistä hyvin mahtui pankin kassakaappi ja Raivaajan henkilökunta otti väliaikaisesti hoitaakseen asioita, kunnes liike paisuu niin suureksi, että se tarvitsee omat ohviisinsa ja henkilökuntansa.

Vähällä alotettiin liike ja ensimmäisenä parina kuu-
kautena ei ollut paljoa tehtävääkään. Mutta kun asia tuli enemmän tunnetuksi, alkoi liikekin vilkastua ja nykyään se on varsin lupaavassa käynnissä. Rahaa on sinne sijoitettu toistakymmentä tuhatta dollaria ja lainoja annettu ulos sama määrä. Huomattavimmat lainaerät, jotka samalla osoittavat, millä tavalla tällainen laitos voi palvella yleensä työväen liikkeen tarvetta, ovat seuraavat: Suomalaiselle järjestölle on lainattu 1000 dollaria, Työmiehen kustannusyhtiölle 2000, Fitchburgin osastolle 3000, Gardnerin osastolle 1500, jota paitsi iso määrä isompia ja pienempiä laina-anomuksia vielä odottaa ratkaisua. Sitä mukaan kun liike laajenee, voidaan tätä lainatarvetta kehittää kaikkien osastojemme tueksi ja vähitellen siirtää työväen omaan pankkiin kaikkien meidän osastalojemme ja liikkeittemme laina- y. m. rahalliset hommat.

Nykyään maksetaan pankissa korkoa sisäänpanoille 4 prosenttia ja lainoja annettaessa määrätään korko riippuen maksuehdoista. Voinee vielä lisätä, että tämä pankki on Massachusettsin valtion virallisen tarkastuksen ja valvonnan alainen ja kaikki liikkeen asiat toimitetaan sillä varmuudella, joka poistaa kaikki epäilykset liikkeen pystyissäpysymisestä.

Kehittäkää tämä laitos Amerikan suomalaisten työläisten vankaksi taloudelliseksi tukipylvääksi. Se on helppo tehtävä, kun kerran alkuun on päästy. Kaikki kirjeenvaihto pankin kanssa tapahtuu osotteella: Työväen Luottoyhdistys (Workers' Credit Union) Box 468, Fitchburg, Mass. Pankki on oikeutettu tekemään liikettä kaikkialla.

Jotta kaikki asiaa harrastavat voisivat paremmin tutustua tähän laitokseen, painatamme tähän pankin säännöt, joista käy selville kaikki seikat, jotka eivät ole lähemmin tulleet kosketetuksi edellä olevassa kirjoituksessa.

TYÖLÄISTEN LUOTTOYHDISTYKSEN SÄÄNNÖT

1:n pykälä — Nimi ja tarkoitus.

Tämä yhdistys tunnetaan nimellä Työläisten Luottoyhdistys (Workers' Credit Union). Yhdistyksen tarkoitus on edistää hyvinvointia jäsentensä keskuudessa antamalla heille tilaisuuden säästää rahaa pienissä erissä ja lainaamalla heille kohtuullista korkoa vastaan sellaisissa tarkoituksissa, jotka näyttäytyvät lainaajille hyödyllisiksi. Yhdistys on luonteeltaan ko-operatiivinen.

Yhdistyksen konttori sijaitsee Fitchburgissa, Mass.

2:n pykälä — Jäsenyys ja toiminta-ala.

Jäseneksi pyrkivän tulee antaa kirjellinen hakemus yhdistyksen rahastonhoitajalle, joka esittää sen johtokunnan ensimmäisessä sääntömääräisessä kokouksessa. Jos kaksi johtokunnan jäsentä äänestää vastaan, niin hakemus tulee hyljättäväksi.

Jäseniksi otetaan ainoastaan rehellisiä, ja hyvämaineisia henkilöitä.

Yhdistyksen kassasta ei saa rahaa lainaksi sellainen jäsen, joka ei ole täysin maksanut jäsenmaksujaan, tai jos hän ei ole maksanut ennen saamaansa lainaa, jos hänellä on jälkimaksuja juuri voimassa olevasta lainasta tai maksueristä, tai jos hänen takaaajansa ovat joskus joutuneet sovittamaan hänen sitoumuksensa.

Johtokunnan hyväksymä jäsen ei ole täysivaltainen ennenkuin hän on maksanut sisällepääsymaksun, tilannut vähintään yhden osakkeen ja maksanut siltä vaadittavan ensimmäisen kuukausimaksun.

Kukaan jäsen ei ole oikeutettu tilaamaan tai omistamaan enemmän osaketta, eikä sijoittamaan yhdistyksen kassaan enemmän rahaa kuin mitä yhdistyksen jäsenet vuotuisissa kokouksissaan ovat kulloinkin hyväksyneet. Jäsen ei myöskään voi saada eroa, jos hänellä on laina maksamatta tai jos hän on jonkun yhdistyksen kassasta otetun lainasumman takaaajana.

Tämän yhdistyksen jäseniksi pääsevät työväenyhdistyksiin ja työväenosuuskuntiin kuuluvat henkilöt, mutta johtokunnalla on oikeus ottaa yhdistyksen jäseniksi muitakin kuin mainittujen yhdistysten ja osuuskuntain jäseniä.

Kaikki osakkaidenomistajain ja yhdistyksen välilinen toiminta on suljettua.

Johtokunta voi erottaa yhdistyksestä sellaisen jäsenen, joka ei ole täyttänyt yhdistykselle antamia sitoumuksia, tai on rangaistu jostakin rikoksesta, tai joka laiminlyö tai kieltäytyy seuraamasta tämän yhdistyksen sääntöjä ja sivulakeja, tai jonka yksityinen elämä on pahennusta herättävä, joka pitää tapanaan jättää velkansa

maksamatta, joka tulee maksukyvyttömäksi tai tekee vararikon, tai joka on pettänyt yhdistystä lainaamansa rahan käyttämisessä. Ketään jäsentä ei kuitenkaan saa erottaa ennenkun hänelle on kirjallisesti ilmoitettu häntä vastaan tehdystä syytöksestä ja annettu tilaisuus ja kohtuullinen aika tulla puolustamaan itseään.

3:s pykälä — Pääoma.

Pääoman suuruus on rajoittamaton ja muodostuu osakkeista, joiden nimellisarvo on \$5.00 kappale. Osakkeet ovat maksettavat joko heti tilatessa tai vähintään \$1.00 kuukaudessa, ollen kummin-kin oikeus milloin tahansa suorittaa niin monta vähittäis-maksuerää kuin kukin osakkeiden tilaaja haluaa.

“Turva” osuiskaupan liikeluoneusto, Norwood, Mass.

Jäsen ei ole vastuunalainen tilaamisestaan tai maksetuiksi merkityistä osakkeista suuremmasta summasta kuin mitä hän on niistä todellisuudessa jo maksanut.

Osakkeista maksettu raha tai vähittäismaksusummat voidaan ottaa ulos minä osakkeiden maksupäivänä tahansa. Johtokunnalla on kuitenkin oikeus vaatia 30 päivän ylössanomisen jäseniltä, jotka tahtovat nostaa joko koko tai osan osakkeista maksamastaan summasta.

Jäsen, joka laiminlyö määrättyä päivää maksuosansa, ellei johtokunta ole häntä siltä vapauttanut, maksakoon sakkoa 1 sentin kuukausittain kustakin maksamatta jääneestä dollarista tai sen osasta. Jos jäsen ilman lupaa jättää sakkonsa tai muut maksunsa maksamatta kahden kuukauden ajaksi, menettää hän jäsenoikeutensa ja raha, mikä mahdollisesti jää hänen hyväkseen sitte kun ensin yhdistykselle tulevat sakot ja muut maksut ovat vedetty pois, on maksettava tällaiselle velvoittisuutensa laiminlyöneille henkilöille.

Osakkeita voidaan siirtää jäseneltä toiselle alnoastaan kirjallisesti ja on niistä maksettava siirtopalkkiota 25 senttiä kustakin siirrosta rahastonhoitajan hyväksymällä tavalla.

4:s pykälä — Talletukset.

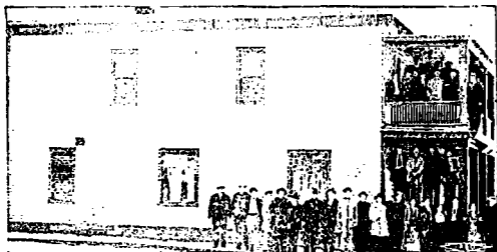
Jotta pääoma olisi verrattain pysyväinen ja poisottoja tapahtuisi mahdollisimman harvoin, voi jäsen sijoittaa rahoja ei vähemmiksi kuin \$1.00 erissä kerrallaan. Säästöjä voidaan ottaa ulos kaikkina yhdistyksen liikkeentekopäivinä, ollen johtokunnalla kuitenkin oikeus milloin tahansa vaatia tallettajalta 30—90 p:n ylös-sanomis-aikaa koko säästösumman tai sen osan ulosottamiseksi.

Säästöille lasketaan korkoa kunkin kuukauden ensimmäisestä päivästä alkaen. Korko liitetään pääomaan puolivuositain Tammi-kuun ja Heinäkuun ensimmäisenä päivänä. Kunkin edellämääräytynä päivänä on tallettajille maksettava korkoa rahoista, jotka ovat olleet sijoitettuna hänen nimelleen yhden tai useamman kuukauden ajan.

Säästöille maksettavan koron suuruuden määrää johtokunta.

5:s pykälä — Vastakirja.

Osakkeista maksettu raha tai vähittäismaksut sekä säästöt ovat merkittävät vastakirjaan, jossa on erityiset sarakkeet osakemak-

Nashwauk'in, Minn., osuusruokala

sulle ja säästöille sekä osakkeista maksetun rahan tai säästöjen ulosottamiselle, jotka kaikki ovat merkittävät tähän kirjaan. Kusakin vastakirjan viennissä täytyy olla rahastonhoitajan tai sen henkilön nimikirjaimet, joka on ottanut vastaan tai maksanut ulos siinä mainitut summat.

Keltään jäseneltä ei oteta eikä myöskään kenellekään anneta rahaa ellei hänellä ole mukana vastakirja, johon voidaan merkitä tarpeelliset viennit, paitsi lainan ottamisessa ja sen maksamisessa.

Jos vastakirja katoaa tai varastetaan, niin on asianomaisen ilmoitettava siitä heti rahastonhoitajalle. Vastakirjan kadottanut jäsen voi saada uuden toteamalla omistusoikeutensa ja maksamalla kuluja 50 senttiä.

Kun vastakirja esitetään ja siihen merkitty maksuerä suoritetaan, niin vapautuu yhdistys kaikissa tapauksissa sellaisen summan uudestaan suorittamisesta.

6:s pykälä — Lainat

Yhdistyksen pääoma, talletukset ja vararahasto lainataan jäsenille luottokomitean hyväksymisen mukaan tai voidaan ne myöskin sijoittaa yhdistyksen nimelle siinä valtiossa oleviin säästöpankeihin, joissa yhdistys toimii.

Lainan ottanut jäsen voi maksaa joko koko lainan tai osan siltä minä liikkeen auktiolopäivänä tahansa.

Kukin lainaa haluava jäsen on velvoitettu kirjottamaan kirjellisen hakemuksen, jossa on hänen omakätinen nimikirjoituksensa, aika, hakijan nimi, lainasumma, ja tarkotus, jota varten lainaa tahdotaan. Lisäksi on siihen saatava vähintään kolmen luottokomitean jäsenen hyväksyminen.

Kaikki laina-anomukset ovat säilytettävät.

7:s pykälä — Johtokunta.

Johtokunnan muodostaa 5 jäsentä, jotka valitaan vuosikokouksessa. Heidän tehtävinänsä on yhdistyksen yleisten asiain, rahojen ja kirjojen hoito, ja on heidän kokoonnuttava niin usein kuin nähdään tarpeelliseksi. Heidän erityisinä tehtävinänsä on:

- Päittää ja hyväksyy jäsenhakemukset.
- Päittää jäsenten erottamisesta.
- Määrätä kunkin jäsenen kanssa tekemisissä olevan virkailijan takauksursumman suuruus.
- Määrätä talletuksista annettavan koron suuruus.
- Täyttää vajaukset yhdistyksen johtokunnassa tai luottokomiteassa siksi kunnes ne laillisesti valitaan ja hyväksytään.

f) Esittää jäsenistön kokouksissa ehdotuksia sisäänkirjoitusmaksun suuruudesta, suurimmasta osakemäärästä minkä henkilö voi omistaa, sekä suurimmasta lainamäärästä, joka voidaan luovuttaa yhdelle henkilölle, voitto-osingoiden jaosta, lisäyksistä sivusääntöihin ja kaikkia muita asioita, joista heidän käsityksensä mukaan jäsenistön tulee päättää.

Ensimmäistä vuosikokousta lukuunottamatta, ei yksikään jäsen ole kelvollinen johtokuntaan tai minkään komitean jäseneksi, ellei hän illoin johtokunta valitko tai nimittäkö yhtäkkään virkailijaa ellei hän vähintään ole kuusi kuukautta ollut yhdistyksen jäsenenä.

Ensimmäisessä vuosikokouksessa johtokunnan jäsenistö jaetaan kahteen osaan, joista 2 jäsentä valitaan yhdeksi vuodeksi ja 3 jäsentä kahdeksi vuodeksi. Seuraavissa vuosikokouksissa valitaan johtokunnan jäsenet kahdeksi vuodeksi.

Johtokunta on päätösvaltainen 3 jäsenen läsnäollessa.

Johtokunnan on määrättävä pankki tai pankit, joissa yhdistyksen rahavarat talletetaan, ja on heidän kalkan tavoin toimitettava yhdistyksen etua silmällä pitäen, noudattaen yleisten kokousten päätöksiä sekä seuran vahvistamia sivusääntöjä.

Yhdistys älköön lainatko rahoja, paitsi johtokunnan hyväksymissä erikoistapauksissa, jotka nojautuvat yhdistyksen jäsenistön joko vuosi- tai ylimääräisessä kokouksessa tekemään päätökseen, jossa johtokunta valtuutetaan rahoja lainaamaan, ja joka päätös sen lisäksi on saanut pankkikomisssioneerin hyväksymisen.

8:s pykälä — Lainauskomitea.

Lainauskomitean muodostaa 5 jäsentä.

Lainauskomitean jäsenten toiminta-aika on kaksi vuotta mutta ensimmäisessä vuosikokouksessa 2 jäsentä valitaan yhdeksi vuodeksi ja kolme jäsentä 2 vuodeksi. Kaikissa seuraavissa vuosikokouksissa lainauskomitean jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi.

Lainauskomitea on päätösvaltainen 3 jäsenen läsnäollessa.

Lainauskomitea kokoontuu tarpeen vaatiessa komitean puheenjohtajan, kirjurin tai kahden komitean jäsenen kutsumuksesta.

Lainauskomitea on edesvastuussa yhdistyksen lainojen takaisinmaksusta. Siltä syystä sen jäsenten on huolellisesti tutkittava lainanottajien yksityisiä tapoja, varallisuutta ja takauksia saadakseen selville, missä määrin lainanottajat kykenevät täyttämään heille tulevia velvollisuuksia, sekä lainatarpeeseen nähden, päättääkseen tuleeko lainansaanti hyödyttämään lainaajaa.

Lainauskomitea päättää lainoista vaadittavista takauksista, ajasta, jonka sisällä laina on takaisin maksettava sekä lainasta maksettavan koron suuruudesta.

9:s pykälä — Tarkastuskomitea.

Tarkastuskomiteaan kuuluu kolme jäsentä, jotka valitaan vuosikokouksessa ja jotka edustavat jäsenistöä kokousten välillä. —

Tarkastuskomitean jäsenten on tarkoin seurattava yhdistyksen toimintaa ja usein tarkastettava yhdistyksen kirjoja, tilejä, rahastoja, lainoja, sijoituksia ja toimenpiteitä.

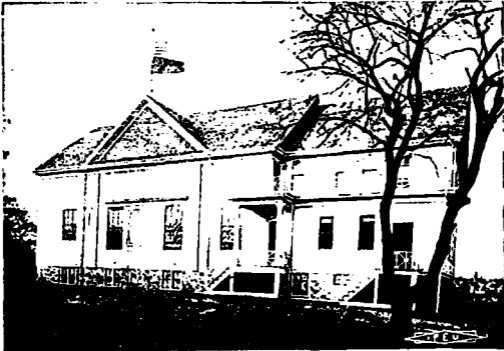
Sinä tapauksessa, että johtokunta ei panisi täytäntöön tarkastuskomitean ehdotuksia, koskeva liikkeen asemaa tai menettelytapoja, joita komitea pitää epävarmolina tai sääntövastaisina, on tarkastuskomitea oikeutettu kutsumaan jäsenistön ylimääräiseen kokoukseen, jossa päätettäkään sellaisista toimenpiteistä, joita asiantaajat aiheuttavat.

10:s pykälä — Virkallijat.

Yhdistyksen presidentin velvollisuus on johtaa puhetta yleisissä sekä johtokunnan kokouksissa, allekirjoittaa kaikki pankkiosotukset, maksuosotukset ja yhdistyksen asettamat vekselit, sekä toimittaa kaikki virkaansa kuuluvat tavalliset tehtävät.

Presidentin ollessa estettynä toimittamasta virkaansa, on varapresidentti velvollinen hoitamaan hänen tehtäviään.

Yhdistyksen kirjuriin velvollisuus on pitää pöytäkirjaa huolellisesti kaikissa yhdistyksen yleisissä sekä johtokunnan kokouksissa. Hän on velvollinen kaikista kokouksista ilmoittamaan jäsenistölle

Norwoodin s. s. osaston tulo

tavalla, joka ohjesäännöissä lähemmin määritellään sekä suoritettava kaikki muut hänen virkaansa kuuluvat tehtävät.

Rahastonhoitaja on yhdistyksen toimeenpaneva johtaja ollen johtokunnan määräyksen alaisena. Hänen on allekirjoitettava kaikki pankkiosotukset, maksuosotukset ja yhdistyksen asettamat vekselit. Hänen on huolehdittava yhdistyksen rahoista, takauksista, kirjanpitokirjoista ja kaikista muista yhdistyksen arvopapereista. Hänen on toimittava tarkastuskomitean kirjuriina ja ilmoitettava kaikista komitean kokouksista, joissa hänen on myöskin toimittava pöytäkirjurina.

Johtokunnan ja tarkastuskomitean jäsenillä olkoon oikeus milloin he niin haluavat, tarkastaa rahastonhoitajan kirjat ja kirjanpito.

Seltsemän päivän kuluessa jokaisen kuukauden päättymisestä on rahastonhoitajan laadittava tasotustili yhtiön tileistä, joka vähintään yhden tarkastuskomitean jäsenen allekirjoittamana on ase-

tettava näkyville yhdistyksen toimistohuoneessa, jossa se on pidettävä näkössä siksi kunnes se vaihdetaan seuraavan kuukauden taloustilotteeseen.

Rahastonhoitaja älköön asettuko takaukseen mistään yhdistyksen antamasta lainasta tai etuannista. Hänen on annettava takaus velvollisuuksiltaan huolellisesta täyttämisestä, summasta, jonka johtokunta määrää. Takaukseksi on asetettava valtiossa toimivan vakuutuslaitoksen takauskirja, jonka vakuutusmaksun yhdistys suorittaa.

Varapresidentin, kirjurin tai rahastonhoitajan ollessa estetty täyttämistä tehtäviään, on johtokunta oikeutettu nimittämään väliaikaisen toimihenkilön heidän tilalleen.

Johtokunnan, lainaus- ja tarkastuskomitean jäsenet eivät ole oikeutetut saamaan palkkiota mainittujen toimikuntien jäseninä, paitsi silloin, kun he menettävät suoranaista työaikansa. Johtokunta päättää älköön silloin korvauksen suuruudesta. Älköön myöskään kukaan lainaus- tai tarkastuskomitean jäsenistä asettuko takaukseen yhdistyksen myöntämästä lainasta. Johtokunnan nimittämille virkailijoille myönnettäköön sellainen palkkio, jonka johtokunta katsoo kohtuulliseksi.

Juho Koskela
Viulu-laulutaitelija, kääriin johtaja, New York.

Liita pykälä — Kokoukset.

Yhdistyksen vuotuiset kokoukset pidetään Fitchburgissa, Mass. Helmikuulla johtokunnan määräämillä ajalla.

Ilmotus yhdistyksen kokouksista sekä vuotuisista että ylimääräisistä, on kirjurin annettava asettamalla viimeistään seitsemän päivää ennen kokousta kokoonkutsu näkyväille paikalle yhdistyksen toimintapaikassa, sekä julkaisemalla kokoukseen kolme päivää peräkkäin jossakin yhdistyksen toimintakaupungissa ilmestyvässä sanomalehdessä, tai lähettämällä painetun tai kirjoitetun kutsun postissa jokaiselle yhdistyksen jäsenelle.

Yhdistyksen vuotuiset tai ylimääräiset kokoukset ovat laillisia jos vähintään 20 jäsentä on saapuvilla. Jos laillista jäsenmäärää ei saavu kokoukseen, on uusi kokous kutsuttava 7 päivän kuluttua. Näin kutsutun toisen kokouksen päätökset ovat sitovia huolimatta siitä, miten paljon jäseniä on kokoukseen saapunut.

Yhdistyksen jäsenet kokouksissaan määräävät: 1) Korkeamman

osakemäärän, jonka yksityinen jäsen saa omistaa, 2) Suurimman talletussumman, minkä yksityinen jäsen voi sijoittaa, 3) Suurimman lainamäärän, minkä yksityiselle jäsenelle voidaan myöntää, 4) Sääntökirjoitusmaksun suuruuden. Heidän on myöskin päätettävä, miten suuri voitto-osa, asetuksissa edellytetyllä tavalla, on siirrettävä vararahastoon. Johtokunnan esityksen mukaan määrättöön kokous myöskin voitto-osuuden jaosta.

Osakkeenomistajalla on oikeus äänestää valtakirjalla. Yhdistykset ja seurat, jotka ovat liittyneet jäseniksi yhdistykseen, olkoot edustettuina henkilön kautta, jonka aslanomaisen seuran tai yhdistyksen johtokunta on valtuuttanut.

Vaali toimitetaan suljetuilla lipulla vaadittaessa.

12:ta pykälä — Takausrahasto.

Lain määräämä takausrahasto on perustettu, tarkoituksella varmentaa yhdistyksen asemaa.

Takausrahasto ja siitä tehdyt sijoitukset kuuluvat yhdistykselle, eikä yhdelläkään osakkeenomistajalla ole vähintäkään oikeutta mainittuun rahastoon, paitsi silinä tapauksessa että yhdistyksen toiminta lakkautetaan lain määräämässä järjestyksessä.

13:ta pykälä — Lisäyksiä ohjesääntöihin.

Yhdistyksen ohjesääntöjä voidaan lisätä, korjata tai muuttaa yhdistyksen vuotuisissa tai ylimääräisissä kokouksissa, jos kolmen neljän osaa läsnäolevista jäsenistä äänestää muutosehdotuksen puolesta ja kokousilmoitusta tehdessä erityisesti on mainittu, että sääntöjen muutos on kysymyksessä.

Muutosehdotuksia ohjesääntöihin älköön esitettävä yleiselle kokoukselle ennenkuin esitys on ollut käsiteltävänä johtokunnan kokouksessa. Johtokunta esittää ehdotuksen yleiselle kokoukselle, samalla mainiten kannattaako se tai vastustaa sanottua esitystä.

Karl Kautsky

Perjantaina, lokakuun 19 päivänä 1914 täytti Karl Kautsky 60 vuotta. Keskellä riehuvaa sotaakaan maailman sosialistinen liike ei voi jättää tätä päivää huomioonottamatta, sillä samalla kun se juhlii yhden innokkaimman soturinsa muistoa, se juhlii sitä työtä, jota hän on ollut mukana suorittamassa ja jota nykyinen sota voi joko hidastuttaa tahi edistää, mutta ei voi hävittää eikä tehdä olemattomaksi. Juuri nykyhetken kauhujen keskellä kannattaa muistella liikkeemme suorituksia ja sillä todistaa, että sosialismin korkeat ihanteet pysyvät elävinä keskellä kuolemaa, joka parasta aikaa kulkee maapallon yli.

Jokainen sosialisti tuntee Kautskyn ja Kautskyn elämäntyön, sillä tämä työ on ollut työtä jokaisen sosialistin tietoisuuden kohottamiseksi. Onhan jokainen meistä lakkaamatta ammentanut tietoisuutta, ope- tusta ja innostusta Kautskyn kirjoista ja kirjoituk- sista.

Mutta voidaksemme ymmärtää Kautskyn elämän- työn merkityksen sen koko laajuudessa, tulee meidän ajatuksissamme siirtyä takaisin siihen aikakauteen, jolloin hänen työnsä alkoi. Marx ja Engels olivat pääasiassa suorittaneet perinpohjaisen vallankumouk- sen yhteiskunta-taloustieteen alalla; marxilainen talo- ustiede oli Lassallen harjoittaman agitatsionin ja Kan- sainvälisen Työväenliiton perustamisen kautta alka- nut vaikuttaa työläisten valtiolliseen toimintaan. Mut- ta tästä oli vielä pitkä matka siihen, että marxilaisuus olisi päässyt työväenliikkeen vallitsevaksi teoriaksi. Länsieuroppassa oli työväenliike periaatteellisesti epä-

Karl Kautsky

selvän proudhonilaisuuden vallassa ja Saksassakin oli vain harvoja tovereita, jotka täydellisesti käsittivät marxilaisuuden perusajatuksia.

Vasta vähitellen muodostuivat olosuhteet Saksassa otollisemmiksi. Taistelu lassallelaisten ja eisenachilaisten sosialistiryhmien välillä teki yhä tarpeellisemmaksi teoreettisen kasvatuksen ja periaatteitten ymmärtämisen ja tämä tarve kävi yhä suuremmaksi sen jälkeen kun bismarckilainen itsevaltius suuresti rajoitti käytännöllisen valtiollisen ja taloudellisen toiminnan mahdollisuuksia. Sosialistilaki, joka kielsi kaiken julkisen sosialistisen toiminnan, teki välttämättömäksi itseensä sulkeutumisen ja tämä johti itseopetuksen ja tutkimisen harrastamiseen. Vuonna 1877 alotti Friedrich Engels "Vorwärts"-lehdessä kirjoitussarjan, jossa hän arvosteli Eugen Dühringin teorioita. Tämän kirjoitussarjan vaikutus oli kerrassaan huomattava. Siinä ensi kerran joutuivat marxilaiset periaatteet käsittelyn alaisiksi helppotajuudessa muodossa ja kun kirjoituksilla sitä paitsi oli poleminen luonne, niin ne erikoisesti vetivät toverien huomion puoleensa ja usealle selvittivät niitä erehdyksiä, joiden vallassa siihen asti oli eletty. Karl Kautsky oli yksi niiden monien nuorien sosialistien joukossa, joihin nämä kirjoitukset tekivät syvän vaikutuksen.

Kautsky oli syntynyt lokakuun 19 päivänä 1854 Pragissa, Itävallassa. Hänen isänsä oli tšekkiläinen taidemaalari ja äitinsä saksalainen näyttelijätär sekä runoilijatar. Hän sai kasvatuksensa tšekin kielellä ja pysyi siirryttyään saksalaiseen kouluun Wienissä kiihkeänä tšekkiläismielisenä. Mutta vuoden 1871 tapahtumat, Kommuunin sankaritaistelut, kiinnittivät hänen huomionsa yhteiskunnalliseen taisteluun. Hän alkoi tutkia ranskalaisten sosialistien teoksia ja alkoi kirjoitella sosialistisiin sanomalehtiin. Samaan aikaan hän julkaisi ensimmäisen teoksensa, jossa selitti liikakansoituksen vaikutusta yhteiskunnalliseen elämään. Tämä teos on merkillinen siitä, että Kautsky siinä, ku-

ten kaikissa muissakin teoksissa, on etevällä tavalla yhdistänyt luonnontieteen antamia kokemuksia yhteiskuntatieteeseen, mutta itse periaatteelliseen puoleensa nähden tämä kirja suuremmassa määrässä on Darwinin ja Malthus'en teoriain tulkki kuin Marxin. Eräissä myöhemmässä teoksessaan (ilmestynyt suomenkielisenä nimellä "Elämä ja kehitys luonnossa ja taloudessa") Kautsky korjaakin tässä esikoisteoksessaan tekemänsä erehdykset.

Varsinaisen toiminta-alan löysi Kautsky itselleen kuitenkin vasta silloin, kun hän vuonna 1883 toteutti aikomuksensa perustaa tieteellisen marxilaisen sosialismin aikakauskirjan. Hän perusti tunnetun lehden "Die Neue Zeit", joka ensin ilmestyi kuukausilehtenä, mutta vuodesta 1890 alkaen kerran viikossa. Väsymättömällä työllä on Kautsky kehittänyt tämän lehden välineeksi, jossa kaikki sosialistista teoriaa ja menettelytapaa koskevat kysymykset joutuvat selitettäväksi asiallisen arvostelun kautta. Aikojen kuluessa se on muodostunut kaikkien maitten sosialistien huomatuimmaksi keskustelukentäksi ja siinä olevat kirjoitukset sosialistisen liikkeen parhaiksi valistusvälineiksi.

Aikakauslehden ensimmäisinä vuosina kiintyi huomio etupäässä marxilaisten perusoppien tutkimiseen ja menettelytapaväittelyihin, joissa tosisosialistinen käsityskanta raivasi tietä kaikkien maitten sosialistien periaatteellisessa sekavuudessa. Tämä työ ei ollutkaan turha. Loistavassa artikkelisarjassa esitti Kautsky sosialistisen maailmankatsantokannan perusajatuksia ja sosialistilakien lakkauttamisen jälkeen saattoi Kautsky tyydytyksekseen merkitä, että hänen edustamansa ohjelma tuli "Erfurtin ohjelman" muodossa hyväksytyksi, ensin Saksan ja sen kautta muittenkin maitten sosialistiliikkeen pohjaksi.

Saksan sosialistipuolueen menettelytapoihin vaikuttivat Kautskyn kirjoitukset huomattavassa määrässä. Yhdessä Bebelin ja Engelsin kanssa hän keskellä päi-

väntäpahtumien kirjavuutta aina löysi oikean tien, joka säilytti sosialistiliikkeen vallankumouksellisena köyhälistöliikkeenä. Mutta etenkin Engelsin kuoleman jälkeen, joka tapahtui vuonna 1895, jäi Kautsky varsinaiseksi sosialistisen periaateselvyyden valvojaksi. Kun tämän vuosikymmenen lopussa alkoivat tunnetut taistelut Saksan revisionistien ja marxilaisten välillä, Kautsky erinomaisella terävyydellä ja innolla antautui lehtensä kautta taistelemaan niitä opportunistisia ja luokkatiedottomia käsityksiä vastaan, jotka siinä aikana alkoivat esiintyä Saksan työläisten keskuudessa. Hän kumosi materialistista historiankäsitystä vastaan esitetyt vastaväitteet, osoitti kompromissipoliittikan vaarallisuuden ja hän on viime päivinä saanut kouraantuntuvasti huomata, että historiallinen kehitys on osoittanut hänen olleen enemmän kuin oikeassa. Ei ole mikään salaisuus se, että Saksan sosialistien menettelyyn nykyisessä sodassa suuresti vaikuttivat juuri ne revisionistiset ainekset, joita vastaan Kautsky koko elämänsä ajan on taistellut, eikä ole mikään salaisuus sekään, että hän itse mitä suurimmalla katkeruudella on ollut näkemässä Saksan sosialismin hetkellistä herpautumista kansalliskiihkon vaikutuksesta.

Mutta hänen työnsä "Die Neue Zeit"-lehdessä on vain osa hänen elämäntyöstään. Hänen lukemattomien artikkeliansa rinnalla on meillä perintönä häneltä monet kirjansa, jotka yhtä suuressa määrässä kuin hänen sanomalehtityönsä ovat vaikuttaneet periaatteittemme selvittämiseen. Mainioita materialistisen historiankäsityksen oppikirjoja ovat hänen teoksensa "Thomas More", "Ranskan luokkavastakohdat" ja "Kristinuskon alkuperä". Kirjassaan "Marxin taloudelliset opit" hän on luonut helppotajuisen, mutta silti täydellisen Marxin oppien esityksen ja hänen kirjansa "Erfurtin ohjelma" on paras sosialististen periaatteitten selostus, mikä koskaan on kirjoitettu. Useitten pienempien kirjojen rinnalla, joissa hän käsittelee kaikkia sosialismin periaatteellisia kysymyksiä, on

erikoisesti huomattava teoksensa "Tie valtaan", jossa hän esiintyy suoranaisesti profeettamaisella tarkkänäköisyydellä, ja useat muut, kuten "Sosialidemokratia ja maatalous" ja "Sosialismin siveysoppi".

Väsymättömästi ja syvällä antautumuksella on toveri Kautsky suorittanut työnsä pysyen todellisena sosialististen periaatteitten ylimmäisenä vartijana. Itse puolestansa hän on erittäin vaatimaton. Pysyen syrjässä julkisen elämän meteleistä, hän on viettänyt oppineen miehen hiljaista elämää, mutta kuitenkin ei ole toista miestä, joka voisi sanoa enemmän vaikuttaneensa yleiseen elämään kuin juuri hän, joka tuskin koskaan esiintyi julkisena puhujana ja tuskin koskaan elämässään heitti vaalilippunsa uurnaun, — Itävallan alamaisena hänellä nim. ei ollut Saksassa äänioikeutta. Mutta hän on vaikuttanut tuhansien toverien puheisiin ja hän on vaikuttanut satojen tuhansien toverien antamiin äänilippuihin. Sillä teoreettisen valituksen voima on suuri, kun se saa joukot mukaan. Ja Karl Kautsky on juuri ennenkaikkea suurten kansanjoukkojen samalla kertaa sekä tulkki että opettaja. Hän ammentaa teoriansa työläisjoukkojen elämästä ja liikkeistä ja hän panee sanoiksi sen, minkä jokainen luokkatietoinen työläinen tuntee veressään. Olematta sankaripalvelijain puolue kansainvälinen työväenliike kiitollisuudella tunnustaa toveri Kautskyn elämäntyön merkityksen ja se odottaa häneltä vielä paljon, etenkin nykyisenä kriittisenä aikana, jolloin alkaa toteutua se, mikä niin kauan on ennustettu, jolloin pohja vanhan järjestyksen horjuu ja romahtavan yhteiskunnan tilalle luodaan uusi elämänjärjestys.

Mukaihen "Vorwärts"istä."

Kotieläimät

M. A. RONDENAY

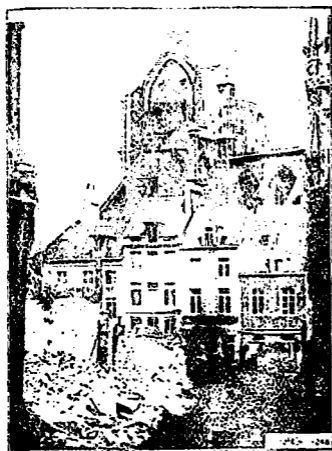
Työ

8-tuntin työpäivä

Leipo

Romahduksen kynnyksellä

Louvaine'n hävityksen jälkiä

muuhun kuin kauheaan maailmanpaloon.

Ja kuitenkin, kun maailmansota todellakin syttyi, kun se kauhea, mikä oli niin tarkoin ennustettu, tapahtui ja tapahtui kauheampana, hävittävämpänä kuin kukaan olisi voinut aavistaa, niin tuli se odottamatta kaikille.

Se tuli odottamatta meille sosialisteillekin. Niin monessa kongressissamme olimme keskustelleet tästä

Kaikki puhuivat tulevasta maailmansodasta. Kaudokirjailijat kirjoittivat tärisyttäviä kuvauksia kuvittelemistaan maailmansodan kauhuista, sotatieteen tutkijat laativat kokonaisia teoksia mahdollisista menettelytavoista tällaisen sodan puhjetessa, sosialistit ennustivat, että kapitalististen riistäjävaltioiden edustama imperialistinen politiikka ja sen synnyttämä kilpavarustus ei voi johtaa

kysymyksestä, tehneet monta hurskasta päätöstä sen johdosta, voimakkaasti painostaneet antimilitaristista kantaamme, kerran pari todellakin estimme maailmanpalon kytevän liekin leimahtamasta ilmituleksi, mutta kun hirmumyrsky tuli, niin kohtasi se meidät aivan valmistumattomina ja vailla yhtenäistä menettelytapaa. Ennen kaikkea osottautui, että ennen tekemämme päätökset siitä, että meidän ei sovi vastustaa puolustusotaa — joskin ehdottomasti asetumme hyökkäyssotaa vastaan — käytännössä eivät edustaneet oikeastaan

Belgialaisten räjäyttämä silta Meuse-joen varrella.

mitään määrättyä menettelytapaa, sillä näyttää olevan helpoin asia maailmassa selittää kaikki sodat puolustussodiksi ja siten viedä sosialistienkin joukot harhaan. Toinen seikka, jota me nähtävästi emme ottaneet riittävässä määrässä lukuun määritellessämme kansainvälisiä suhteita, oli se, että "kansallistunto" ja "isänmaanrakkaus" ovat sittenkin paljon voimakkaimpia tekijöitä köyhälistönkin keskuudessa, kuin kukaan saattoi kuvitella. Yksityisten maitten kansallisedut

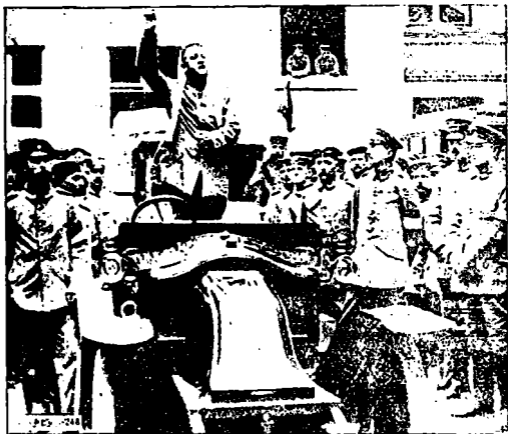
osottautuivat useitten sosialistienkin mielestä olleen paljon lähempiä kuin kansainvälinen luokkasolidarisuus, — ainakin paljon nopeammin käsitettävissä. Ja niinpä olemme kansainvälisen työväenliikkeen 50-vuotispäivänä joutuneet siihen asemaan, että melkein kaikissa Europan maissa sosialistipuolueet enemmän tai vähemmän välittömästi puolustavat hallitustensa sodankäyntiä ja kansainvälinen solidarisuus hetkeksi on saanut väistyä syrjään sotaraivottarien tieltä.

Maalla istujan on helppo viisastella niistä, jotka ovat myrskyisellä merellä, sanotaan sananlaskussa, ja se sopii hyvin tähänkin tilaisuuteen. Kaikki arvostelu, mikä lausutaan Europan tovereittemme menettelystä, lausuttuna niiden taholta, jotka itse onneksi ovat joutuneet osattomiksi tästä maailmanpalosta, muodostuu pakostakin yksipuoliseksi, koska emme voi tarkoin tuntea niitä syitä, joiden perusteella se tahi tämä sosialistipuolue on määritellyt kantaansa. Mutta varmasti tunnettujen seikkojen perusteella voi kuitenkin vetää joitakin johtopäätöksiä.

Enemmän hämminkiä epäilemättä tuotti saksalaisten sosialistien menettely. Tältä, maailman suurimmalta ja selväpiirteisimpänä pidetyltä sosialistijärjestöltä, odotti koko maailman köyhälistö paljon. Minkätähden se ensimmäisenä lankesi imperialistisen politiikan luomaan ansaan, jossa "pyssyt alkoivat itsestään paukkua" ilman että kukaan saattoi selvästi sanoa, mistä ensimmäinen laukaus oli lähtösin? Kuinka saattoivat Saksan sosialistit todesta ottaa hallituksensa vakuutuksia, että Saksan sotaretki oli vain puolustusota. Ja jos he uskoivatkin tuohon taruun, niin kuinka oli mahdollista se, että edustajainsa enemmistö kokonaan jätti harkitsematta sen seikan, että oli pa sodan alku mikä hyvänsä, Saksan militarismikoneiston johdonmukaisena seurauksena epäilemättä oli oleva kaikkien sota kaikkia vastaan, jossa alkuperäinen sodan tekosyy jäisi kokonaan sivuun. Olihan tästä kysymyksestä aikojen varrella kirjoitettu lukemattomia periaatteellisia

selostuksia, — niinkö vähän ne merkitsivät, että sota-raivon ensimmäiset tuulahdukset saattoivat pyhkäistä ne pois tieltä?

Tosin monien muittenkaan maitten sosialistit eivät pystyneet säilyttämään päätänsä kylmempänä kuin saksalaiset. Ranskan sosialistien "isänmaallinen" innostus pukeutui yhtä epä-sosialistisiin muotoihin kuin joittenkin saksalaisten ja tällä hetkellä on Ranskan sosialistipuolue kaikissa suhteissa hallituksensa sota-

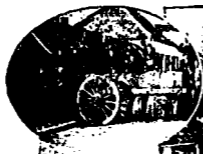
Armeijapappi "siunaa" sotaan lähtevää saksalaista.

politiikan kannalla. Ja vaikka Englannin jotkut työväen liikkeen miehet ensi alussa asettuivatkin vastustavalle kannalle sotaan nähden, niin hekään eivät voineet kauan säilyttää tätä kantaansa, vaan ovat ajelleet tunnetuulten voimakkaaseen virtaan.

Vaan kaikkesta tästä huolimatta ainakin näyttää siltä, että paljon olisi voinut olla toisella tavalla, jos maailman voimakkain työväenjärjestö heti sodan puhjetessa

olisi ottanut toisellaisen kannan. Vaikka ei voikaan otaksua, että Saksan sosialistit olisi voineet toimeenpanna suurlakkoa ja sen kautta aktiivisesti taistella sotaa vastaan, niin olisi passiivinenkin vastarinta merkinnyt paljon, etenkin esimerkkinä muille maille. Onhan huomattava se, että sekä Ranskan että Englannin, samoin kuin kaikkien muitten maitten järjestyneet työläiset, ikäänkuin henkeä pidättäen odottivat voimakasta vastustussignaalia juuri Saksasta, — kun sitä ei tullut, niin tempasi virta muutkin mukanaan. Passiivinenkin vastarinta, — toisin sanoen sotaa varten tarvittavien varojen kieltäminen ja samaan aikaan toimeenpantu antimilitaristinen agitationi, olisivat muuttaneet aseman suurella määrin. Mahdollista on, että tällaiselle kannalle asettuminen olisi pannut sotamasiinan murskaavana kulkemaan Saksan sosialistien rivien yli. Teloituksia, järjestöjen sulkemisia, sanomalehtien lakkautuksia olisi tapahtunut. Mutta eihän voi jäädä näkemättä se, että sodan kannattaminen on tuottanut samallaista ja vieläpä suurempaa tuhoa. Onhan sodan verikentillä tähän mennessä kaatunut toista sataa tuhatta saksalaista sosialistia, ovathan työväenjärjestöt joutuneet suunnattomasti kärsimään sodan takia ja lehtiä on summittain lakkautettu tahi ainakin estetty niitä lausumasta julki mitään, joka ei ole hallitukselle mieliksi. Kumpi uhri on suurempi?

Kaikenlaiset sosialistisen liikkeen ammattimorokkaajat, etenkin yksilöllisellä maailmankatsomuksella varustetut sosialistiliikkeen "vasemmistolaiset", ovat luulleet voivansa tästä kansainvälisen solidarisuuden hetkellisestä herpautumisesta löytää tukea teorioilleen siitä, että sosialistinen liike aikojen varrella on menettänyt entisen vallankumouksellisen henkensä, että se on joutunut muutamien luokkatiedottomien ja sovinaisuussyille etutilan antavien "johtajien" harhaanjohttavaksi, että Saksassa marxilaiset sosialistijohtajat pettivät äänestäjiänsä — pohjajoukkojen — luottamuksen ja että koko tämä surullinen asiointila

Katusulku
Malinea'issa.

Antverpenin ka-
tuhin kalvetaan val-
loja.

Sähkövirralla varustettu piikki-
lanka-aita. — Alhaalla: Saksalai-
sia sotavankeja.

Englannin naiset
ripustavat hameita
ikkunoihin pilkatak-
seen sotaan halut-
tomia nuorukaisia.

merkitsee tähänastisen sosialistiliikkeen täydellistä ku-
kistumista.

Mutta tämäkään arvostelu ei kestä vasta-arvostelua.
On nimittäin nähty, että nekin ainekset, jotka äänek-
kämmin ovat sanoneet edustavansa "tosivallankumouk-

sellisinta pohjajoukkoa" lensivät isänmaallisen innostuksen keveään ilmaan heti sodan puhjettua. Ranskan syndikalistit ovat vielä enemmän isänmaallismielisiä nykyään kuin kukaan muu, samoin Englannin syndikalistit. Anarkistitkin, jotka ovat läheistä sukua edellisille ja jotka kilvan heidän kanssaan ovat huttaneet sosialistipuolueen epäkansanvaltaisuudesta ja vallankumouksen innostuksen puutteesta, ovat joutuneet samaan hornan kattilaan. Anarkistien oppi-isä, ruhtinas Krapotkin, on ehdottomasti asettunut sodan kannalle ja pitää työläisten pyhimpänä velvollisuutena lähteä taistelemaan ryssän tsaarin rinnalla "europalaisen sivistyksen säilyttämiseksi"! Gustave Herve, Ranskan syndikalistien huomatuin edustaja, on "isänmaallisempi" kuin kukaan. Ja niin pitkin matkaa. Siis eivät ainakaan tosiasiat osota, että se "vallankumouksellinen henki", jota jotkut "uusien suuntien" miehet ovat sanoneet edustavansa, olisi kestänyt koetuksen paremmin kuin sen keativät sosialistipuolueet.

Sikäli kuin seikkaperäisempiä tietoja pääsee näkyville sodan alkuvaiheista ja puoluetoveriemme nykyisistä käsityksistä, alkaa käydä selväksi eräs huomattava seikka: — enimmäen "sotamielisiä" kaikissa maissa ovat revisionismiin taipuvaiset reformistiainekset ja äärimmäiset yksilöllisvallankumoukselliset, — kun sen sijaan varsinainen, marxilaisella luokkataistelukannalla oleva aines, ainakin Saksassa, on tehnyt velvollisuutensa ja voitavansa kansainvälisen luokkasolidarisuuden edustajana.

Venäjän sosialistipuolue on ainoa, joka ehdottoman tinkimättömästi alusta loppuun asti seisoi periaatteensa takana, Venäjän harvat sosialistiedustajat duumassa äänestivät sotavarojen myöntämistä vastaan ja ovat käyttäneet sodan aiheuttamaa kriisiä vallankumouksen puolesta agiteeraamisen hyväksi. He tekivät sen siitakin huolimatta, että mm. kansainvälisen sihteeristön puheenjohtaja tov. E. Vandervelde kehotti heitä luopumaan toistaiseksi hallitusvastaisesta agitatsionis-

taan, jotta Venäjän tsaari saisi rauhassa taistella sitä "kultuuritaistelua", jota тов. Vanderveldekin uskonee hänen taistelevan. Venäjän sosialistit asettuivat sille, heidän oloissaan ainoalle johdonmukaiselle kannalle, että Venäjän vallankumouksellisella liikkeellä ei ole mitään menetettävää ja sen sijaan kaikki voitettava jatkuvasta vallankumoustyöstään, koska olot Venäjällä eivät vähimmässäkään määrässä ole muuttuneet entisestään ja Venäjän tsaarivalta kaikesta "kultuuritaistelustaan" huolimatta yhä edelleen muodostaa sen taan-

Antwerpenistä pakenevaa kansaa.

tumuksen etuvartion, joka ehdottomasti on nujerrettava.

Mutta nämä ilmiöt antavatkin aihetta eräille arveluille, etenkin Eaksan sosialistipuolueeseen nähden. Helppo on moittia Saksan parlamenttiedustajain enemmistöä siitä, että he muka pettivät äänestäjiään asettueksaan tukemaan hallitusta. Mutta miten on asia siinä tapauksessa, että Saksan työväen enemmistö todellakin on sillä kannalla, jota parlamenttiryhmän enemmistö on edustanut? Sekään ei ole suinkaan mahdotonta ja silloin huomaa, että jos edustajat oli-

sivat asettuneet vastustavalle kannalle, niin olisivat he menetelleet ristiriitaisesti edustettaviensa enemmistön käsityksien kanssa. Eikö se olisi ollut yhtä epäkansanvaltaista ja eikö silloin vähemmistön alkamalla vastarinnalla olisi ollut yhtä hajottava vaikutus maan työväenliikkeeseen? Emmehän me missään voi tehdä enempää kuin mitä takanamme oleva työläisjoukko haluaa tehtävän. Eihän joku "johtaja" yksin voi määrätä kansanliikkeitten kulkua.

Mutta toiselta puolelta on seikkoja, jotka antavat aihetta toisellaisiinkin arveluihin. Voidaksemme taistella luokkataisteluumme me tarvitsemme sellaisia voimakkaita järjestökoneistoja, jotka esim. ovat saksalaisten puoluetoveriemme käytettävissä. Mutta niissä voi piillä eräs vaarakin. Ja vaara on se, että koneiston jokapäiväinen tehtävä, tuhansine huomioonotettavine yksityiskohtineen, joiden valossa punnitaan kunkin askeleen mahdollisuuksia, käy liian raskasliikkeiseksi, — niin raskasliikkeiseksi, että tärkeänä historiallisena hetkenä, jolloin nopea ja päättäväinen toiminta on ennenkaikkea välttämätön, se muodostuukin toiminnan jarruksi ja menettää tärkeän historiallisen toimintamahdollisuuden, päästen selville siitä vasta silloin kun monta epäonnistunutta askelta on jo ehditty ottaa. Tällaisen koneiston ruorissa oleville "johtajille" on annettu tarkat ohjeet *tavallisia* olosuhteita varten ja heidän toimiessaan tarkasti valvotaan, etteivät he rikkoisi näitä ohjeita, — mutta tulee mullistava maailmanhistoriallinen kohtaus, jonka varalta yksityiskohdittain ei ole voitu varustautua eikä antaa ohjeita, ratkaisevan askeleen ottaminen näyttää saattavan vaaranalaisiksi laitoksia, joita on totuttu vaalimaan kuin silmäterää kaikista äkillisistä sysäyksistä, — ja niinpä tämä historiallinen hetki menetetään ja syöksytään ammottavaan kuiluun, josta ensi näkemällä ei ole mitään ulospääsyä.

Kaikki nämä näkökohdat tulevat täysin valaistuksi kuitenkin vasta silloin kun nykyinen maailmanmyrsky

Yläkuvat: Zeppelinin ilmalajvojen alkaansaama hävitys Antwerpenissä. — Vasemmillä: Saksalaisten tykkien jälkiä panssarilevystä ja sementistä tehdyssä Liege'n linnoituksessa.

Oikealla: Belgialainen jalkaväki saksalaisia vastaan Willebroekin kanavalla

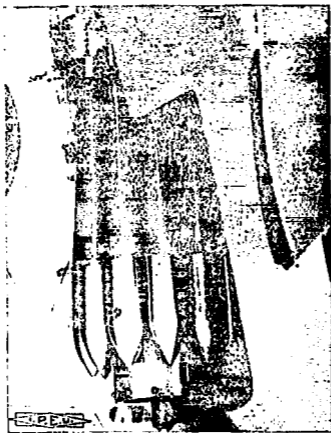

on ohi ja kunkin maan sosialistit vapaina sotasensoreista ja sotalaeista saavat vapaasti sanoa sanottavansa.

Kansainvälinen kongressi, milloin se kokoontuu, saa vastata näihin kysymyksiin. Sille kuuluu lopullinen tuomio — ja sekasorron selvittäminen.

Mutta niille, jotka nyt ennustavat sosialismin romahdusta, käy niinkuin monta kertaa on käynyt. He saavat nähdä, että sosialismi yhä vielä on kuin tarun jättiläinen, jonka voimat voimistuvat jokaisen keran jälkeen, jolloin vihollinen luulee kaataneensa sen maahan.

Päätyipä tämä sota miten hyvänsä, — sen lopputuloksena ei voi olla mikään muu kuin kapitalistisen

Ilmalavoihin asetettuja raskaita, teräviipilkkisiä nuoleja, jotka pudotetaan vihollisten päälle. Tämäkin on sitä "sivistynyttä" sodankäyntiä.

yhteiskuntajärjestyksen romahtaminen. Ja se taas merkitsee kansainvälistä veljeyttä.

Yksi seikka voisi ehkä muutamaksi ajaksi hidastuttaa sosialismin voittokulkua, nim. se, että jompikumpi sodan mahtavimmista valtioista, Saksa tai Venäjä, pääsisivät ehdottomaan ja ratkaisevaan voittoon, perinpohjin nujerrettuaan vastustajansa. Silloin voitaisiin

ajatella alkavaksi uuden, militarismin kahleilla lujitetun itsevaltiuden kauden, joka voisi äärimmäisellä kuristuksella pysyä pystyssä jonkun aikaa. Mutta senkään aika ei voisi jäädä pitkäksi esteitä pelkäämättömän kansannousun tielle. Ja toiselta puolelta tämä mahdollisuus ei ole kovin suurikaan. Ainakin tähänastiset sodan vaiheet osottavat, että kaikki sotaa käyvät valtiot siinä määrin uuvuttavat toinen toisensa, että muutaman kuukauden kuluttua heidän on lakattava taistelemasta jo varojen puutteen ja äärettömien tappioitten vuoksi; he joutuvat tekemään sen konkursin, jota kohti kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä vastustamattomalla voimalla kulkee.

Ja silloin on meidän vuoromme.

* * *

Mutta tätä odotellessa riehuu sota. Maalla, merellä, veden alla, ilmassa, kaikkialla sotamolokin helvetinkoneet tekevät tehtävänsä. Miljoonat kulkevat kodittomina, tuhansia neliöpeninkulmia maata on autioksi hävitetty. Ihmiskunnan suuri osa palaa takasin metsäläisaikansa villeyteen. Kautonpuheisin, tärisyttävän esitys ei voi lähimainkaan kuvata tätä kauhua kaikessa sen alastomuudessa.

Todellakin luonteenmukainen tausta riistojärjestelmän romahdukselle, järjestelmän, joka on vuosisatojen varrella kylpenyt veressä, elänyt työläisten lihalla, paisuttanut itseään raatajaluokan hiellä.

S. N.

Sodassa kaatunut saksalainen puoluetoveri L. Frank.

SISÄLLYSLUETTELO:

	Sivu
Merkkivuosia ja juhlapäiviä	8
Almanakka	4-15
Tietoja postilähetyksistä	16
Jylisee sodan jumalat, runo, kirj. Aku Päiviö	20
Katsaus Yhdysvaltain s. s. järjestön toimintaan v. 1914 kirj. Wilho Boman	21
Vallankumousmiehen katkismus, kirj. Bernard Shaw	48
Vähäpuhelen edustaja, kertomus, kirj. Kaapro Jääs- kelläinen	52
Kynnyksellä, runo, kirj. Mikael Rutanen	59
Itsetietoinen ja itsetiedoton köyhälistöliike, kirj. Moo- ses Hahl	62
Politiikka kasvattaa, humoreski, kirj. N. Teffi	74
Näyttämötaide ja työväenluokka, kirj. Eero Boman	79
Kostonvirsi, runo, kirj. Jussi Raitio	89
Periaatteen mies, kertomus, kirj. A. Tshehov	91
Ajan yössä, runo, kirj. Mikael Rutanen	96
Yhdysvaltain kongressi edustaa alnoastaan kapitalis- teja, kirj. J. V. K-sto.	97
Reklaamit, pila, kirj. N. Teffi	105
Mä itken, runo, kirj. J. Raitio	109
Köyhälistön luokkataistelu v. 1914, kirj. Y. Halonen	111
Utterimmat, katsaus näytelmäseurojemme toimin- taan, kirj. Eenokki	118
Köyhälistön Internationalen 50 vuosijuhla, kirj. F. S-lä	136
Ikävä taittovirhe, kertomus, kirj. Jukka K-ranta ...	147
Naisten äänioikeusliike, referoinut Simo	151
Sitä uutta odotellessa, runo, kirj. Kössi Kaatra	162
Työväen pankki, kirj. S. N.	164
Karl Kautsky 60-vuotias	176
Romahduksen kynnyksellä, kirj. S. N.	181

Liite, Itäpiirin osastojen toiminta vuonna 1913, tilastol-
linen taulu, laatinut V. Annala.

Erikoiskuvia: Ajattelijä, Naisen valta, Fauni lapsineen,
"Kaunis olet", Sota 10,000 vuotta sitten, Sota nykyään,
Viattomuus, Astorian antimia, Sodan tulokset, Raivaaja
10 vuotta sitten ja nyt, Jean Jaures, Karl Kautsky, Sosiali-
demokratinen kokous Berliinissä, Naisten äänioikeustais-
telut, 8-tunnin työpäivä.

Osuustoimintalaitosten kuvia, kuvia näytelmäseurojen
toiminnasta ym.

TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka päivä paitsi maanantaina.

Tilaushinnat Yhdysvalloissa ja Canadassa:

I vuosik. \$3.50, ½ vuotta \$1.75
¼ vuotta \$1.00, I kuukausi 40c.

Suomeen ja muualle ulkomaille:

I vuosik. \$5.50, ½ vuotta \$3.00.

TOVERI - Box 99 - Astoria, Ore.

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka Tiistai The Western Workmen's Co-op. Pub. C: on kustantamana.

Tilaushinnat Yhdysvaltoihin:

I vuosik. \$1.00, puoli vuotta 60c.

Canadaan:

I vuosik. \$1.25, puoli vuotta 75c.

Suomeen:

I vuosik. \$1.50, puoli vuotta 80c.

TOVERITAR - Box 99 - Astoria, Ore.

Suomalainen Lääkäri

T:ri JOHANNES HOVING

113 West 126 St. Lenox ja 7 Ave. välillä

NEW YORK CITY

Vastaanottoajat: 10—12 ap. ja 6—8 jpp.

Puhelin Morningside 113.

Ruotsalainen Hammaslääkäri

Dr. SWEN GERTZON

1958 Madison Ave., 125 ja 126 katujen välillä,

NEW YORK, N. Y.

Ensiluokan työ. Hinnat kohtuulliset.

Tel. 4423 Harlem

John Mynttisen Suomalainen

Paikanvälitystoimisto

Länellä 129 katua, 2107—5th ave., N. Y.

Parhaat paikat ja parhaat palkat pienissä perheissä. Ruokaa ja asunto saatavana. Tulkaa katsomaan eli kysykää kirjeillä, jotka ensitilassa vastataan.

Tel. 1005 Harlem

TYÖLÄINEN

Jos tahdot että liikkeesi menestyvät, niin tee ostoksesi aina niistä ja kätevällä rahalla, siten hyödytät itseäsi ja lasket pysyvän perustuksen omille liikkeillesi.

“TURVA” CO-OPERATIVE STORE

Liha-, ruoka- ja sekatarvikauppa

QUINCY, MASS.

NORWOOD, MASS.

30-32 Copeland St.

47 Savin Ave.

KIRJAPAINOSSAMME

valmistetaan kaikkea kirjapainoalaan kuuluvaa työtä. Uudenaikaisilla koneilla varustettuna ja käyttäen ammattitaitoista työvoimaa, pystyy kirjapainomme suorittamaan työt huolellisesti ja nopeasti. Hinnotteluja lähetetään vaadittaessa.

KIRJANSITOMOSSAMME

otetaan vastaan kaikkea kirjansitomoalaan kuuluvaa työtä. Kirjat sidotaan sieviin ja lujiin niteisiin. Lujiin lainastoniteisiin maksaa kirjansitominen 40 sentistä 1:teen dollariin kappale, riippuen kirjan suuruudesta. Suuremmat kirjat eivät sisälly tähän hinnotteluun. Kirjat, joiden niteeseen painetaan kirjan nimi kullalla, sidotaan 50c. hinnasta ylöspäin, riippuen kirjan suuruudesta.

Ne, jotka lähettävät jo käytettyjä kirjoja sidottavaksi, suorittavat kirjain lähetyskustannukset. Kirjat, jotka ostetaan kirjakaupastamme ja sidotetaan, lähetetään vapaasti ostajalle.

Sidottavat kirjat ovat lähetettävät osotteella:

FINNISH SOS. PUB. CO., Fitchburg, Mass.

Tilatkaa, levittäkää Raivaajaa

Se on ainoa ja enin levinyt suomalainen päivälehti Idän valtioissa. Tilaushinnat:

Koko vuosik. \$3.50 Puoli vuosik. \$1.75
Neljännes vuosik. . \$1.00 1 kuukausi \$0.40

Suomeen ei ryssäläinen hallitus päästä Raivaajaa.

Raivaaja jokaiseen suomalaiseen kotiin!

Tilataan osotteella:

RAIVAAJA, Fitchburg, Mass.

SÄKENIÄ

on ainoa suomalainen kuukausij. tällä mantereella.

Säkeniä ilmestyy kerran kuukaudessa 48-sivuisena.

Säkeniä on kuvitettu julkaisu, joka sisältää teollisia, kaunokirjallisia ja urheilua koskevia kirjoituksia. Säkeniä tarjoavat hyvää lukemista halvalla.

Tilaushinta koko vuodelta ainoastaan \$1.25.

Säkeniä tilataan osotteella:

RAIVAAJA, Fitchburg, Mass.

KARL DAHLEN

629 - 3 Avenue -- New York, N. Y.

TUKKU- JA VÄHITTÄISKAUPPA

Ulkomaan

Stomatol Tooth Cream (hammaspuhdistusta).

Stomatol suunpesuvettä

Ruotsalaisia kuparitavaroita

Puutavaroita ja korutavaroita

Porsliinia ja lasitavaroita

Hyviä asiamiehiä halutaan kaikkiin suomalaisiin pesäpaikkoihin. Kohtuullinen asiamiespalkkio.

Pyytäkää kuvitettua hintaluetteloa.

Vaivaako teitä lapamato?

Siinä tapauksessa lähettäkää 50 senttiä postimerkeissä Suomalaiseen apteekkiin New Yorkissa (Werner Drug and Chemical Company) N:o 243 Willis Ave., niin lähetämme Teille heti ensi tilassa lääkkeemme. Tämä lääke on mieluisen ottaa, ei tuota pahaa makua eikä ylenantamista niinkuin muut matoläläkkeet sekä ajaa madon ulos varmasti.

Werner Drug and Chemical Co.,
243 Willis ave., New York, N. Y.

Reseptejä lääkkettä, tippoja y. m. Terveysuolaa (Aström), hyöntelsipulveria, pomadaa, pääkipupulveria, hinkuyskän lääkkettä, keuhkotaudin lääkkettä, (taudin alussa oltessa).

Kirjottakaa, niin lähetämme teille pakettipostissa lääkkeet, jotka voitte maksaa sitte kun ne saapuvat.

SUOMALAINEN APTEEKKI
243 Willis ave., New York, N. Y.

Työläisten Luottoyhdistys

ottaa, korkoa vastaan, tallettaakseen rahoja, sekä lainaa niitä työläisten kiinteistöyryityksille, kuten osastojen taloille, osuuskaupoille y. m.

Kääntykää luottamuksella puoleemme.

TYÖLÄISTEN LUOTTOYHDISTYS,
Box 468, Fitchburg, Mass.

**SUURIN SUOMALAINEN
RUOKA- JA SEKATAVARA-OSUUSKAUPPA
IDÄN VALTIOISSA
INTO GROCERY CO., (CO-OP.)**

FITCHBURG, MASS.

7-9 Rollstone St.
Tel. 1459

161 Ashburnham St.
Tel. 1558

79½ Mechanic St
Tel 1694

JOSEPH ROSENBERG

Lakiasiaainajaja

1943 Madison Ave.,

Pääkonttori 201 Broadway,

Puh.: Harlem 1318. New York City. Puh.: Barclay 5645

Joka torstai kello 4—5 jpp. 1943 Madison ave.

Toimittaa lakiasioita. Antaa neuvoja kirjeellisesti.

Duluthin Suomal. Sairaala

T:ri E. F. LINDGREN

1427 E. First St. - - DULUTH, MINN.

Tel. Melrosa 6771

Konttori Fidelity Bldg. 315--316

Leikkauksia, Synnytyksiä, Lääkekylpyjä ja Hierontaa.

Täydellinen sähkö- ja X-Ray osasto

VALOKUVAAJA

Richard Kautto,

811 Main St.,

Fitchburg, Mass.

S. Aalto
37-39 MAIDEN LANE
New York

Suomalaisen luotettavin ja ehdottomasti suurin vällityshuone ensiluokan kulta- ja hopea- ynnä kaikelle Juvelltavuralle.

Lähetämme suomenkielisen hintaluettelon vapaasti vändittäessä.

S. Aalto,
37-39 Maiden Lane,
New York, N.Y.

ASIAMIEHIÄ HALUTAAN!

Toimellaalla asiamiehellä on aina tilaisuus ansaita 3-5 dollariin illassa, ottamalla tilauksia meidän laonnuksuvulle. Kysykää ehtoja.

HARBOR STUDIO, 92 Oak St., Ashtabula, Ohio

Uudessa Rääteliliikkeessäni

nyt taas valmistetaan
kuosikkaita ja kestäviä pukuja

O. SEPPELIN,

RÄÄTÄLI

518--6th St.

Monessen, Pa.

Suomalainen Lakimies

J. ALFRED ANDERSON,

NOTARIO JA RAUHANTUOMARI

209 Washington St. Room 47, Boston, Mass.

— Telef. Fort Hill 2912 —

Torstai-iltaan Quincyssa 65 Arthur St. Asunto 96 Monroe Road, Quincy. Tel. Quincy, 1023-W.

SÖDERGREN'IN

Suomal. Ulkolähetys Apteekki

MINNEAPOLIS, MINN.

pitää täydellisen valikoiman SUOMEN LÄÄKKEITÄ, jotka ovat Suomessa tutkinnon suorittaneen apteekkarin valmistamia.

Yleisesti tunnetulta lääkkeitämme on myytävänä myös asiamiehillämme suomalaisilla palkkakunnilla, joten heiltä ostaessa säästää rahaa ja aikaa. Kun ostatte lääkkeitä, niin tarkastakaa että niissä on nimillemme.

Läkeluettelomme selityksineen saatte vapaasti asiamiehiltämme tahi meiltä pyydettyinä.

Mitä lääkkeitä hyvänsä tarvitsette, niin tilatkaa meiltä; lähettämme joutui ja kirjelsiin vastataan heti.

Kuuluksiksi tullutta lapamatolääkettä "ANTENIA", joka varmasti ajaa ulos lapa- eli pinettimadon, valmistetaan ainoastaan meillä. Hinta \$1.00 vapaasti lähetettynä.

SÖDERGREN & CO.

(Suomal. apteekkarit)

Postiosoitteemme on: 18 Western Ave., MINNEAPOLIS, MINN.

J. A. DIXON, LÄÄKÄRI JA KIRURGI

Konttori: 114 Elm Str., Sudbury, Ont., Can.

Burrough's Block

Puhelin: 170.

Asunto 88 Ignatius Str.,

Puhelin 305

P. O. BOX 299, SUDBURY, ONT., CAN.

Carl D. Ainger,

LAKIMIES

308 Williamson Bldg., Cleveland. Ohio

Ajaa lakiasioita Ohion ja Yhdysvaltain
kaikissa oikeuksissa.

Kokenut suomalainen tulkki konttorin yhteydessä.

Mr. Ainger on sama kuuluisaksi tullut lakimies, joka sai Henry Laydenille vahingonkorvausta ennen kuulumattoman summan, \$32,500.00. Hän ajoi tätä asiaa Ohion Yliolkeutteen asti, kunnes lopulta sai Mr. Laydenille edellämainitun summan lokakuussa 1914

Käyttäkää Pohjoismaista Liikettä

Kirjoituspaperia suomalaisilla värsyillä ja ilman. Kalkellaisia maiseimakortteja. Erinomaisia parta- ja taskuveltsiä sekä saksia.

Matkatavarakauppa

Meillä on aina hyvin lajiteltu varasto lujia ja halpoja arkkuja. Me myymme myös käsilaukkuja (Dress-suit Cases) 89c—\$3.00 asti.

Rahaa välitetään Suomeen edullisella kurssilla.

Ekspressi- ja Talletusliike

Muutamme arkkuja sekä huonekaluja varovaisesti ja halvalla. Talletamme arkkuja 26c kpl. kuussa.

NELSON & CO.,
855—3 Ave., New York, N. Y.

51 JA 52 KATUJEN VALILLA
Tel. Plaza 5159

VARATUOMARI

Toivo H. Nekton, LAKIASIAINAJAJA

189 Montague St., BROOKLYN, N. Y. Puhelin 4638 Main

Toimittaa kaikenlaisia asioita ja ajaa lakiasioloita kaikissa tämän maan oikeusistuimissa. Välttää asianajoa Suomessa. Toimittaa valtakirjoja ym. aslapapereita. Antaa neuvoja myös kirjeellisesti.

POLTTAKAA

“KAIVANTOMIES” - savukkeita

Ne ovat tehdyt puhtaasta turkkilaisesta tupakasta. Pyyttäkää niitä.

A. SILBERBERG

42—1st Ave., New York, N. Y.

Valmistaa myöskin “ARVO”, “FINLAND” ja “TOIVO” savukkeita.

SUOMALAINEN

Kellosepänliike

Sormuksia, kelloja ja kellonperiä. Kulta- ja hopeatavaroidensaatte meiltä aihaisilla hinnoilla. Tilaukset postin kautta yll Amerikan suoritetaan huolellisesti ja nopeasti.
Toveruudella.

JOHNSON & HEINO,

4014—8 AVE.

BROOKLYN, N. Y.

SAMPO CO-OPERATIVE ASS'N

Monessen'issa, Pa.,

— on —

Työlaisten oma liike.

Työläiset, käyttäkää ainoastaan sitä!

— AINOA —

SUOMALAINEN APTEEKKI

— IDÄSSÄ —

Tilatkaa lääkkeenne sekä apteekkitavarat postin kautta meiltä. Kirjeisiin vastataan ja tilaukset lähetetään joutuin ja huolellisesti.

Suomalaiset farmaseutit palvelevat teitä.

Tässä on erikoislääkkeitämme, joista erittäin suosittelemme:

Filicon matolääke \$1.00 satsi

Filicine kapselit \$1.00 satsi

Aura matolääke, hinta 1 dollari

Aura hivustonikki, hinta ... 40 senttiä

Aura yskänlääke, aikuisille, hinta 40c.

Aura Terveys-suola, hinta 25c.

Aura yskänlääke, lapsille, hinta . 25c.

S. & H. päänkivistyspulverit, hinta 50c.

Kysykää meidän lääkeluetteloamme, jonka lähetämme vapaasti osotteellanne.

Kunnioituen

SUOMALAINEN APTEEKKI,

W. M. HEIKKINEN,
Apteekkari

773 Main St.

Fitchburg, Mass.

“TYÖMIES”

laajimmalle levinnyt suomalainen sanomalehti Amerikassa. Ilmestyy kuusi kertaa viikossa ja sisältää tuoreita tietoja maailman tapahtumista.

Tilauhinnat Yhdysvalloissa ja Canadassa: \$3.75 koko vuodelta, \$2.00 puolelta ja \$1.00 3 kuukaudelta. Suomeen ja ulkomaille \$6.00 vuosikerta. Lauantai-numeroa \$2.50 vuosikerta.

“LAPATOSSU”

maailman laajimmalle levinnyt suomalainen pilalehti ja lisäksi vielä työväen pilalehti. Lapatossu tallustelee tälle \$1.00 vuosikerran ja 50c. puoli vuotta. Canadaan ja ulkomaille \$1.25 vuosikerta ja 65c. puoli vuotta.

“PELTO ja KOTI”

ainoa suomalainen maanviljelyslehti Amerikassa. Ilmestyy kerran kuukaudessa 32-sivuisena. Se sisältää hyödyllisiä tietoja osuustoiminnan, maatalouden, karjan, kananhoidon ym. alalta sekä kotiosaston. Tilauhinta \$1.00 vuosikerta, 50c. puoli vuotta. Canadaan ja ulkomaille \$1.25 vuosikerta ja 65c. puoli vuotta.

Tilataan osotteella:

TYÖMIES KUSTANNUSYHTIÖ,
Box 553 - - - Superior, Wis.

Kirjapainotöitä

tehdään joutuin ja huolellisesti sekä kohtuullisilla hinnoilla.

Työmiehen kirjapainossa

Lähetätkää tilauksenne ajoissa.

Suurin SUOMA-
LAINEN

Kirjakauppa

AMERIKASSA

Kaikenlaista kirjallisuutta saatavana. Hauskoja, jännittäviä romaaneja, kaunokirjallista, yhteiskunnallista, tieteellistä, näytelmiä, urheilualaa koskevaa y. m., y. m.

Raivaaja

ainoa suomenkielinen PAIVALEHTI idässä.
Halvin kaikista päivälehdistä,
\$3.50 vuosik. ja \$1.75 puolivuosik.

Säkeniä

ainoa suomenkielinen tieteellinen ja
kaunokirjallinen kuukausijulkaisu Amerikassa.
Ainoastaan \$1.25 vuosikerta.

Kirjoistamme hintaluettelo lähetetään pyydettyessä vapaasti.

RAIVAAJA, - Fitchburg, Mass.

1943 Madison Ave., New York, N. Y.
70 Oak Street, Ashtabula Harbor, Ohio
393 Water St., Quincy, Mass.
502—6th St., Monessen, Pa.

Ostakaa piletteine ja lähettäkää rahanne Suomeen Raivaajan välityksellä

Me maksamme kalkkein korkeimman kurssin mukaan, 5.15 mk. dollarista, jos lähetettävii summa on vähintään \$15.00. Pienemmistii summista 5.12, kuten toisetkin huomatuimmat rahanvälttysliikkeet.

Tämä taulu osoittaa, kuinka paljo erityiset summat Suomen rahaa maksavat dollareissa.

Lähetyskustannukset ovat lisättävii niihin summiin.

Dollar.	Smk.	Dollar.	Smk.	Dollar.	Smk.	Dollar.	Smk.
.98	5.00	23.30	120.00	50.00	257.50	135.94	700.00
1.95	10.00	24.28	125.00	53.41	275.00	145.65	750.00
4.88	25.00	25.00	128.75	58.26	300.00	150.00	772.50
5.00	25.60	25.25	130.00	60.00	309.00	155.36	800.00
9.76	50.00	27.19	140.00	67.97	350.00	165.07	850.00
10.00	51.20	29.13	150.00	70.00	360.50	174.78	900.00
11.72	60.00	30.00	154.50	75.00	380.25	194.20	1000.00
13.67	70.00	31.07	160.00	77.68	400.00	200.00	1030.00
14.65	75.00	33.01	170.00	80.00	412.00	221.30	1500.00
15.00	77.25	33.98	175.00	85.00	437.75	300.00	1545.00
15.54	80.00	34.96	180.00	87.39	450.00	388.40	2000.00
16.51	85.00	35.00	180.25	90.00	463.50	400.00	2060.00
17.48	90.00	36.90	190.00	97.10	500.00	500.00	2575.00
18.45	95.00	38.84	200.00	100.00	515.00	971.00	5000.00
19.42	100.00	40.00	206.00	106.81	550.00	1000.00	5150.00
20.00	103.00	43.70	225.00	116.52	600.00	1200.00	6180.00
21.30	110.00	48.55	250.00	126.23	650.00	1500.00	7725.00

Muut summat samassa suhteessa, lähetyskustannukset lisättyinä.

Kulut lähetyksestä ovat seuraavat ja tulee ne lisätä jokaiseen lähetettäviiin rahasummaan

Lähetyksistä \$15. eli pienemmät 20 senttiä
Lähetyksistä yli \$15 aina \$25 asti 30 senttiä
Lähetyksistä yli \$25 aina \$30 asti 40 senttiä
Lähetyksistä yli \$30 aina \$40 asti 50 senttiä
Lähetyksistä yli \$40 aina \$60 asti 60 senttiä
Lähetyksistä yli \$60 aina \$100 asti 75 senttiä
Lähetyksistä yli 100 samassa suhteessa

Käntykää luottamuksella puoleemme kaikissa rahan välityksissä ja piletteine ostoissa.

RAIVAAJA,

Box 468,

Fitchburg, Mass.